

SZIKLAI GÁBOR
KERESEM A BOLDOGSÁGOT
(NOVELLÁK)

SZIKLAI GÁBOR

**KERESEM
A BOLDOGSÁGOT**

(NOVELLÁK)

SZIKLAI GÁBOR
KERESEM A BOLDOGSÁGOT
(NOVELLÁK)

SZERZOI KIADÁS
Felelos kiadó: Sziklai Gábor

TIPOGRÁFIA:
Vértes György

A borítón és a könyvben lévo grafikák alkotója:
DARVAS IVÁN

A fotókat készítették:
Gurdán Vilmos, Sziklai Gábor,
Tóth László, Zákonyi Botond

A szerzo köszönetét fejezi ki a kiadvány
megjelentetését segítő alábbi közremuködöknek:
Bagi Gáborné, Fucskár Lászlóné,
Gerlecz Lászlóné, Vértes Györgyné

Nyomdai munkák: **KÓDEX NYOMDA KFT.**
7627 Pécs, Rigóder u. 25. www.kodexnyomda.hu
Készült 300 példányban

I. FEJEZET

**BOLDOG
KAMASZKOR**

Darvas Iván: Macska a kapuk előtt

Esti séták Siófokon

A hatvanas években szinte évente jártunk nyaralni Siófokra, mert apámék gyáranak, a Bányagépgyárnak ott volt az üdülője. Alig vártuk ezeket a szép programokat, szinte egész évben ebből a nyaralásból táplálkoztunk. Gyakran jöttek velünk Harmati Gyusziék is. Gyuszi osztálytársam volt az általános iskolában. Napközben végkimerülésig bukfogóztunk a Balatonban, tollteniszt és asztaliteniszt is játszottunk. Gyuszi anyukája is a Bányagépgyárban dolgozott.

A sok fürdőzés, napozás mellett az esti séták a családdal az együttlét kedves órái voltak. Akkor a család, család volt, nem gazdasági társulás. A szülők nemcsak a pénz után rohantak. Mindenből annyi volt, amennyi kellett. Elégedettek, nyugodtak, boldogok voltunk.

Az esti séták végcélja a móló volt. Hullámozott, hömpölygött a sok nyaraló, de félni nem kellett, nem molesztált senki. Akkor még nem tudtam, hogy ennek közrend a neve. Az úgynevezett átkosban rend volt. Nem feküdtek az utcán munkanélküliek és hajléktalanok.

Az emberek esténként a családjukkal sétáltak, sortban, sportcipőben, könnyedén. A Lehár sétány rózsabokrai árasztották a finom rózsailatot. Hat óra után a meleg is alábbhagyott, ez még kellemesebbé tette a sétát. A parkban pázsítfű volt, melyet ilyenkor kezdtek el locsolni, hogy ki ne égjen. A szalagutak piros zúzottkővel voltak kirakva, a szegélyező köveket pedig fehérre meszelték. Ezeken az utakon jól esett a járás, nem is volt annyi izületi probléma, mint napjainkban.

Séta közben végignézhettük a bazársort. Voltak ott színvonalas, igényes ajándékok, amilyenek csak a népművészeti boltokban voltak kaphatók, mint például: szép fafaragások, cigarettás dobozok, szipkák, fokokok, népművészeti hímzéses terítők, blúzok matyó-, hevesi mintás, vagy somogyi motívumokkal. De sorakoztak ott borosüvegek is díszdobozban, s ki tudja mi minden, még karikás ostor is. Mellettük megfértek a szerényebb ajándéktárgyak: kecskekörömből és kagylóból kirakott díszdobozok, kis vitorláshajók, miegymás. A Sióval párhuz-

mosan húzódott végig a bazársor, és közben kisebb megszakításokkal sorakoztak a halsütödék, a hurka-, kolbász- és pecsenyesütők, italboltok. Balatoni világossal vagy Borsodi csapolt sörökkel, finom balatoni borokkal várták a szomszárókat, természetesen Bambit is lehetett kapni.

A palacsintasütők, melyekben kakaós, ízes, túrós, diós, mákos, fahéjas, stb. palacsintákat lehetett kapni, már illatukkal messziről csalogatták a korzózókat. A lángossütők nagy kínálattal várták a vendégeket. A lángos lehetett sajtos, sajtos tejfeles, fokhagymás, káposztás, szinte elolvasni is hosszú volt a ártáblát. A rétesek között talán a legnépszerűbb a meggyes, a kapros-túrós és a káposztás volt, én azonban az almást kedveltem. Minden fillérekebe került, nem csak a vezető beosztású apám tudta minden este megfizetni ezeket a vacsorapótló kis kiruccanásokat. Ha nem voltunk éhesek, akkor fagylaltoztunk. A kerthelyiségek teli voltak vendéggel. Zenés helyre beülni csak úgy lehetett, ha órákkal a műsor előtt már elfoglaltuk a helyünket. Még az Illés zenekart is meg lehetett hallgatni a magyar tenger fővárosában.

Lebarnult, kipihent, vidám emberek tömegei vették körül a Balatont. A sok üdülészálló sok munkahelyet is teremtett, a legtöbb helyen főztek is. Minden üdülőben kertészt, karbantartót is alkalmaztak. A nagyobb üdülőkben háromszori étkeztetés volt. A Bányász vagy a Vasutas valóságos szanatóriumnak számítottak, ebéd után csendes pihenőt tartottak. Itt étkezésnél kétféléből lehetett választani, és háromfogásos ebédek voltak.

Mindennek ellenére jól ment a móló előtti üzletsor is. Az üdülőkben szeszesitalt nem adtak, így a férfiak az esti korsó söreiket vagy fröcsceiket szintén a korzózás kapcsán fogyasztották el. A soron a balatoni sült keszeg illata békésen megfért a lángos illatával, és nem vesztek össze a sült hurka és sült kolbász, mustár illatával sem. Az édesszájúak is felfedezhették a gőzölgő, forró, fahéjas palacsinták illatát, és abba az irányba indultak.

Mindenütt sorok álltak, de mi tudtunk sorban állni. A sorban is beszélgettek egymással az emberek. Nem mintha akkor nem lettek volna

türelmetlenebbek, de nem volt olyan feleslegesen felpörgetett világ, mint napjainkban. Televízió volt ugyan, de mobiltelefon, az nem volt, és nem is nagyon hiányzott.

Volt idő, mindenre volt idő!

Én az esti Bambi bedobása után Gyuszival és Judit húgommal már ismét a vízpartot kerestem. A Sióban sokan horgásztak, sekély volt a vize és felülről jól láthatóak voltak azok a kapitális balinok, amelyek végigcirkálták az egész csatornát, mint egy őrjárat. Érdekes volt néhány percre nézegetni a horgászokat. A siófoki kikötőben megfordultak a Balatoni Hajózási Rt. legszebb hajói, a Badacsony, a Szigliget, a Keszthely, továbbá sok nagy vitorlás, amelyek a csillagokról voltak elnevezve: Jupiter, Szaturnusz, Plútó stb. Az út másik felében volt a „Matróz” csárda, itt játszott az Illés zenekar, ők már akkor nagyon népszerűek voltak. Ment a tánc, és itták a söröket a fiatalok, de kábítószer az nem volt. A fiatalok jól tudták, hogy mi az a nagyon jó, amit egymásnak adni tudtak. Én általános iskolás lévén, a szerelembe csak később kapcsolódtam be.

Továbbhaladva a mólón néztük a beérkező, kivilágított hajókat. Tele voltak utasokkal, a legtöbb hajó Badacsonyból jött, amelynek utasai hátuk mögött tudták már a Kisfaludy házat, megették a Baricska csárda halászevét és végigkóstolták a legfinomabb borokat: a Somlói Juhfarkot, a Badacsonyi Zöldszilvánit, Badacsonyi Kéknyelűt. Ebben a hangulatban érkeztek haza. Énekelgettek egyetértésben. Nem részegen, csupán kellemesen feldobott hangulatban, spiccesen, ahogy illik.

A mólón is hömpölygött a nép, amikor egy megrázó epizódnak lettünk szemtanúi, a bátor sirályok harcának. A Siófoki öböl felett egyszerre csak éktelen madársivalkodás ütötte fel a fejét. Egy vércse elkapott egy szelíd kis gerlét, és karmai között tartva a kedves kis madarat, megindult volna szálláshelyére elköltöni áldozatát. De ekkor a sirályok szolidaritásból megtámadták a vércsét. Sivalkodtak, körülvették a ragadozó madarat. Az egyik sirály olyan bátor volt, hogy kemény, halbontáshoz szokott csőrével odavágott a ragadozó madárnak. Az elengedte a gerlét, a madár pedig zuhanni kezdett. A vércse nekítá-

madt a sirálynak, amely kénytelen volt menekülésre fogni a dolgot. A sirály igen jól repül, a ragadozónak nem volt esélye utolérni, ezért inkább ismét a gerle után vetette magát, és még elkapta a zuhanó madarat. A történet nem úgy végződött, ahogy szeretnénk volna, de olyat láttunk a madárvilágban a bátor segítőkészségre, ami példaértékű.

A móló sétáló közönsége egy pillanatra megdermedt, és szinte síri csend lett néhány másodpercre, mintha ezzel hajtottunk volna fejet a sirályok bátorsága előtt. Ez az epizód kissé lehangolt mindenkit, de ilyen a harc a természetben. A fiatal, zsenge gerle áldozatul esett, de tanúi lehettünk halászmadaraink bátorságának.

A sirály azóta is kedvenc madaraim egyike. Mostanra számuk ugyan kissé megfogyatkozott a Balatonon, igaz, sajnós a hal is. Valószínűleg összefüggés van a két dolog között.

Szép élmény volt még a naplementét látni a Balatonon. Amikor az izzó gömb kibocsátva aznapi utolsó, simogató, meleg sugarait fáradtan aludni tért a Dunántúli-középhegység mögé, mintha példát mutatott volna nekünk arra, hogy lassan mi is térjünk pihenőre.

Az esti sétánk mindig a móló végéig tartott, akkorra már kigyúltak a neonlámpák, s fényük tükröződött a csillogó vízben. A horgászok szákaiban szinte mindig volt hal, ha más nem, hát dévérkeszeg, de néhány ponty is előfordult.

Az éjszakai élet csak ezután indult. Az éttermekben, bárókban szólt a zene, sokan táncoltak, és mindenütt új ismeretségek, barátságok, szerelmek szövődtek.

Mi viszont hazaballagtunk, mert a rövidnadrágos kisfiúknak tíz órakor ágyban van a helyük.

Barcs, 2008. február

Darvas Iván: Balatoni hangulat

Emberré nevelés

Amikor mi jártunk középiskolába, a legfontosabb nem a tárgyi tudás volt – az is kellett, mi az, hogy! –, hanem az emberré nevelés. Én az Újpesti Faipari Technikumba jártam, ahol a hatvanas évek derekán igen jó képességű tanári kar dolgozott. Mi tiszteltük és szerettük tanárainkat, és tudtuk, hogy csak úgy lehet belőlünk jó technikus, ha a szakmai tudáson kívül valamiféle emberi tartást is sikerül szereznünk.

Ebben nem is volt hiány. Az első eligazítást Brassányi tanár úr tartotta a Landler Jenő Technikum udvarán.

– Édes fiaim, amikor beléptek a technikumba, már a portásnak is köszöntök jó hangosan: Jó reggelt kívánok! Az nem baj, ha esetleg nem ül benn senki a portásfülkében, ti akkor is köszöntök, mert ezzel köszöntitek az iskolát, amely technikus oklevelet fog adni nektek. Saját magatokat is megtisztelitek ezzel.

Majd névsorolvasás következett. A tanár úr mindenkit jól megnézett magának.

– Ajtony, Balázs, Bej... Bicsak, vagy mi a... Hogy lehet ilyen neved, fiam? Miért nem magyarosíttatjátok?

Brassányi tanár úr szigorú, középmagas, hátrafésült szőke hajú, szemüveges, kissé zömök, katonás ember volt. Tekintete szúrós volt, ezzel külön is tudott fegyelmezni. Mindig barna köpenyben járt, tisztán, a köpeny alatt naponta friss ing és nyakkendő. Ő volt a műhelyfőnök. Láttuk, hogy nem lehet vele cicázni, de azt is éreztük, hogy ez a nagy szigor a cél érdekében van. Ő azért a szíve mélyén szeretett minket, szerette a tanulókat, és nagyon jó ember volt.

Szót is fogadtunk neki. A tanműhely kéziműhelye tiszta, világos, csupa ablak, úgy négy-ötszáz négyzetméter alapterületű, hajópadlós, satupadokkal két sorban felszerelt helyiség volt. A terem délkeleti oldalán voltak az ablakok, míg velük szemben a szerszámos szekrények. A szerszámokat tételesen át kellett venni. Volt itt eresztő gyalu, egyes simítógyalu, kettes simítógyalu, keretes fűrész, daraboló- és illesztő furdancs, párhuzamvonó, ráspoly és reszelő, csiszolófa, faderékszög stb. Év végén a szerszámokkal el kellett számolni.

Nekünk mindig csütörtökön volt műhelyfoglalkozásunk. Első évben csak a kézi műhelyben dolgoztunk, meg kellett ismerni a faanyag megdolgozásának kézi útját és módozatait.

Úgy néztünk ki tizennégy évesen, mint a kis katonák. Egyforma sötétkék munkaruhában, fejünkön svájci sapka. Ebből volt választék, barna vagy kék, mert lányok is voltak az osztályban. A mi osztályunkba négy lány járt.

A műhelytanárok járkáltak a padok között és mindenkinek megmutatták a szerszámok helyes fogását, a helyes kéz- és testtartást a munkavégzésnél. Termeltük a sok forgácsot a padozatra, fűrészeltünk, gyalultunk, fűrtünk, reszeltünk. Minket pedig csiszoltak napról napra.

Az első félév végére már egy kis sámlit kellett önállóan készíteni, piacképes minőségben, összefogazva, fecskefarkú fogazással, ami masszív fakötést biztosított. Másodikban már kapcsolt, gerébtokos ablak volt a feladat. Minderről csak azért érdemes megemlékezni, hogy el ne felejtjük, miszerint fegyelem nélkül nem mentünk volna semmire.

A másodéves tanulók már a gépeken is dolgoztak. Szalagfűrész, gyalugépen, marógépen, lassan mindenféle gépen megtanítottak bennünket dolgozni.

Mi nem rugdaltuk a tanárokat, mint ahogyan azt manapság néhány, oda nem való diák teszi. Az viszont előfordult, hogy például Marsall tanár úr engem billentett hátsó részen, mert a hüvelykujjam a szalagfűrész a fűrészszalag vonalába esett. És ez szigorúan tilos volt! Csak, hogy el ne felejtsem! A jó munkafogásokat szinte belénk verték, finoman néha még a fejünkre is koppintottak.

Bármelyik műhelytanárunk maszek asztalosként is megállta volna a helyét. Kiváló szaktudású emberek voltak, a szemünk láttára készítették például spanyol gitárt dió- és juhar furnérlemezekből hajlítva, fenyőborítással, és a gitár nyakára – amely tömör diófából készült – még a bundozást is elkészítették. Zeneszerszámot készíteni pedig egy külön szakma. A gitárt fel is húrozták és játszani lehetett rajta.

Kolnai tanár úr volt a mi műhely- és osztályfőnökünk. Ő vitt el minket az érettségiig. Igazi úriember. Ő nem kiabált, inkább finoman, halkan beszélt, jóképű, stramm férfi volt. Kék köpenyt hordott ő is, de mindig elegáns inggel és nyakkendővel. A lányaink kissé bele is szerelmesedtek.

Ő már a szakma finomságaira tanított minket. Ővele készítettük el a négypolcos könyvszekrényt, üvegcsúszó léccel, politúrozott kivitelben, továbbá a vizsgamunkát, a magyar villás kihúzó asztalt. Nekünk otthon is ilyen asztalunk volt, nagyon praktikus, mert alaphelyzetben négy-személyes, kihúzva hatszemélyessé alakítható. Az asztalt magas fényű kivitelben kellett elkészíteni. Ezt paraffinolaj alkalmazásával lehetett elérni.

El sem tudom képzelni, hogy mindezek az igényes, pontos munkát igénylő termékek hogyan valósulhattak volna meg fegyelmezetlen diákság mellett? Sehogyan sem! Hogyan lett volna belőlünk okleveles technikus? Nem azt mondom, hogy angyalok voltunk, mert el-el-szívtunk egy-két szál cigarettát stikában a szünetekben, de erőszakos cselekményekre nem emlékszem.

Némi humor is vegyült ezekbe a tilos cigizésekbe. Újvári tanár úr egyszer bejött a fiú WC-be, mert bár volt külön tanári is, de éppen ott jött ki neki a lépés. A piszoárnál két fiú állt, cigiztek. A tanár úr megkérdezte:

- Mi van a kezedben, fiam?
- A fütyim, tanár úr.
- Az füstöl olyan nagyon?

Elvégezte dolgát az egyik kabinban és távozott, nem akart ebből ügyet kerekíteni.

A tanár úr is cigizett, ő Munkást szívott. Gyakran kinn felejtette a satupadon, ilyenkor megdézsmáltuk. Nem szerettük a Munkás cigarettát, mert nagyon kapart, még a füstje is kékesszürkés volt, de hát, akinek nincs cigije, az ne válogasson.

Újvári tanár úr nem volt nagyon oda értem. A harmadéves osztálykirándulás alatt Egerben nagyon szorongattam az egyik osztálytársnőmet, Ancsát. A tábortűz közelében még talán a száját is megpuszilgattam. Valahol el kell kezdeni. Ezt a tanár úr rossz néven vette. Negyedévben a legnehezebb munkákat bízta rám, például velem csiszoltatta meg szalagcsiszoló gépen az összes korpuszelemet a könyvszekrényekhez. Az öttized milliméter vastagságú furnért bizony nem volt túl nehéz kicsiszolni. Azt mondta, amennyit kicsiszolok, annyi egyes. Kívülről, a látható részeken nem csiszoltam ki egyet sem, itt ma-

hagóni furnéros volt a felület, de belül, ahol lágy okumé furnérral furnéroztunk, ott két-három darabot sikerült kicsiszolnom. Éktelenül kiabált velem az ügy miatt, de egyest nem írt be. Én nem haragszom a tanár úrra mind a mai napig sem.

Embert akartak nevelni belőlünk Újpesten, ebben a kívülről is poroszos szigort árasztó, kétemeletes épületben, amely egy háromszögben helyezkedett el a Corvin Ottó utca, a Dózsa György út és a Szent László út által határolva. A piros klinkertéglákat fehér téglasorokkal díszítették. Az ablakok keretei zöldre voltak mázolva, a bejárátokat hatalmas tömörfa kapuk jelentették.

A technikum zárt belső udvarán egyszerre és egy időben tartotta szüneteit a három intézmény: a híradás-, a gépész- és a faipari tagozat. Közel ezer-ezeregyszáz diák tanult itt. Az oktatók létszáma nyolcvan-száz fő között lehetett.

Nálunk a gépműhely szintén egy ötszáz négyzetméter alapterületű csarnok volt. Ott még egy percenként 24000-es fordulátú felsőmarógép is beépítésre került. A gépműhelyek az első emeleten voltak és a technikum teljesen zárt udvarára néztek az ablakai. Mögöttük a „sóhajok hídjá”, amely összekötötte az iskola tantermes részeivel a műhelyeket. Alattunk a földszinten a Híradásipari Technikum oktatótermei voltak. Az egyik oktatójuk – aki szintén kék köpenyben járt – pipázott, így közeledtét már messziről lehetett érezni. A pipa mindig ott lógott a szájában, nagyon finom, illatos Club dohányt szívott. Ugyancsak itt működött a Gépipari Technikum is. Sajnos a három intézetnek csak egy közös tornaterme volt, ami különösen télen okozott zsúfoltságot.

Ahogy mondtam, mi sem voltunk mindig angyalok.

Egy alkalommal a nagyszünetben Imrével nézegettük a járókelőket az ablakból. Imre volt a legjobb tanuló az osztályban, és igen jó barátságban voltam vele. Észrevettem, hogy a Bajza utcai általánosban volt matektanárunk, Balogh tanár úr ballag az iskola felé.

– Ez a Piusz tanár úr! – mondtam Imrének, mert mindig így hívtuk a suliban. Utálta a nevét.

Erre fel Imre teli torokból lekiabált neki:

– Hova mész, Piusz?

Piusz tanár úr – várakozásunkat felülmúlva – bejött a technikumba,

és panaszt tett. Brassányi tanár úr lángvörösen repült be a tanműhelybe, szemei szikrát szórtak, lehet, hogy szájával lángot is lövellt, de ebben nem vagyok biztos. Végigszáguldott a gyalupadok között és érces hangján szinte ordítva kérdezte.

– Ki kiabált le az ablakból, hogy Piusz?

Imre egy pillanatig habozott, de aztán vállalta tettét.

– Te voltál? – Mindenkire gondolt, csak Imrére nem. Ő volt a példakép, a bálvány. – Hát meg vagy te örülve, édes fiam? Mi a hét rossebnek ordibálsz te ki az ablakból? Nincs jobb dolgod? Hát hiányzik ez nekünk? A technikum jó hírnevének szüksége van erre?

Brassányi tanár úr szinte röpködött a padok között. A lába egészen biztos, hogy nem érintette a talajt, mert ilyen sebességgel lépkedni nem lehet. Valószínűleg tudott repülni. Miért is ne? Egy műhelyfőnök miért ne tudna repülni? Mi egyik lábunkról a másikra álltunk, se le-, se felnézni nem mertünk, csak nyílegyenesen a fekete táblák felé. Együtt szégyelltük magunkat Imrével, akkor még nem volt ismeretlen fogalom a szolidaritás. Az úgy aztán különösebb további kellemetlenség nélkül lecsengett.

A hét többi napján a technikumokban is tantárgyi oktatás folyt. Pomi Béla bácsi volt az osztályfőnökünk. Mi voltunk az utolsó osztálya, ezért valamiféle különleges szeretettel viseltetett irántunk. Eredeti végzettsége festőművész és rajztanár volt, de tanított szerkeztant – igaz, az is rajz –, de faanyag ismerettant is. Ő írta a könyvünket is. Mi is nagyon szerettük Béla bácsit. Intelligens, keskeny arcú, kis bajszos férfi volt. Szeretett kék köpenyben járni, és dohányzott. Pipázott is, de néha a cigarettát jobban kívánta. Éjszakánként könyveket írt vagy festett, ezért gyakran fáradt és megtört volt, de soha nem volt türelmetlen, mindig szépen beszélt velünk, és a felelések nem maradtak el. Néha nagy kedvvel magyarázott, de az csakis valamiféle művészetről szólt. Aprópó, ő tanította a művészettörténetet is.

Egy alkalommal felvetette, hogy nem rendeznénk-e valamiféle kiállítást, tárlatot a műveinkből az osztálytermünkben. (Akkoriban nem volt divat minden órát más tanteremben tartani.)

Az ötlet mindenkinek nagyon tetszett. Természetesen Imre itt is remekelt, ő már abban az időben képzőművészeti körbe járt festeni.

Olajjal festett és erősen Modigliani hatása alatt állt, szép hosszúnyakú nőket festett. H. Lacika, soproni gyerek lévén, az ódon városról készített szép exlibriseket. J. Lacinak is voltak művészi indíttatásai, szép intarziákat is készített. És sorolhatnám az egész osztályt, mert mindenki ügyeskedett valamiben. Mi a soproni Lacikával szintén jártunk képzőművész körbe, ahol Nagybányai festőművész úr volt a tanárunk. Magam részéről megpróbálkoztam torzókkal, ami akkor a női testből legjobban izgatott, de az emberi kéz is érdekelt. Mindez arra volt jó, hogy a művészet szeretetére neveljen. Béla bácsi mindannyiunkat nagyon megdicsért, és további alkotásokra biztatott minket.

Voltak vidékről bejárók is, akkor még ez volt az egyetlen faipari technikum az országban. Nagy volt a túljelentkezés, a híradásipari tagozatnál tízszeres, nálunk négyszeres. Volt kiből összeválogatni a diákságot.

A kezdő években az ábrázoló geometria jelentette a legnagyobb problémát. Szeiffert tanár úr a műszaki egyetemen is tanársegédkezett, ehhez mértén tanultuk mi az ábrist. Nagyon jól tanította ezt a nehéz tárgyat. Speciális táblácskákon mutatta be a képsíkrendszereket, hogyan kell ábrázolni ebben a pontocskát, majd az egyenest. És egyre ravaszabb feladatokat kaptunk: I. nyomvonal, II. dőféspont és a többiek. Öt, hat gyereket ki is buktatott év végére. Többet nem is kerültek vissza hozzánk.

Sipőcz tanár úr legnagyobb erőfeszítésére sem tanultunk meg oroszul, de magyarból azért zökkenőmentesen leérettségiztünk.

Molnár igazgató úr is nagyon szigorú ember volt. Ő kémiát tanított nekünk, igaz csak egy évig, technikumban ennyi volt akkor a kötelező kvóta. Ezt később az egyetemen meg is szenvedtük. Néhány gyereket ő is kipasszírozott lopásért, ezért, azért. Nem túl sokat vacakoltak a kirúgással. Nem volt törvénybe foglalva, hogy kötelező középiskolásnak lenni, technikusnak pedig egyáltalán nem.

Matematikából és fizikából az utolsó két évben Lipót tanár úr vett minket kezelésbe. Hála a jó Istennek, mert egyébként nem jutottunk volna hatan be az egyetemre. Jól felkészített minket, sokat gyakoroltunk. A Laricsev példatárral ébredtünk, és azzal is aludtunk el.

Számomra a mai középiskola érthetetlen. Szinte mindent szabad a diáknak. A mai középiskolások úgy csókolóznak a folyosón, mintha ez is

egy tantárgy lenne. Elnézést, ez utóbbit lehet, hogy az irigység mondatja velem. De mi maximum osztálykiránduláson gyakoroltunk a csőrözést, a többit megoldottuk iskolán kívül. Kábítószer egyáltalán nem volt, de nem is hiányzott. Néhány pohár sör és a cigi elég volt.

Feri barátommal – akivel együtt futballoztunk is, csak ő a Könyves Kálmán Gimnáziumba járt – előfordultunk néha az Ifjúsági Parkban. Abban az időben a Bergendiék játszottak és Demjén énekelt. Máskor az Illés zenekar vagy az Omega lépett fel. Jókat táncoltunk, és ehhez elég volt Coca-Colát inni, ami akkortájt jelent meg Magyarországon. Drogok nélkül is nagyon jól ment az élet. Szerényebbek és boldogabbak voltunk, mint a mai fiatalok.

Nagyot változott a világ, és nem biztos, hogy előnyére. Tenni kellene együtt valami okosat, hogy ez ne így legyen!

Barcs, 2008. április

Sapa tanár úr

A középiskolában Sapa tanár urat szerettem a legjobban. Ő magyart és oroszot tanított nekünk nagy nehézségek árán. A magyarral még csak elvultunk, de a másik nyelvre valahogy nem állt rá a szánk. Egyeztetni a főnevet a melléknévvel akkor, amikor az ígét sem jól ragoztuk.

Sapa tanár úr alacsony, köpcös ember volt. Hátrafésült, kissé göndör hajú. Feketekeretes SZTK-s szemüveget viselt. Pepita zakója több érettségiző osztályt is kiszolgált. Fekete nadrágját néha barnára vagy szürkére váltotta. Csak a fehér inget és a nyakkendőt cserélte gyakrabban, de utóbbinál sem volt túl nagy a repertoár.

Amikor belépett az osztályba, mi fölállással üdvözlöttük, és ő azonnal fellépett a nyikorgós dobogóra, majd megkerülve a tanári széket az ablakhoz ment, és kinyitotta azt. Egyszer lehúztuk a relaxát, mert nagyon sütött a nap, mire ő megkérdezte, kik a hetesek. Felálltunk ketten. Közölte velünk, hogy jövő hétfőre húsz oldalas fogalmazást kell írunk arról, hogy miért nem szabad a magyartanárt lehúzott relaxával várni. Nem volt egyszerű feladat megírni, hogy miért is olyan nagyon

egészségtelen a lehúzott ablak mellett várni a tanár urat. Végül is megszületett a dolgozat, és megúsztam egyes nélkül.

A feleltetést soha nem felejtette el. Komótosan beírt a naplóba, azután kiválasztotta az aznapi kötelező memorizálandó verseket. Nem tudom, hogy miért, de nálam gyakran nyílt ki a napló – vagy csak én éreztem így –, de állandóan oroszból feleltem. Ez azért is a halálom volt, mert abban az időben már hetente háromszor jártam a Lengyel Kultúra Intézetébe lengyel nyelvet tanulni. Apám arra buzdított, hogy tanuljak lengyelül, és menjek oda faipari egyetemre, mert a lengyel igen barátságos és jó nép, ami igaz is. Amikor oroszból kellett felelnem, a szavak mindig lengyelül jutottak az eszembe. Egyszer Sapa tanár úr azt kérdezte:

- Hát nem tudod, mi az, hogy vonat?
- Nem tudom – mondtam kelleetlenül.
- Akkor mondd lengyelül!
- Pocong.
- Na látod, hasonlít!

Abszolút nem hasonlít a lengyel és az orosz nyelv, csak szláv mindkettő. De elfogadta, mert jóindulatú volt, így azután valahogy átcسúsztam oroszból is.

Egy alkalommal háromlábú szék került a tanári katedrára, igazán véletlen folytán. Játék közben (mert akkor még játszottunk is szünetekben) valahogy odakerült. Amikor belépett, rögtön kiszúrta. Bejelentette, hogy a két hetes „igazgatói intőt” kap, és most felelni fogunk. Aki az irodalmat tudta netán, attól kérdezett egy kis nyelvtant. Például a zöngés és zöngétlen hangokat, párjában. Ezt még a nagyon jó magyarosok is el tudták téveszteni. Csak úgy röpködtek az egyesek. Mindazonáltal érettségien nagyon rendes volt, jó jegyeket kaptunk.

Magam részéről Sapa tanár urat szerettem a legjobban. Hogy miért? Azért, mert mindig azt mondta, hogy: „Kisapa, hát nem tudod?”

Nemrég osztálytalálkozóink volt. Osztályfőnökünk, Béla bácsi, már nem lehetett köztünk, tanáraink közül is alig éltek néhányan, hisz 49-esek vagyunk. De Sapa tanár úr még élt, ott volt. Jólesően cigarettázott. Azt suttozták az osztálytársaim, Zsóka és a többiek is, hogy állítólag rákos. De én nem hiszem el, mert Sapa Tanár Úr nem lehet beteg. Sapa Tanár Úr Él, Él és Élni fog!

Barcs, 2005. május

Darvas Iván: Macska az Életfa előtt

Építőtábor

1966-ban a dolgok még nagyon egyszerűen mentek. Béla bácsi, az osztályfőnökünk bejött osztályfőnöki órára és megkérdezte, ki jelentkezik önként kéthetes építőtáborba? A feladat a Szilas-patak medrének mélyítése, gátépítés.

Senki nem tette fel a kezét.

– Akkor másként kérdezem – mondta. – Ki szeretné, hogy ráírjam az egyetemi felvételi papírára, hogy felvételét javaslom?

A szükséges létszám pillanatokon belül összejött. Arra határozottan emlékszem, hogy rajtam kívül Boda, valamint Juhász is jelentkezett a IV. B-ből, a párhuzamos osztályból pedig Bicskára emlékszem.

A tábor nagyon hasonlított valamiféle honvédségi előkészítőre. Agyonmosott katonazubbonyt, nadrágot, sapkát kaptunk, továbbá gumicsizmát, kapcát. Az elszállásolás is hatszemélyes katonai sátrakban történt. A sátorban mellettem Boda ágya volt. Mi mindig jól megvoltunk. Juhász is a mi sátrunkban volt, de velünk szemben közvetlenül a bejáratnál. Jól kinyúlott rugójú vaságyakat kaptunk, szóval mindenből a „legjobbat”. A szekrényt saját bőröndünk helyettesítette, ebben volt a civil, bocsánat, utcai ruhánk.

A táborparancsnok egy leszerelt katonatiszt volt, akit munkájában tanárok segítettek.

Szinte a hajnalpírral együtt ébredtünk. Elmentünk WC-re. Az illemhelyet itt a falusi kertvégekben lévő fadeszkás megoldásokhoz hasonlóan alakították ki – a szükséges mennyiségben.

Reggel öt órakor a hangosbemondóba egy kellemetlen durva férfihang beordította: „Jó reggelt elvtársak, ébresztő, fel!” Gyorsan kellett cselekedni. Pár perc alatt felöltöztünk, majd irány a mosdó, ahol derékig hideg vízben lemosakodtunk szappannal. A borotválkozást jobb volt szabadidőre hagyni, ha az ember nem akarta összekaszabolni magát. Fogmosás, fésülködés valami régen tönkrement, tükörnek nevezett tárgy előtt, amiben alig láttuk magunkat. Mindezt a tanárok ellenőrizték. Majd zubbonyt fel. Futólépésben mentünk reggelizni, mert a sok embert

csak így lehetett ellátni. Ácsolt faasztalok, fapadok jelentették a berendezést az étkezőben. Reggelire teát, kávét, tejet kaptunk, hozzá nyáriszalámit, kocka sajtot, tepertőt és kenyeret. Éhezni nem kellett, csak éppen idő nem volt az étkezésre, amely körülbelül így folyt.

– Jó étvágyat, elvtársak!

Még le sem nyeltünk két-három falatot, amikor a hangosbemondó így csiripelt.

– Egészségükre, elvtársak!

Mire belejöttünk a Szilas-patak menti életbe, már le sem ültünk reggelizni, menet közben megittuk a kávékat, majd a zubbonyunkba raktunk annyi kenyeret és tepertőt, amennyit a patakig tartó menetelésünk során meg tudtunk enni. Nem mondhatom, hogy nem volt mit enni, mert a kenyereskosarat mindig feltöltötték.

Megkaptuk szerszámainkat, ásókat, lapátokat. Majd négyes sorokba kellett rendeződni és nótaszóval vonulni a patak irányába. A legutolsó ház sarkánál volt egy utcai vízcsap. Itt ceglédi kannáinkat megtöltöttük vízzel, és irány a Szilas-patak.

Brigádokban dolgoztunk, hat fős volt egy-egy brigád. Mélyíteni kellett a patakmedret, a kitermelt iszapos, sáros földet feltermelni a rézsú oldalára, onnan pedig egészen a talajszintig, és gátat építeni belőle.

Mi egy körülbelül tizenöt méteres szakaszt kaptunk. A brigádok munkáját naponta a műszak végeztével ellenőrizték és értékelték. Egy vízépítő mérnök jött végig a patakban, mellig érő gumiruhában, és bediktálta a vízmélységet, továbbá a kitermelt földet köbméterben.

Amikor az első hét eltelt, már nagyobb vagányok lettünk. Javult a kondíciónk. Bár egyszerű ételeket kaptunk – „valamit visz a víz” levest, vagy paprikás krumplit virslivel, zöldbab főzeléket, finomfőzeléket tojással, kenyeret bőven, káposztás tésztát, túrós tésztát édesen vagy szalonnával –, mégis a rendszeres munkától jó kondink lett.

Elhatároztuk, hogy megréfáljuk a fiatal mérnököt, aki naponta fumigálta munkánkat. A két nyomvonalat kitűző karó közé olyan mély gödröt ástunk, hogy biztosan ellepje a víz a guminadrágját, tehát úgy százötven-százhatvan centiméter mélyet. Szerencsénkre a mérnök nem volt túl magas. Egész nap ezt a gödröt mélyítettük felváltva. Gondolni

való, hogy milyen kemény munkával tudtuk csak szinten tartani a gödör mélységét, hiszen a hordalék folyamatosan percről percre be akarta temetni. Végül is sikerült a tervünk. Úgy tizennégy óra körül jött a mérnök, és haladt a meder közepén, miközben a gáton haladó írástudó kollégájának diktálta a vízmélységeket. Nyolcvan centiméter, nyolcvanöt centiméter, kilencven centiméter, száz... és ekkor elmerült a gödörben. Kitört a hangos nevetés. A víz befolyt a guminadrágjába. Először nagyon dühös lett, arca elvörösödött, de megértette a tréfát. Nagy nehezen kikászálódott a mederből, kiöntötte a vizet a gumicsizmájából, majd bediktált valami szokványos számot, aztán ő is elmosolyodott.

– Nagy francok vagytok! – mondta, és tovább haladt.

Hétvégén hazautazhattunk. Nekem Újpest nem volt messze és jól esett a hazai ételt rendesen, asztalhoz ülve, késsel-villával, nyugodtan enni, ahogy illik. A tiszta ruha is elkelt már.

A második héten már otthonosan mozogtunk a táborban. Jó meleg idő volt, délutánonként fürödhettünk a tábor kis medencéjében. Úgy felmelegedett benne a víz, mintha termálfürdő lett volna, de egy kis locsizás jólesett. Estefelé néztük a televíziót, mert akkor zajlott az 1966-os angolai labdarúgó világbajnokság. Akkor még válogatottunk simán kijutott a világbajnokságra, sőt a brazil csapat skalpjával tértek haza a magyar futballisták. Ezután a meccs után ugyan kaptunk a szovjetektől és kiestünk, de mi abban a kitüntetésben részesültünk, hogy Mészöly Kálmán, a magyar csapat centerhalfja élménybeszámolót tartott nekünk. A brazilok elleni meccsen, amelyet egyébként Liverpoolban rendeztek meg, három egyre nyertünk. Az első gólt Bene Ferenc lőtte már a második percben, majd Farkas János kapáslövésből, harminc méter távolról bombagóllal növelte az előnyt. A szépítés Tostaonak sikerült. Majd Mészöly káprázatos tizenegyessel feltette az i-re a pontot. A világbajnokságot végül Anglia nyerte Németországgal szemben. Angliának ez volt az egyetlen világbajnoki győzelme.

Ugyancsak ebben a táborban történt, hogy a hatalmas dunai árvíz miatt „mentési munkálatokra bevethető alakulat”-nak minősítettek minket, mivel már elmúltunk tizenhat évesek, és volt katonakönyvünk. Felkészültünk a magyar zászló alatt, hogy a mentési munkálatokban legjobb tudásunk szerint veszünk részt, mások javait tiszteletben tartjuk, és óv-

juk az emberéletemet. A Himnuszt közösen elénekelve mi ezt komolyan is gondoltuk. A bevetésre azonban nem került sor, mert a tényleges katonai alakulatok a helyzet magaslatán álltak.

Mindez az egész építőtábor nagyon hasonlított arra, mintha csak egy előre megtervezett katonai előkészítő tábor lenne. Nem ártott! Abban az időben csak előfelvétellel lehetett bejutni az egyetemekre.

Nemrég beszéltem egyik volt kollégámmal, barátommal, aki szintén volt építőtáborban. Ők a Hanság lecsapolását végezték. Közösen megállapítottuk, hogy ezeknek a táboroknak jó közösségnevelő hatásuk volt. Nem hogy károsak, de kimondottan hasznosak voltak, adtak egy kis keménységet, férfiasságot. Ezután könnyebben el tudtuk viselni az élet viharait, amelynek akkor még előtte álltunk.

Barcs, 2008. május

Kempingezések Fonyódon

Kuma barátommal, akinek becsületes neve Imre volt, és egy csapatban futballoztunk, öt gyönyörű kemping szezont éltünk át együtt, soha el nem felejthető élményekkel gazdagodva. Csak a kezdet volt nehéz, mert az én szüleim nem akartak elengedni, de Kuma édesapja, Imre bácsi, aki a Magyar Pamutnál műszerészként dolgozott, eljött hozzánk, és megbeszélte szüleimmel, hogy nyugodtan engedjenek el táborozni, mert az ő barátai és munkatársai, akik szintén ebben a táborban nyaralnak, majd felügyelnek ránk.

Megkönnyítette dolgunkat, hogy Imre bácsi az öreg, zöld Skodájával elvitt minket a táborba. Műszerész lévén, az autóját az utazás előtt ő maga személyesen javította fel. Hengergyűrűzésen volt a motor. Kumával drukoltunk, hogy az utazás tervezett időpontjára elkészüljön a javítással. Szerencsére időben elkészült.

Élveztük az utat Pestről a Balaton felé. Minden előzésnél azt mondta: Na most lépünk egyet! Igaz a lámpákat még útközben kötötte be, de egy műszerésznek az nem akadály.

Leérve a Napsugár Kempingbe, befizettük a helypénzt és egy nagy fűzfa alatt felvertük kúp alakú katonai sátrunkat. Aludni gumimatracokat vittünk, takarózni pedig lópokrócokat. A ruháinkat bőröndben tároltuk, hogy össze ne gyűrődjenek.

Kuma barátom édesapja összeismertetett minket Frici bácsival és feleségével, akik nem messze tőlünk sátoroztak egy a mienkétől lényegesen kényelmesebb, nagy, piros sátorban. Imre bácsi megmártózott velünk a Balatonban, majd hazautazott.

Késő délután hatalmas vihar kerekedett. A vihar mindig erős széllel jön a magyar tengernél. A szél letördelte a szárazabb ágakat a fákról. Mindent azonnal sebbel-lobbal elpakoltunk a sátorba. Meglazítottuk a zsinórzatot a sátor feszítőszerkezeténél. Hamarosan fekete felhők tornyosultak, és megindult a felhőszakadásszerű eső. A heves szél nagy erővel kapaszkodott a fák lombjaiba és a sátrakba. A hőmérséklet érezhetően négy-öt Celsius fokot esett. A vihar félelmetes süvítő hangokat hallatva tombolt. Jó félórát szakadt az eső, majd elcsendesedett. Mi Kumával meghúzódtunk a sátorban, vártuk a vihar végét. Jól tettük, hogy egy kisebb dombocskára tetejére építkeztünk, mert különben az áradat elmosta volna az összes holminkat.

A vihar, amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is ment. Hatalmas töcsákat hagyott hátra a kempingtáborban. Mindenki a sátrát vizsgálta, és igyekezett eltüntetni a vihar nyomait. Aznap fürdésről már nem lehetett beszélni. Felvettük tréningruhánkat, tettünk egy körsétát a kempingben, majd átmentünk a kemping melletti ABC áruházba és vettünk némi élelmiszert. Aznapra ugyan volt vacsoránk az otthonról hozottakból, de másnapra már kellett tejet, kenyeret venni.

A kempingben jó helyünk volt, tiszta zuhanyozók, mosdók, WC-k álltak rendelkezésre. Főzőhelyiség is segítette a kempingezők életét. A gázrezsó bérlete óránként két forintba került. A kemping melletti ABC-ben nem csak élelmiszert lehetett kapni, hanem mosószeret, játékot, könyvet, újságot. „Mert nem csak kenyéren él az ember.” Még tollaslabdát is árusítottak. Vettünk egy pár ütőt és hozzá labdákat is. A tolltenisz készlet kétszázötven forintba került, és még egy jól pattogó pöttyös labdát is vettünk lábteniszezni. Így a szüleinktől kapott pénz már első nap a felére csökkent. Ennek ellenére az első napokban még a

kemping mögött lévő „Kispipa” étterembe jártunk át ebédelni. Önkiszolgáló étterem volt, ahol nagyon jól, ízletesen főztek. Volt itt minden, ami szem-szájnak ingere: hideg meggyleves, csontleves, zöldségleves, rizskoh, palacsinta, mákos-, diós-, és lekváros tészták, túrós csusza, halászlé, különböző főzelékek, paradicsomos káposzta sült hússal, paprikás csirke, bécsi szelet és különböző savanyúk: kovászos uborka, káposzta és paprikasaláta.

Az első két-három napban még dőzsöltünk, de azután maradtak a főzelékek, kenyérrel, feltét nélkül. A szakácsnők – látva fokozatos elszegényedésünket – egy kis hagymás szafttal azért megszínezték tökfőzelékünket. Pedig mi csak a koleszterinmentes életmódra való fokozatos áttérést gyakoroltuk. Laktató volt a krumplisaláta töltött csirke nélkül is, mivel zsebpénzünk gyorsan apadt.

Szerencsénkre az idő kijavult és a Balaton felmelegedett. Szinte egész nap tollaslabdáztunk, és nagyon sokat fürödtünk. Testünk fokozatosan tejszoki színűre barnult. Kenegettük magunkat illatos olajjal, és lestük a lányokat félszemmel, hogy kinek van a legjobb alakja, ki a legbarnább, és hogy figyelnek-e ránk. Akkoriban kezdtük el igazán felfedezni a másik nemet, és udvarolgatni is próbáltunk. Mert mindennek megvan a maga ideje, és ebből nem szabad kimaradni. Kinéztünk magunknak egy-egy csinosabb cseh leányzót, és addig helyezkedtünk, amíg sikerült összeismerkedni. A legjobban bevált trükk volt, hogy mindig véletlenül odagurult a labda, és mi elnézést kértünk. Végül megunták, és meginvitáltak a strandlepedő szélére. Estére már kéz a kézben sétálgattunk, mert azt gondolom, hogy ebben semmi rossz nincs. Sőt emlékeimben kutatva, ez nagyon is jó dolog. A legmesszebb, ameddig elmentünk, azok a puszik voltak, mert azokat még nem lehetett csóknak nevezni. A hatvanas évek elején, amikor mi középiskolások voltunk, nem volt divat azonnal túlmenni bizonyos határokon.

Kuma barátom, mivel francia szakra járt a gimnáziumban, szerette volna ezt a nyelvet gyakorolni. Meg is ismerkedtünk egy szimpatikus belga családdal. Denise, a legidősebb lány, velünk egykorú volt, és újságírónak készült. Imre neki udvarolt. A középső leány, Corrine, talán ő volt a legszebb, de őt még nem érdekelték a fiuk. A legkisebb leány Nicole, aki akkor még csak tizenkét éves volt, segített nővérének és ve-

lem játszotta el, mintha én udvarolnék neki. Jókat kártyáztunk esténként a szabadtéri társalgóban. Igazi gyerekek voltunk még. Mert gyereknek lenni nagyon jó.

A hét utolsó napjaiban már alig maradt zsebpénzünk. Egyik nap főztem egy valamilyen könnyű kis tasakos levest. Az előre gyártott levesek akkoriban jelentek meg. Utána palacsintát sütöttem. Még jó, hogy anyám megtanított főzni, mert itt hasznát vehettem. Ehhez csak tej kellett meg liszt, és egy fröccs szóda, de ezt kaptunk a nagylányoktól, akik szintén palacsintát sütöttek. Tölteléknek vettünk egy negyed kilogramm túrót, valamennyi cukrunk még maradt, bekevertük a töltelékkel, még citromhéját is reszeltünk a túróra, megtöltöttük a palacsintákat és jól befalatoztunk. Néhány kakaós palacsinta is készült. Természetesen meghívtuk a belga lányokat is kóstolóra.

Másnap sétálni mentünk a lányokkal, a tábor környékét fedeztük fel. Közben igyekeztünk az idegen nyelveket gyakorolni. Denise természetesen franciául perfekt beszélt, de jól tudott angolul és németül is, és mivel a szülei eredetileg magyarok voltak, tudott magyarul is. Magam részéről valamelyest németül tudtam, lengyelül csak később kezdtem el tanulni. A lányok a szüleiknek is bemutattak bennünket. Örültek neki, hogy szórakoztatjuk a gyerekeiket és így megvolt a bizalom. Ők lakókocsival jöttek el Belgiumból. A táborban egyébként elég sok volt a lakókocsi. Németek, csehek, lengyelek voltak a legtöbben, a rendszámok alapján.

A kempingben a vendégek részére csónakkölcsönző is rendelkezésre állt. Kétszemélyes kajakot, vizibiciklit és csónakot is lehetett kölcsönözni, elérhető áron.

A bungalókat is benépesítették a vendégek. Sátorországban nincs annyi sátor, amennyit itt lehetett látni a „Napsugár Kempingben”. Kékek, sárgák, pirosak, zöldek, magasak és szélesek, kis előtérrel, ahol összecsukható kempingasztal volt elhelyezve székekkel. A sok idegen szó egy kissé bábeli zűrzavarossá is tette ezt a nagy tábor. A jól felszerelt kempingezők saját kempingfőzőt is hoztak magukkal, kis gázpalackkal. Esténként érezni lehetett a finom tojásos lecsó illatát, megadva sokaknak a másnapi főzési tippet.

Pénzünk ugyan nem volt, mégis jól éltünk. Boldognak és gondtalannak éreztük magunkat. Igen, a boldog pillanatokat meg kell ra-

gadni, le kell fényképezni, és el kell raktározni magunkban, mert ezek segítenek később átélni a nehéz napokat.

Gyorsan eltelt az egy hét, az utolsó előtti estén horgászni mentünk Kumával és a leánybarátainkkal. Az én cseh barátnőmet Mártának hívták. Márta volt a strandon a legcsinosabb lány. Szép barna bőrén a fehér fürdőruha csak úgy világított. Vele oroszul beszélgettem, legalább valami hasznom is volt az orosz tanulásból. Természetesen ő jobban beszélt oroszul, mint én. Már egészen besötétedett, amikor a közeli kőmólóhoz mentünk keszegezni. A maradék főtt kukoricaszemek jól beváltak csalinak, mert sorban fogtam a keszegeket. Volt kishalra is egy jó kapásunk, de azt Kuma elrontotta, mert Denise-t simogatta. A lányoknak is tetszett a hogászat, mert jól ki is puszkoltuk magunkat horgászat közben.

A hátizsáknyi halat még aznap este magpucoltam, besóztam, és hűtőszekrénybe tettük. A halakat másnap paprikás lisztben meghempergettük, és forró olajban kisütöttük. Nagyon ízlett a lányoknak is a piros, ropogós sült keszeg.

Az első táborozásunk hamar elmúlt, de a barátság megmaradt. Imre édesapja jött értünk kocsival. Ő is fürdött velünk egy jót a Balaton hűsítő hullámaiban, majd elvitt minket étterembe ebédelni. A holminkat szépen összeszedtük, összecsomagoltunk, sátrat bontottunk. Elbúcsúztunk barátainktól, megkaptuk a levélcímeket, akkor mobil még nem volt. A búcsúcsókok egy évre szóltak, mert ennyit kellett várni az újabb találkozásra.

Fonyód, 2008. augusztus

II. FEJEZET

SOPRON, SOPRON, SÁROS SOPRON!

Korbuly tanár úr – aki kiváló gépészmérnök volt, és mellesleg a Sorbonne-on is tanult – géptant tanított nekünk a technikumban. A negyedik év végén megkérdezte tőlünk:

– Ki jelentkezett egyetemre?

Néhányan feltettük a kezünket, amire ő így reagált.

– Nektek lesz még öt szép évetek. Használjátok ki, mert azután az élet már olyan lesz, mint egy mókuserék!

Igaza volt. Sopronban diáktársaimmal még eltölthettünk öt „gondtalan” diákévet az egyetemen. Gazdagabbak lettünk, nem csak szakmailag. Tanáraink emberként is sokat csiszoltak rajtunk.

Sopron, az osztrák határ mellett fekvő szép városunk, számtalan történelmi és muzeális értékkel rendelkezik. Polgársága szorgalmas és egyben igényes is önmagával szemben. Mentalitásuk példamutató volt. Igazi befogadó, jó otthona a diákságnak. A városiak büszkék voltak egyetemistáikra, mi egyetemisták pedig büszkék voltunk városunkra.

Hálásak vagyunk azért, hogy ott tanulhattunk!

Kalandzásaim a matematika körül

DR. KISS IGNÁC MATEMATIKAPROFESSZOR
– NÁCI BÁCSI – EMLÉKÉRE

Náci bácsi középmagas, zömök ember volt. Kerekded arcú, pirosposzgás, fehér hajú, kissé kopaszodó, halk és kevésbeszédű, mindig kíváncsi tekintetű, érdeklődő személyiség. Szerényen öltözött: szürke Eszterházy-kockás öltönyt viselt, általában ingpulóverekkel. Ebben érezte jól magát. Nyáron is ballonkabátot hordott, hiszen Sopronban gyakran esik az eső, és az év háromszázhatvanöt napjából úgy nyolcvan százalékban a szél is fúj.

Náci bácsi elsőben együtt tanította az erdő- és faipari mérnök-hallgatókat, úgy hetvenen lehettünk. Kiváló segítői voltak a tanszéken: docense Roxer Egon, adjunktusai Gálné Éva és Székely adjunktus, Pufi bácsi.

Általában az első két óránk volt matek.

A professzor úr a nyolcórás csengetés után egy pillanattal később lépett be a tiszta, napfényes oktatóterembe, melynek ablakai az egyetemi parkra néztek. Amikor belépett, mintha még világosabb lett volna a terem. Halk hangján megkérdezte.

– Tanult-e önök közül valaki görögül?

Senki nem jelentkezett.

– Esetleg latinul?

Itt már néhányan feltették a kezüket.

– Hát manapság már semmit sem tanítanak a középiskolákban?

Fellépett a dobogóra és egy perc alatt feldobta fejből a görög ABC-t.

– Kérem, hogy ezentúl ne csak az alfa, béta, gamma, delta jelöléseket alkalmazzák! - tette hozzá nyomatékosan.

Bal kezével behelyezte béna másik kezét a zakója zsebébe és a jó kezével pillanatok alatt teleírta táblát \arcsin hyperbolicusokkal és egyéb izgalmas függvényekkel, a harmonikusan csillapított lengőmozgás képletével. Meg kellett tudnunk, hogy a zérussal való szorzást (netán osztást) hogyan kell értelmezni, és az imaginárius számot hogyan kapjuk meg. Az indirekt módszerről megtudhattuk, hogy ha valamit keresünk a matematikában, akkor azt jól keressük meg egy bizonyos helyen,

például a tanteremben, de ha ott nincs, akkor száz százalék, hogy odakint van.

Csak kapkodtuk a fejünket. Jegyzeteltünk. Akkor tanultunk meg rondán írni. Amikor teleírta az egyik táblát, bal kezével fellökte, és már írta is tele a másodikat. Ezt is percekben belül teleírta és fellökte. A baj ekkor kezdődött, mert én még az első táblát sem tudtam leírni, és amikor fellökte a másodikat, az eltakarta az első. Ő már a harmadik táblát kezdte teleírni, amikor én még az első táblán lévőket sem tudtam leírni. Ekkor elkezdtem a baloldali szomszédomat, Bélát másolni. Ő valamicskével gyorsabban írt, mint én, de mindent ő sem tudott leírni. Próbálkoztam a jobb oldalon Éváéról lesni, de ő sem volt szinkronban a professzor úrral.

Kicsengetéskor Náci bácsi a krétát azonnal letette, felénk fordult, meghajtotta a fejét és kiment a teremből. Soha nem vette el a hallgatók tízpercét.

Nagyon elkeseredtem. Úgy éreztem, én ezt az egyetemet soha a bűdös életben nem fogom elvégezni, hiszen nemhogy megérteni, de még lejegyzetelni sem tudom az anyagot. Volt ugyan sokszorosított jegyzet, de abban nem volt benne minden. Természetesen otthon a kollégiumban igyekeztünk összerakni a mozaikokat és valamilyen használható jegyzetet elkészítettünk.

Megfogadtam, hogy folyamatosan tanulni fogok, de ebből nemigen lett semmi. Sopron ahhoz túl szép és túlságosan vonzó város, hogy a napi tizennégy órányi kötelező elfoglaltság után ne csábítson kószalásokra, szórakozásra. Látni kellett a sikátoros utcákat, a Deák és Széchenyi teret a Széchenyi Palotával, a Liszt Ferenc Művelődési Központot, a Várkerületet, a Tűztornyot, a hangulatos presszókat, a Hoffmann cukrászdát a gesztenyepüréjével, a Kecske templomot, a Színház utcát, a Gambrinusz éttermet, gyönyörködni a barokk stílusú házakban, bemenni az Orsolya térre, betérni az Orsolya templomba. Az Erzsébet kertet, a Smauzer sörözőt sem lehetett kihagyni, ott jó pacalpörköltet és Jókai bablevest lehetett kapni. Nem is beszélve a Lövérekről.

Kószálni, csavarogni az ország egyik legszebb városában a kedvenc időtöltésünk volt. Sopronban már akkor is szép, ízlésesen, gazdagon berendezett kirakatok voltak. Séta közben nem egyszer találkoztunk oktatóinkkal, így Náci bácsival is.

– Jósszerencsét! – köszöntünk rá hangosan már messziről.

– Jósszerencsét! – köszönt vissza professzor úr udvariasan, még a fejét is kissé megbiccentette. Barna svájci sapkát és szürke ballonkabátot hordott. Kezében ott volt egy literes alumínium tejeskanna. Egyedül élt, csak egy lánya volt, őt látogatta. Elvált-e vagy megözvegyült, ezt nem tudtuk pontosan, és abban az időben nem is volt illendő mindent tudni. A hatvanas évek végén, tejet még kimérve is lehetett kapni. Vitte haza a tejecskéjét, és nem mulasztotta el a nagy ABC lengőajtájának harmonikusan csillapuló mozgását a gyakorlatban is megtekinteni mindaddig, amíg le nem állt. Ő fejből tudta a képletet is és a levezetést is. Akkor még nem éltünk ilyen mesterségesen és feleslegesen felpörgetett világban. Volt idő, mindenre volt idő. Senki sem lökdöste vagy sietette Náci bácsit. Az egész város tudta, hogy ő a matekprof', pedig negyvenezren laktak ott. A Színház utcában volt egy kis kocsmá, oda be-beslisszant egy kisfröccsre. Ez volt a fuvarosok törzshelye, ide hallgatónak nem illett betenni a lábát.

A félévi vizsgától nagyon féltünk. Néhány szerencsés flótás elszaladt első terminusban Roxer docens úrhoz kollokválni, de a többség rászánta a tíz napot erre a nehéz tantárgyra. Én is így tettem. Tíz napig tanultam a matekot. A kollégiumban nehéz volt tanulni. Az Ady Endre útra nyílt az ablakunk, s bár a téli vizsgahónapban lehetett csukott ablak mellett is tanulni, a Lövérekbe vezető úton mindig nagy volt a zaj és a forgalom. A kollégiumban állandó volt a nyüzsgés, akár egy méhkásban.

Firmám és tanácsadóm, Csilla – aki már negyedikbe járt, és mellesleg nagyon szép szőke lány volt – elmondta, hogy a Náci bácsinál az első félévben tanultak mellett a legfontosabb a középiskolás anyagot ezer százalékra tudni, mert ez az alap a további tanulmányokhoz. Így is lett. Délelőtt megírtuk a beugrót. Erre négy órát kaptunk. Ebben volt valami jó rafinált exponenciális egyenlet, amit egyszerűbb alakra kellett hozni. Ez amolyan Laricsev felsőfokon példatáras feladat volt. Majd egy szintén rafikós másodfokú egyenlet következett, ahol volt egy reális és egy úgynevezett értelmetlen megoldás. Én elkészítettem mind a kettőt, volt rá idő bőven. Az adjunktus asszony éppen akkor ért mögém, amikor letisztáztam a dolgozatomat és mondta, hogy csak a jó megoldást tisz-

tázzam le. Így is tettem. Végül volt valamilyen középiskolában nem tanított hiperbola függvényes feladat, de erre már pontosan nem emlékszem.

Beszédtek a dolgozatokat, a gyakorlatvezetők kijavították, és délután mehettünk kollokválni. Úgy tízenöt vizsgázó lehetett, de ebből már néhányan – akik nem jó beugrót írtak – nem vizsgázhattak.

Náci bácsi barna köpenyében ült íróasztala mellett a professzori szobában, háttal az ajtónak. A szemközti falon haloványan pirossal berácsozott fekete tábla. Ez volt a „küzdőhely”.

Firmám azt is elmondta, hogy a vizsga végeztével a professzor úr beírja az indexbe a jegyet, majd jobb kezével valamilyen erővel meglöki. Bukásnál az index a földön köt ki, elégségesnél az asztal szélén, közepesnél csak kicsit löki meg, négyesnél kezét fog és a hallgató kezébe adja az indexet. A legjobb jegyet a Jóistennek tartalékolta, viszont ő meg nem jött vizsgázni.

A feleletem viszonylag jól ment. Amíg átnézte a kijavított dolgozatomat, kicsit szögfüggvényeztetett velem a táblánál. A professzor úrnak háttal állva rajzolgattam a táblára az \arcsin hiperbolikus függvény lefutását az XY rendszerben, amikor szólt, hogy köszönöm elég lesz. Erősen dobogó szívvel megfordultam. Kis szürke öltöny volt rajtam, fehér ing, nyakkendőcske. Restelltem, hogy túlóltöztem a professzor urat. De az indexem fent volt az asztalon. Mi, az hogy fent! Közel Náci Bácsihoz! Odaballagtam, mélyen meghajoltam, elvettem az indexemet, elköszöntem és kiléptem az ajtón.

– Hányast kaptál? – kérdezték kinn a többiek, akik még vizsgára vártak. Kinyitottam az indexemet: „Közepes”, Kiss Ignác. Nem írta ki soha, hogy doktor, nem kellett.

Ő maga számos kiírt matematikai feladatot megoldott, majd eltette az íróasztalfiókjába. Munkatársai kérdezték tőle, miért nem küldi be professzor úr, még határidőn belül, vagyunk.

– Minek? – kérdezte. – Nekem az is elég, hogy meg tudtam oldani.

A következő félévben meghalt. Csendben, észrevétlenül ment el, ahogy csak a nagyok tudnak.

Új professzort kaptunk Szegedről, de mi nem feledünk, Náci Bácsi! Lelkünkben örökké élni fogsz!

Barcs, 2008. Április

Darvas Iván: Macska-vár

Az ábrázoló geometria rejtelsei

GUNDA MIHÁLY PROFESSZOR ÚR EMLÉKÉRE

Gunda professzor úr erős testalkatú ember volt, majd szétrepedt vállain a fehér köpeny. Fiatal korában állítólag boksolt. Ettől-e vagy valami mástól, de az orra kissé lelapult. Pirosposzgás arcán mindig volt valami hamiskás, barátságos mosoly. Ez a mosoly akkor maradhatott az arcán, amikor két leánygyermek után végre fia, Misi megszületett.

Az ábrázoló geometria nehéz tantárgy. Aki tanulja, kell, hogy legyen térlátása, amíg ez kialakul, bizony el kell telnie valamennyi időnek. Nem véletlen, hogy a geometriát egy épületben oktatták a matematikával. Szép, tágas, napfényes oktatótermünk volt, emelkedő pad-sorokkal. Akár százhusz fő is elférhetett volna benne, de teljesen tele sosem voltunk. A kihasználtság úgy hetven-nyolcvan százalékos lehetett, a rendszeres katalógus ellenére is.

Az ábrázoló geometria tanítása során nagyon sokat kellett a táblára rajzolni, s bár a professzor úr szépen rajzolt, azért a biztonság kedvéért – hogy az arányok szépek legyenek, és gyorsabban lehessen haladni – Magdikával, az adjunktusával haloványan előre felrajzoltatta a táblára az anyag egy részét. Gyakran kellett spongyázni is, amit Pali bácsi, a pedellus a szünetekben kiválóan el is végzett. Így jó ütemben tudtunk haladni az anyaggal. Félév végére már a gúla-gúla, a gúla-hasáb, a kúp-henger áthatásáig és hasonló ínyencségekig is eljutottunk.

A professzor úr színes krétákat is használt, pirossal húzta ki végül az egyik idomot, és késsel a másikat, a szerkesztővonalak fehérek maradtak. Így javult az ábra láthatósága, és a színek az áthatási vonalakat is kiemelték. Ha tanárunk pontozott vonalat húzott a táblára, úgy pattogott a kezében a kréta, mint a géppuska. A másik rajzi bravúrja az volt, hogy egyszerre tudott jobb és bal kézzel rajzolni. Voltak egyéb trükkjei is, de ezeket mind nem sorolom fel, csupán még csak egyet: kört szabadkézzel úgy „dobott” fel a táblára, mintha körzővel készítette volna. Mindez olyan egyszerűnek tűnt nekünk, csak akkor derült ki, hogy milyen nehéz, amikor megpróbáltuk leutánozni mozdulatait.

Magas óraszámban tanultuk az ábrist. Gyakorlati óránk is volt belő-

le bőven. Ezeket Tamás adjunktus vezette Magdi segítségével, akit mi csak Kedveskének hívtunk. Azért kapta ezt a nevet, mert szerette a hallgató leányokat kedveskémnek megszólítani. Nélküle sokan nem vizsgáztak volna le ábrázoló geometriából. Kedveske járkált a padsorok között, és ha valamit nem talált jónak, csak ennyit mondott:

– Jaj, kedveském, gumizza ki, mert nagy baj lesz, ha ezt a professzor úr meglátja!

A professzor úr valóban bejött gyakorlatra is és megnézte, hogy haladunk.

Vizsgára itt is beugrót kellett írni. A beugrónál ott ült Kedveske is, és mint a gép, kötött valami barna sálát. Ki volt neki adva a kötés, hogy ne tudjon túl sokat segíteni. Persze senki ne gondolja, hogy a professzor úr olyan buta ember lett volna, hogy nem tudta, miszerint Kedveske segít nekünk, de arra jól vigyázott, hogy ez csak egy kis segítség maradjon, és ne tudja helyettünk elkészíteni a feladatot. Ennek ellenére többen voltak, akiket UV-val kényszerített az ábris jobb megtanulására. De hát nem is diák az, akinek nincs utóvizsgája. Kedveske itt is segített, önzetlenül és mindenkinek. Akkor ment igazán jól a dolog, ha leány is kollokvált, és kötött addig, amíg Kedveske segített. Megnézte, mit szerkesztettünk, és szólt, ha valami nem stimmel. Azután hamar visszaült kötni, mert a professzor úr jött, és ha nagyon szigorú volt, akkor még centiméterrel is megmérte, mennyit haladt a kötésben. Jól kikapott, ha lassan haladt a sál kötésével.

A vizsgámon a professzor úr így kezdte.

– Na fiú-fiú, mi ez itt? – és jobb keze mutatóujjával a bal keze mutatóujjának első izületére mutatott.

Erősen gondolkoztam, mert bár nem voltam rossz ábrázolós, de fogalmam sem volt, ő mire gondol.

Meg is válaszolta helyettem:

- Hát Dalandié pont!

Erre nem gondoltam. Igen, ha a professzor úr bokszolós, hatalmas öklét egy gömbnek tekintjük, akkor az érintési pont valóban Dalandié pontnak tekinthető. Megnézte a beugrómat, amiben voltak ugyan kisebb hibák, de elfogadta, még egy kicsit kínoztatott, azután megegyeztünk a közepesben.

Elsőben az egyetemen a fő cél a bennmaradás, nem pedig a Népköztársasági ösztöndíj. Nekünk technikusoknak az ábrázoló geometria nem volt olyan emészthetetlen, mint a gimiseknek, főleg a lányoknak, mert középiskolában már foglalkoztunk vele. Svekovszky Feri, Nagy Alajos, Pichler Bandi, Német Pista, Varga Miska... közülük egy sem bukott meg, mert építőipari-, faipari- és gépésztechnikum után könnyebb volt az ábrázoló.

Szép volt, minden szép volt, a baj csak az, hogy mindez elmúlt.

A soproni diákdal is így mondja:

„Szép idő volt, jó idő volt.

Kár hogy elmúlt, jaj de kár.”

Barcs, 2008

A diploma sarokpontja

DR. SZABÓ DÉNES PROFESSZOR ÚR EMLÉKÉRE

Minden oktatómat és nevelőmet tiszteltem, de mind közül legjobban tiszteltem és szerettem Szabó Dénes professzor urat, a faipari géptan tanszékvezető professzorát, aki nemcsak a mérnöki tudományokat öntötte belénk, hanem még negyedéves hallgatóknak is példát mutatott emberi tartásból, fegyelemből, és ami talán a legfőbb, tiszteletből.

Már harmadévesek voltunk, amikor megismerkedtünk Szabó professzor úrral, a középmagas, kissé talán mackós mozgású, de egyenes gerincű tanárral. Arca kemény, markáns vonásokat mutatott, bajuszt viselt és fekete keretes szemüveget is hordott. Legtöbbször sötétszürke öltönyt hordott, szép inggel és valamilyen nem túl feltűnő színű nyakkendővel. Hangja mennydörgésszerű, néha érces. Szigorú tekintetű ember volt, aki magasra tette a lécet mind önmagával, mind a hallgatókkal szemben. Féltünk is tőle. A géptan tárgy miatt még a harmadik, negyedik évben is ki lehetett pottyanni az egyetemről. Igyekez-

tünk nagyokat köszönni Dénes bácsinak az egyetemi parkban – a menzáról jövet vagy menet –, ő pedig dörgedelmes „Jó szerencsét!”-tel tisztelt meg bennünket, fiatal hallgatókat. Docense, Dr. Lugossy Armand, a szivaros bácsi, szintén nagy név volt a magyar faiparban. Professzorunk egyik adjunktusa, Dr. Botár belénk plántálta a géptan alapjait, a fémtechnológiát a Tamman-ábrákkal, vas-szén ikerdiagrammal, a másik adjunktus, Dr. Nagy pedig örökké emlékezetessé vált számunkra a golyóscsapágyaival és ékszíjtárcsaival, szlipjeivel. Még gőzgépet is kellett tervezni, munkadiagram szerkesztéssel együtt.

A faipari mérnöki kart három másik műszaki egyetem: a gépész-mérnöki, építésmérnöki és vegyészmérnöki kar tananyagából gyúrták össze, a többi kitöltötték egy kis faanyagismerettel és technológiával. De a géptan az géptan. Itt diplomát csak az kaphatott, aki sikeresen vette ezeket az akadályokat. Egy kis fogaskerék áttételszámítás, a hajtóművek kiválasztása és illesztése a motorhoz olyan volt, mint a jó reggelt kívánnok. A géptan tanszéken heteltünk. A magas óraszámban oktatott géptan talán annak is volt köszönhető, hogy Szabó professzor a faipari kar dékánja is volt.

Szabó professzor úr mindig pontosan jött órára, becsengetésre belépett az előadó terembe. Nála nem volt olyasmi, hogy „ezt olvassák el a jegyzetemben”, leadta az anyagot A-tól Z-ig. A karján viselt órát befelé fordította és nem gyakran nézett rá. Jogos, ez az ő órája, aki tudni akarja, hogy mennyi van még hátra kicsengetésig, az méltóztasson venni magának karórát. Volt Sopronban elég órásmester. Sokat rajzolt a táblára. Szép, tiszta, érthető ábrákat készített, és színeket is alkalmazott a jobb érthetőség miatt. Kis sorvezető jegyzeteket is használt, no nem puskázás miatt, hanem azért, hogy megnézzé, mennyit tudott leadni az anyagból. Ekkor egy pillanatra megnézte karóráját. Érthetően, jól magyarázott, jól adott elő. Lassan haladt, de lépésről lépésre érteni lehetett matematikai bizonyításait.

Három géptan előadás volt egymás után, ez még gombócból is sok. Ezután következtek még a géptan gyakorlatok, amelyeket Dr. Horváth adjunktus úr vezetett. Harmadikban és negyedikben a géptannal ébredtünk és azzal is aludtunk el. Az építéstan valóságos lelki kikapcsolódásnak számított.

Szabó professzor úr jó jegyzeteket írt, és ott volt segítségül Armand bácsi máig is kitűnő könyve, a Faipari Lexikon.

A hallgatók legjobban a szorgalmi időszakot kedvelik, mert az mégis csak jobb a vizsgaidőszaknál. Mi hallgattunk és hallgattunk. Hallgattuk Szabó professzor úr matematikai levezetésekkel teli óráit, jegyzeteltünk, s csak titokban gondoltunk arra, hogy miként is fogunk mi ebből a három-négyszáz oldalnyi tömény levezetésből levizsgázni. A diákok jó néhányan utóvizsgát voltak kénytelenek tenni ebből a tárgyból, de végül is „minden elmúlik egyszer” alapon mentek tovább a dolgok.

A harmadik év vége volt a legkritikusabb. Akit ott nem buktattak, azt később már nemigen érte kellemetlen meglepetés. Ez ugye praktikus volt, mert akibe ennyi pénzt és energiát már befektettek – az állam és a szülei is –, valamint az illető személyes energiái is jól hasznosultak, az már fejezze is be eredményesen tanulmányait.

Negyedikben került sor a „Faipari szállítástan” tantárgy oktatására. Ez volt ám az igazi csemege, tele tervezési feladatokkal: konveorok, meghajtott görgősorok tervezése, és a hab a tortán, a faipari por- és forgácselszívás, azaz a megadott faipari gépcsarnokból a keletkező porok és forgácsok csőrendszerben való elszívásához ventilátorok méretezése, ciklonok, ciklofilterek kiválasztása, portároló silók, bolygató művek és kiadagoló csigák tervezése.

Mi, fiúk még csak-csak elboldogultunk a sok tervezési feladattal, de a lányhallgatóknak ez igencsak küzdelmes tantárgy volt. Az automatika pedig már a teljesen reménytelen kategóriába tartozott. Itt minden relét egy másik relé irányít, és így tovább, csak a sorrendet nem szabad felcserélni.

Alaposan felkészültünk a vizsgára. Téli vizsgahónap volt. Nagykabátban mentünk vizsgázni. A teremben lesegítettem Éváról a télikabátot, mire a profígy harsogott.

– Ez igen, ezt szeretem, amikor valaki úgy felkészült a tárgyból, hogy még az udvariasságról sem feledkezik meg. Húzzanak tételt és foglaljanak helyet!

A tételen három kérdés volt, két levezetés és valamilyen rajzos könnyebb feladat. Én a ventilátor szívónyílásának méretezését kaptam.

Itt a szállítandó levegőmennyiség, a járókerék átmérők és a fordulatszám ismeretében – figyelembe véve még néhány koefficiens – a kért érték számítható volt. Addig manővereztem a papírlapomon, amíg kétféleképpen is sikerült levezetnem a kért adatot. A második feladatra pontosan már nem emlékszem, de az is jól ment. Közben a táblánál ment a felelés, néhányan elvéreztek. Negyedévben már nem volt túl gyakori az UV, de Dénes bácsinál minden megtörténhetett. Azt is mondhatnám, benne volt a pakliban.

Az egyik hallgató buktatása után azt kérdezte a professzor úr, kinek volna kedve kollokválni? Ez az én pillanatom, gondoltam. Kivitettem számításaimat, és letettem az asztalára. A professzor úr felvonta kéthárom centiméter széles fekete szemöldökét, száját kissé csücsörítette gondolkodás közben, végignézte levezetéseimet.

– Ezek hibátlanok! – mondta, majd egy kis szünet után így folytatta: – Tisztelt hallgatóm elolvasta a jegyzetem legutolsó oldalát is?

– Igen – válaszoltam.

– Milyen rajz van ott?

– A Mohácsi Farostlemezgyár klímaberendezése.

– Rajzolja le kérem, itt az asztalnál!

Vázlatosan lerajzoltam. Aztán belekérdezett néhány dolgot, amire válaszoltam.

– No kérem, ez jeles!

Ekkor, és hál'Istennek csak ekkor szédültem meg egy pillanatra. Mert ilyen jegyet Szabó professzor úr nem nagyon szokott osztogatni.

Éva is szépen felelt, ő „jó” jegyet kapott. A matematika neki mindig is erőssége volt, inkább rajzolni nem szeretett. Mi szerettük ezeket a nehéz tantárgyakat is. Akkor még nem tudtam, nem tudhattam, hogy a MOFA-nál leszek pályakezdő mérnök. Azt sem tudhattam, hogy valamikor a Disa-Cattinairnak is fogok dolgozni, amely cég a porelszívás terén olyan, mint az autóknál a Mercedesz.

Államvizsgán is nagyon gördülékenyen mentek a dolgok. Itt a szállítócsigát kellett felvázolnom, valamint X köbméter mennyiségű por kiadagolásához kellett méretezni egy szállítócsigát átmérők, fordulatszám, térfogat-kihasználási tényezők meghatározásával. Ment a dolog.

Éva is jól vizsgázott, ő is jó jegyet kapott. A többi évfolyamtársunk sem panaszkodott jegyeire. Az Államvizsga Bizottság elnöke - a BUBIV volt akkori vezérigazgatója, Lázár elvtárs - megkérdezte tőlem, mit gondolok, milyen effektív időkihasználási tényezővel lehet számolni műszakonként. Én ezt az értéket nyolcvan százalékra tettem. Mire ő így felelt:

- Maga kolléga egy optimista mérnök lesz.

Az egész államvizsga szépen rendben ment le. Humánusan vizsgáztattak. A géptan és szállítástan egész mérnöki praxisom során végig elkísért.

Teltek-múltak az évek, Dénes bácsi nyugdíjba vonult, de mindig eljött a Soproni Faipari Vásárra, és nagyon aktívan dolgozott a Faipari Tudományos Egyesületben. Szép kort élt meg, nyolcvan éves is elmúlt, amikor meghalt.

Újpesten a Megyeri úti temetőben helyeztük örök nyugalomra. A Soproni Egyetem saját halottjának tekintette. Szinte az egész egyetem Budapestre utazott. Hatalmas dísztemetést kapott.

Az egyetem részéről Dr. Winkler rektorhelyettes búcsúztatta a professzor urat. Méltatta tartalmas életét a Faipari Mérnöki Kar megalapításától végig, a kari dékáni munkáját, szakma- és emberszeretetét. Hangsúlyozta, képes volt otthagyni Budapesten a Könnyűipari Minisztérium főelőadói székét azért, hogy Sopronban megalapítsák, beindítsák a magyar faipari felsőoktatást, mérnökképzést. Külön méltatta a professzor nagy emberszeretetét, mert szigorával elérte, hogy használható szakember váljon belőlünk. Az utolsó szavaknál a búcsúztatóban Dr. Winkler rektorhelyettesnek is elcsuklott a hangja, amikor kimondta.

- Drága tanárunk, példaképünk, szeretett professzorunk, Dénes bácsi. Soha nem felejtünk! Tisztelve szeretett Apánk! Nyugodj Békében!

Barcs, 2008. május

Az építészet szépségei

DR. KUBINSZKY MIHÁLY ÉPÍTÉSTAN DOCENS

Eddig ő az egyedüli soproni docens (később ő is professzor lett), akiről még életében írok. Valóságos jelenség volt az egyetemen. Egy kellemes, elegáns, könnyed jelenség, aki átsuhant az életünkön, ám a tananyag mellett életfilozófiát is tanított nekünk. Az életérzés filozófiáját talán róla lehetne mintázni. Személyében egy magas, intelligens, kifinomult arcú embert ismerhettünk meg. Meleg barna szemeivel gyakran megsimogatta a hallgatókat.

Wartburggal járt, amely autó abban az időben nagyon is jó kocsinak számított, még az NDK-ban is éveket kellett rá várni. Ezzel érkezett naponta, és „begördült” az egyetem főkapuján. Az autóját nem szerette mosni, mert azt mondta, az autó van értünk, és nem fordítva.

Amikor kiszállt, hatalmas, könnyed léptekkel indult a főépület bejárata felé. Mogyoróbarna ballonkabátja meglibbent a késő őszi soproni szélben. Széles karimájú barna nyúlszőr kalapját kissé megemelte, ha „Jó szerencsét!” köszönt. A főépületbe érve, miután hosszú lábainak így volt kényelmes, hármasával vette a lépcsőfokokat és egy szempillantás alatt felért a tanszékre.

Negyedikben építéstant hallgattunk tőle. A családi ház tervezése nagyon élvezetes feladat volt. A feladatkiírás alapján meg kellett terveznünk egy egyszintes, háromszobás családi házat garázzsal, terasszal és kerttel, engedélyezési szinten. Megterveztük az alaprajzot, a helyiségek elosztását. Azután az alapozási tervet készítettük el, majd a födém-szerkezetet, gerendakiosztást, tetőhéjalást. Komplet tervet kellett készítenünk anyagjegyzékkel. Megtanultuk a lépcsőtervezés szabályait, lépcsőkiosztást is készítettünk. A kéményekről sem feledkeztünk meg. A ház különböző nézeteit is megrajzoltuk.

Kubinszky elegáns építész volt, aki nagyvonalúan engedte szárnyalni fantáziánkat az építészeti szabályok betartása mellett. Hangulatos

teraszokat terveztünk, szép kertekkel. Már szinte előre láttuk magunkat a teraszon egy baráti társasággal beszélgetve.

Az építéstan három szemeszteres tárgy volt, szigorlattal a végén. A faipari üzemek épületeit Winkler professzor, Ybl- díjas építész tanította. A szigorlatot is nála tettük. (Ő tervezte többek között a barcsi fűrészüzem csarnokát is.) A tanszéket erősítette még Strauss adjunktus és Somfalvi tanársegéd úr. Külön szabadkézi rajzoktatás is történt rajzkészségünk fejlesztése érdekében. Egyszintes épületek tervezésére - megfelelő tervezői bejegyzés mellett - aláírási jogot is kaptunk.

Kubinszky docens úr fehér köpenyében sétálgatott a tervező diákok között, és mindenkire odament pár percre. Átadtuk neki a helyünket, leült és elmélyült a rajzban, majd megadta instrukcióit, hogyan haladjunk tovább. Kellemes bariton hangját jó volt hallgatni. Kifinomultan beszélt. Több idegen nyelven is tudott, németül, franciául, angolul. Úgy tudtuk, hogy a felesége is építészmérnök volt, aki a Soproni Városi Építési Hatóságon dolgozott. Közös hobbyjuk – az utazáson kívül – a vasúti modellezés volt, amit saját családi házuk kertjében mesteri szintre fejlesztettek. A több száz méter sínnel, alagutakkal, váltókkal, őrházakkal, sorompókkal, reléekkel, vezérlőpulttal ellátott makett köré még a tájat is megépítették. „Játszani is engedd szép, okos fiadat!” – jutott eszembe erről mindig József Attila mondata.

A legkellemesebb tantárgy, amit nekünk oktatott, az mégis a bútorstílustan volt. Egyiptomtól a szecesszióig végigkísérte és bemutatta az építészeti stílusok fejlődéséhez kapcsolódó enteriőrök és bútorstílusok fejlődését. Megismertük a középkort, a gótikát, a boltíves építészetet, a robosztus bútorokon a stílusjegyek megjelenését. Megfigyeltük a tömör fából készült, nehézkes asztalokat és székeket, faládákat, amiből a szekrény fejlődött ki. Mindezeket le is kellett rajzolni. Sor került a barokk, a reneszánsz, a gazdagon díszített rokokó stílusjegyeinek oktatására, továbbá Napóleon hivatalos stílusa, az *empire* megismerésére, mígnem eljutottunk a szecesszióig.

Évával, menyasszonyommal vizsgára mentünk feliratkozni, és csupán lapozgatni akartuk a tanszéken az értékes szép könyveket a bútorstílusokról, amikor a docens úr így szólt hozzánk:

– Holnapra csak önök ketten iratkoztak fel vizsgázni. Ha most lekollokválnának nálam, akkor holnap már a reggeli vonattal el tudnék utazni Budapestre, mert ott lesz dolgom.

A meglepetés erejével hatott a javaslata.

– De hát docens úr, fel sem öltöztünk vizsgaruhába és az indexünk sincs itt – mondtam.

– Az nem probléma, önök így is jól mutatnak, különösen együtt. Az elért osztályzatról pedig adok egy igazolást.

Egymásra néztünk Évával, és már húztunk is az asztalán lévő tétellekből. Leültetett minket az asztala mellé, kaptunk egy-egy tiszta lapot a rajzoláshoz, majd közölte velünk, hogy körülbelül egy óra múlva visszajön. Addig ránk zárta az ajtót. Puskázhattunk volna, amennyit csak akarunk, de nem tettük, nem engedte az emberi méltóságunk.

Szépen lerajzoltuk az adott tételhez tartozó díszítő motívumokat és a faszerkezeteket, XIV. Lajos, a napkirály udvarának híres asztalosmestere, Boules mester által gyártott díszes, faragott asztalokat és a nagy fesztávon is szilárd kötést biztosító rejtett csapozásokat, kávaszerkezeteket. Lerajzoltuk sittit, az angol kettősszéket. A rendelkezésre álló idő alatt mindketten végeztünk.

Amikor a docens úr visszajött, lefeleltetett minket. Megnézte a rajzokat, majd kérdezett az anyagból. Tőlem azt kérdezte, hogyan került a reneszánsz stílus és életfelfogás Magyarországra? Rögtön vágtam rá a választ, mely szerint nagy királyunk, Hunyadi Mátyás feleségül vette a nápolyi hercegnőt, aki sok híres tudóst, építészt és mesterembert hozott magával visegrádi palotájába. A nápolyi hercegnő kíséretével áradt be ez a szellemi és művészi irányzat Itáliából hazánkba. Ott ez már teljesen kiforrott stílus volt, és új emberi és művészi szemlélet beáradását is jelentette ez számunkra. Ettől kezdve nálunk is meghonosodott ez a kultúra.

– Igen, és hogy hívták Mátyás új ifjú aráját?

– Docens úr, percek óta ezen gondolkodom, de nem jut eszembe a neve.

– Beatrix királyné – mondta mosolyogva.

Tudta ő, hogy ez csak egy pillanatnyi rövidzárlat volt nálam.

Négyest adott a feleletemre, jogosan. Én a mai napig szégyellem magam ezért, hiszen oly sok szép könyvet olvastam Mátyásról és udvaráról.

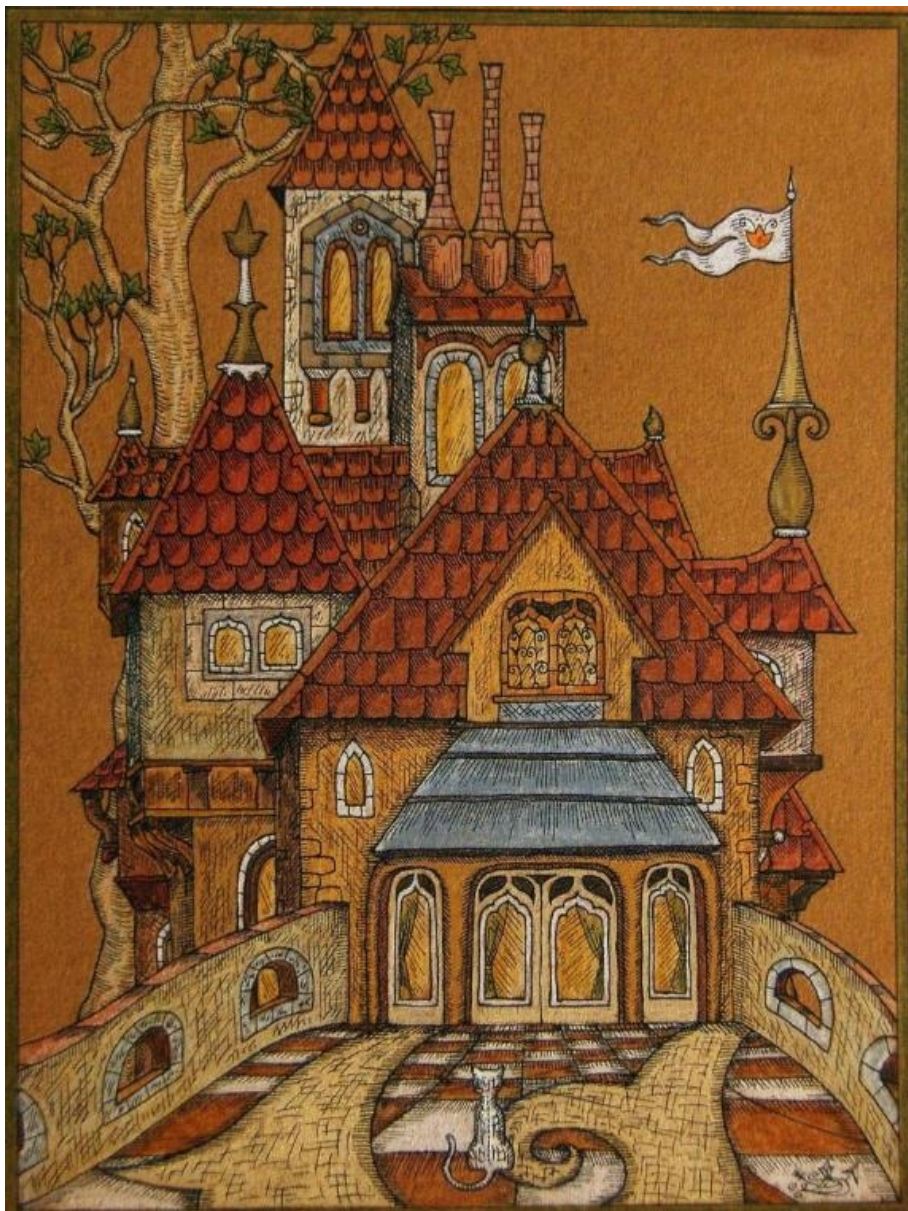
Éva is jól felelt, ő is négyest kapott. Kicsit jobb koncentrációval ezek a jegyek ötösre is sikerülhettek volna.

Más alkalmakkor építés docensünk és Somfalvi tanársegéd úr a festeni, rajzolni szerető hallgatókkal városi sétára indult. Kerestük a témát és meg is találtuk, a Bécsi dombról remek panoráma tárult elénk, a sok színes háztető, a Tűztorony. Pasztellkrétával rajzolgattunk, amikor megállt mögöttünk egy idős férfi, aki Soproni Horváth József festőművész rokona volt. Dicsérte munkánkat, majd meghívott a művész állandó kiállítására. Csak ámuldoztunk a sok szép festmény láttán. Aktok, tájképek, olajfestmények, akvarellek látványában gyönyörködhettünk. A soproni festők kedvelt helye volt az Ikva partja, de a hegyek is jó témát adtak a tájképekhez.

Kubinszky docens urunk gyakran tartott jutalom előadást, ahol diaképeket vetítve bemutatott egy-egy nagyobb múzeumot, úgymint az Ermitázst, a Louvre-ot, vagy a Kairói Múzeumot. Csak úgy szívtuk magunkba a tudást. Elmondta, hogy feleségével beutazták fél Európát, de soha nem az volt a cél, hogy hány nájloninget vagy harisnyát tudnak behozni az útról, hanem az, hogy megismerjék az illető nép kultúráját, megkóstolják jellegzetes ételeit, megtekintsék híres múzeumait, szép városait.

A kultúra szomjazására tanított meg minket. Ez a kiolthatatlan szomjunk a kultúra iránt mind a mai napig megmaradt. Tisztelet és hála mindeztért, docens úr!

Budapest, 2008. november

Darvas Iván: A kastély teraszán

Diáktársaim

FELEJTHETETLEN TÖRTÉNETEK

Tarzan

Sopronban nemcsak érdekes professzorok, hanem nagyon érdekes hallgatók is voltak. Ilyen volt Tarzan, aki külalakjáról kapta becenevét. Egész testét nagyon sűrű, göndör, fekete szőr fedte. A kollégiumban nem volt titok, hogy ki hogy néz ki levetkőzve, mert szombat esténként, amikor melegvizet kaptunk az alagsori zuhanyozóban, ott tisztálkodott az egész kollégium. Itt aztán látható volt, hogy ki mennyi szőrzetet visel, és miből mekkorát adott neki a Jóisten. Tarzan erdőmérnök hallgató volt. Nem lehetett rá nem figyelni. Nemcsak külsejével, hanem sajátos humorával és különös viselkedésével is felhívta magára a figyelmet.

Én akkor fedeztem fel magamnak Tarzit, amikor vizsgaidőszakban, az alagsorban tömött sorokban nyomultunk a menzára, vegyesen erdőmérnök és faipari mérnökhallgatók, az elsőévestől az ötödévesig. Itt egyenlőség volt. Sorba kellett állni. Érdekes, hogy a sorban állásnak milyen fegyelmező hatása van az emberekre. Mi másodévesek voltunk, Tarzan már ötödéves, amikor jegyzetekkel a kezében várt a gulyáslevesre és a lekváros buktára. A mellette álló kollégája, Zoli megkérdezte:

– Tarzan, hogy állsz a szállítástannal?

Ez közismerten az egyik legnehezebb tantárgy volt az erdészeknél.

Mire ő így felelt:

– Már kívülről tudom: Dr. Pankotai Gábor „Erdészeti szállítástan”. Készült a Soproni Egyetem Jegyzetsokszorosító részlegében, ötszáz példányban.

– Kiváló! – mondta Zoli. – Ezt holnap vizsgán dobod be a profnak is.

Sopronban minden évben a Valetálást megelőzően rendeztünk egy nagy színes felvonulást. Ennek is Karnevál volt a neve, és a program szervesen illeszkedett az egész valetálási ünneppsorozatba. Itt az egyetemisták az év érdekes témáit dolgozták fel, amihez beöltöztek különböző ötletes jelmezekbe. Például gyakori volt a városi fiúk és az egyetemisták közötti bunyó, természetesen a hölgyekért. Ennek bemu-

tatására egy Csepel teherautón valódi bokszinget feszítettek ki, és ott öklöztek a városiak és a hallgatók, természetesen bokszfelszerelésben.

Az autók hosszú sora vonult végig a városon. A Vár körút volt a fő útvonal. A teherautók különböző módon voltak feldíszítve, és a fiatalok mindenütt valami érdekes, többnyire vidám jelenetet adtak elő. A felvonuláson nagy sikert aratott Tarzan is. Abban az időben nyerte sorozatban a jégtáncversenyeket a szovjet Protapopov házaspár. Tarzan ötlete az volt, hogy Ludmilla Protapopovának öltözve gumikötéllal húzatta magát az egyik teherautóval. Rövid, fehér szoknyában volt, felül csak egy kis kombinészerűség volt rajta, alul kilátszottak bozontos szőrös lábai, amelyekre görkorcsolyát húzott. Bemutatta a mérleget, különböző piruetteket. Döltünk a nevetéstől.

Tarzi egyébként jól tanult, négyes tanuló volt, és ha igaz, a minisztériumba került dolgozni.

Még egy kellemes élményt említenék vele kapcsolatban. Menyasszonyommal, Évával sétálgattunk az „Almon”. A kilátóhoz érve egy kellemes, szép naplemente nézésre kiültünk egy padra. Alattunk a Balfi út, előttünk az Alpok lábai, fölöttünk a Schneeberg még késő tavasszal is hófödte csúcsai voltak láthatók. Csodáltuk a gyönyörű panorámát, amikor valahonnan alulról a hegyoldalból kristálytisza furulyaszó hangja hallatszott. A János vitéz dallamait játszotta művészi szinten valaki. Megnéztük, hol van a furulyás. S láttuk, ő sem egyedül volt, egy kislánynak udvarolgatva, a domboldalon kényelmesen elheveredve Tarzan búcsúztatta a lenyugvó nap utolsó sugarait.

Szobatársam, Bandi

Kissé kopaszodó, kerekarcú, mindig mosolygós fiúként van előttem. Jó testi felépítésű, inkább zömökebb testalkatú. Tipikusan olyan ember, aki a jég hátán is megél. Rendkívül gyorsbeszédű, jól beszélt angolul, mondhatnám perfekt. Már elsőben felhívta magára a figyelmet, mert az egyetemi KISZ-házban gitározott a zenekarban. Határozottan jól játszották a Beatles-dalokat. Minden szombat este odamentünk táncolni. Akkor még én is az óvónőknek udvaroltam, nem volt állandó partnerem.

Endre jó haver volt, mindenről lehetett vele beszélgetni. Széles érdeklődési körrel rendelkezett. Nyitott volt a világra. Később a szobatár-

sam lett. Már a második év első félévére elérte a Népköztársasági Ösztöndíjat, ami havonta ezer forintot jelentett számára.

Nagy ötletei voltak, például kitalálta, hogy fenn a második emeleten, a mi folyosónkon lévő mosdóban miként lehet zuhanyozni. Tudni kell, hogy a fiúknak csak szombatonként volt melegvíz az alagsori zuhanyozóban. A mosdókban ugyan folyamatosan adtak melegvizet, csak ott nem lehetett élvezkedni alatta. Bandi vett egy kis öntözőkannára való zuhanyrózsa fejet, erre rákötött egy olcsó műanyag slagot. Ezt felszerelte a mosdócsapra, a slagot átdobta a fejünk fölött lévő szárítókötélre, és már jött is a melegvíz a kis rózsán keresztül, lehetett zuhanyozni. A padlóösszefolyón elfolyt a felesleges víz.

Kétlavóros módszerrel is tudott mosdani. Amikor egyáltalán nem adtak melegvizet még a mosdóban sem, akkor a főző szobában a gázon, az alumínium lavórban forralt vizet, és azt hozta be a mosdóba. Belelépett az üres lavórba, a másiktól pedig leöntötte magát melegvízzel. Leszappanozta magát ott, majd a most üressé vált lavórba átlépett, és magára öntötte a másik lavórban felfogott melegvizet. Ezt még egyszer megismételte, és már tiszta is volt.

Nagymosást az alagsori zuhanyzóban tartott hetente egyszer. Trikóban, alsógatyában beleállt az alumínium lavórba, amelyben a zokniját taposta. Leszappanozta magát úgy trikósan, gatyásan, lezuhanyozta a habot, és már jöhetett is a váltástriko és gatyá. Egyedül a hátát nem tudta beszappanozni, de abban segítettem neki. A szappanos víz belefolyt a lavórba, ott pedig lábaival gyömöszölte a zoknikat. Fél óra alatt minden tiszta volt és a zuhanyozás is megtörtént. Jöhetett a randi.

Reggelizni sem jött le az alagsorba. Elektromos teaforralójával főzött magának egy nagy bögre teát, kenyeret előző este hozott fel magának a menzáról. Kenyeret egyébként annyit vettünk, amennyit csak akartunk, ezért soha senki nem szólt. Bandi egy kockasajtert és egy üres teáért nem volt hajlandó félórával előbb felkelni. Vett egy kilogramm kristálycukrot, citromot, teáját jól beízesítette, a kenyeret, pedig vajás kenyér formájában egy kis kolbásszal és sajttal fogyasztotta. De variálta ő is, néha jófajta mangalica házi zsírral kente meg a kenyeret, megsózta, megpirospaprikázta, és kész volt a reggeli.

Negyedéves korára már összegitározott egy Simson motorkerékpárt és barátnőjével, Mónával ezzel járták be a soproni hegyeket és a Sopron környéki kirándulóhelyeket. Így többet láttak, mint mi, akik csak gyalogszerrel sétálgattunk.

Ötödévesek voltunk, amikor Bandi megunva az alsóbb éves hallgatók késő esti nyüzsgését, nem fárasztotta magát azzal, hogy elmagyarázza nekik, miért kell legkésőbb huszonhárom órakor lefeküdni, aludni. Mi nem voltunk éjszakai baglyok. Lajos, a másik szobatársunk is nappal szeretett tanulni. Ő azt mondta, hogy ő nappali tagozatra jár, éjszaka pihenni kell. Eredetileg az éjszaka alighanem ezért is lett kitalálva. Különösen vizsgahónapban volt zavaró, ha nem tudtunk eleget aludni. Lajos az év elején ki is írta a szobánkra a neveink mellé: szobaátlag 4.35. Ez nem másodpercet jelentett, csak azt hogy tudják a többiek, milyen magasan van nálunk a lécz. Eredetileg a kollégiumban elvileg huszonkét órától volt szilenció, csak hogy ezt nemigen tartották be.

Mi időben lefűrödtünk, fogat mostunk, elintéztük a WC-t. Átöltöztünk pizsamába, ahogy illik, és lefeküdtünk az ágyunkba. Ekkor Bandi megkérdezte tőlünk:

– Kényelmesen elhelyezkedtetek gyerekek? Lámpaoltás! Jó éjszaka kívánok!

Betette a rövidzárat a konnektorba, ami azonnal lecsapta a biztosítékot. Sötét lett mindenhol. A bömbölő rádiók elhallgattak. A folyosón rohanguáltak, hangoskodtak: - Nincs áram, a k... életbe! Ez így ment pár percig, aztán mindenki felhúzta a hálóingét, gyertyafény mellett fogat mosott és lefeküdt aludni. Tíz perc alatt az egész kollégium elcsendesedett. Bandi ekkor kiiktatta a rövidzárat, kisétált a folyosóra és visszakapcsolta a biztosítékot a kapcsolószekrényben. Addigra azonban már mindenki beletörődött abba, hogy aludni kell, mert holnap is lesz egy nap. Elcsendesedtek és elaludtak.

Bandi mindvégig jól tanult. Az egyetem elvégzése után rövid ideig az egyik DOMUS áruház kereskedelmi igazgatója lett. Később feleségével, Mónával kénytelenek voltak Svédországba menni, nem politikai okokból, hanem azért, mert egyik fiuk betegségét itt tudták a legmagasabb szinten gyógyítani. Ők is ledolgozták a maguk negyven évét, és most visszatértek. Mert a szívük visszahúzta őket.

Barcs, 2008. augusztus

III. FEJEZET

FELNŐTTKORI ÉLMÉNYEK, UTAZÁSOK

Darvas Iván: Szemek tükrében

Lengyelországi kis körút

Egyre inkább meg vagyok győződve arról, hogy utazni csak elhatározás kérdése. A kényelem, a spórolás csak kifogások arra, hogy miért nem indulunk el valahová. De ha elindulunk, akkor sohasem bánjuk meg.

Így történt akkor is, amikor Pisti barátommal és nejével, Marikával, valamint nejemmel, Évával négyesben elutaztunk Lengyelországba. A cél a régi királyi város, Krakkó volt.

Aznap délelőtt még dolgoztunk, így csak délután tudtunk indulni. Pisti kölcsönkérte apósa Wartburgját – amely akkor még egészen újszerű állapotban volt –, így biztonságosan haladhattunk. Barcsról indulva először Kaposváron álltunk meg, kicsit kinyújtóztattuk lábainkat. Amikor Pisti kiadta a parancsot: Indulás tovább! – mi Évával be is szálltunk, de Marika még nyújtózkodott. NB I-es röplabdás révén már fiatalon fájtak a térdei. Aztán Pisti elindult, a bal hátsó ajtó pedig nyitva maradt. Kajánul rákiabáltunk:

– Hello uram, álljon meg egy baráti szóra, a mamát meg itt hagyjuk?
Sofőrünk megállt, visszatolatott és folytathattuk az utat.

Aznap este Komáromban aludtunk, hogy minél közelebb legyünk a cseh határhoz. Hajnalban már róttuk az autópályát. Néhányszor megálltunk kisebb pihenőre, de Pisti sietett, mert aznap még sátrat akart verni valamilyen kempingben. Akkor még fiatalok voltunk és bohók, a kempingezés nem jelentett problémát.

A határokon simán átjutottunk, és délután négyre már állt a sátrunk az egyik krakkói magánkempingben. Felbontottunk egy üveg muskotályos bort – jól emlékszem, mert nem szeretem a túl édes borokat –, és koccintgattunk a megérkezés örömeire. Kis kempingasztalunk, kempingszékeink, sőt kempingfőzőnk is volt, mini gázpalackkal. Ebédre valami sóletfélét ettünk konzervből, barátom kicsit feljavította erős paprikával és vegetával. Még kávéfőzőt is vittünk magunkkal, úgynevezett kotyogót. Aki ismeri még ezt a típust, annak sokat mond. Marika méregerős kávékat főzött, szokása szerint akkor is jól megtömte kávéval. Az idő telt-múlt, már két cigit is elpöffentetünk, de a kávé csak nem akart kifőni. Magam részéről azt javasoltam, hogy elmegyek a kútra egy vödör vízért, és abban lehűtjük a kávéfőzőnket.

- Talán kevés vizet tettél bele, Marika? - jegyeztem meg halkan.

El is mentem a kútra vízért, de mire visszaértem, Pisti félmeztelenül ült a kis széken, hasán hatalmas vízhólyag díszelgett.

- Szétszedtem, papám!

- Látom Pistikém, látom.

- Már fő az új kávé.

De nevetett ő is, semmi nem számított. Pisti amolyan vasgyúró fickó volt, fiatal korában birkózott és jól viselte a fájdalmat. Ilyen apróságra rá sem hederített.

Érettségiző koromban – túlzás nélkül állíthatom – középfokon beszéltem lengyelül, amit Budapesten a Lengyel Kultúra Intézetében Varsányi professzortól tanultam. Akkoriban Lengyelországba készültem a faipari egyetemre, de ott csak egy hely volt, és ez nem az enyém lett. Nem mintha később a soproni egyetemet megbántam volna, sőt! A nem használt nyelvtudás gyorsan elillan. A lengyel utunk idején még beszéltem valamelyest lengyelül, aminek akkor jó hasznát is vettem.

A kempingben jól elhelyezkedtünk és magyar családot is találtunk, akik másnapra tervezték a hazautazást. Búcsúestet tartottunk nekik, ami túl jól sikerült. Tábortűzet is raktunk, amelyet körülültünk, beszélgetés közben megiszogattunk néhány hosszúnyakút. Gyuri, a magyar fiú nagy ivó volt. Ezt azonban mi előre nem tudhattuk, csak menet közben tapasztaltuk meg. Miután elfogyott az egész hétre szánt borunk, a nem messze lévő kisáruházból beszereztünk még egy tucát „táncos K-nak” becézett sört. Ezeket is kivégeztük a tábortűz mellett. Akkor Pisti félrehúzott és a fülembé súgta:

- Kiszúrok én ezzel a Gyuri gyerekkel, várj csak! Hoztam az apósom pálinkájából fél litert, az több mint ötven fokos, majd azzal megitatjuk és akkor majd szépen elalszik, lecsendesedik.

Nem így lett! Az üveg pálinka is elfogyott, mi alaposan „bekarmoltunk”, de Gyuri csak mondta, sorolta, hogy még mit érdemes megnézni Krakkóban. Végül búcsúzóul hozzátette:

- Vielcskát, a sóbányát el ne felejtsetek megnézni, mert az egészen különleges.

Majd nyugovóra tértünk. A lányok már korábban elmentek aludni. Forgott velem a gumimatrac. Amikor sokat ittam, sohasem tudtam aludni. Mindig irigyeltem azokat, akik ha jól berúgtak, tudták húzni a lóbórt. Az én Pistikém-angyalom is ilyen anyagból való volt. Úgy horkolt, mint-

ha horkoló olimpiára készülne. Hrrr... hrrr... hrrk... krr... krr... pssz... pssz. Én meg szenvedő típus vagyok, akivel meglódul az ágy. Többször a mellékhelyiséget is meg kellett látogatnom. A tengeri betegségem, vad viharom csak hajnalban múlt el. Vihar után, pedig mindig görcsösen fáj a fejem. „Minek iszik, aki nem bírja?”

Másnap kissé borgőzös fejjel, de meglátogattuk a szép, régi, királyi várost, Krakkót. Nekem szokásom, ha egy idegen nagyvárosba kerülök, felkeresem a legnagyobb székesegyházat, és egy hálaimát mondok azért, hogy ide is eljutottunk. Majd meglátogattuk Jadviga királynénk sírját. Nem sajnáltuk azt a pár zlotyit virágra, amit nekünk, magyaroknak illik odavinni. Minden magyar így gondolkodik, ezért van mindig friss virággal tele Jadviga sírja. A piros, fehér zöld szalaggal átkötött csokrokból látni lehetett, sok honfitársunk járt itt.

Majd megnéztük a Wawelt, a krakkói várat. A lengyel szellemi élet központja sok éven át ez a város volt, ami remekbeszabott épületein is meglátszik. Krakkó főtere a soktornyos festői Wawel, amely a lengyel királyok székhelye volt. A posztócsarnok, a Mária-templom, a Jagelló Egyetem, és sorolhatnám a sok, szebbnél szebb épületet, amelyeken meglátszik az élénk szellemi élet. Az óvárost, a Stare Miasto-t is bebarangoltuk. Estére úgy elfáradtunk, hogy jártányi erőnk is alig maradt. A kempingben jólesett a melegvizes zuhany. A gyors vacsora után kis izogatást rendeztünk – kutyaharapást szőrével –, majd irány a sátor. Vízsztintesbe kerülni, csak ez volt minden vágyunk. Bebújtunk a hálózsákba és szinte azonnal elaludtunk.

Reggel nyolckor sátrat bontottunk, és Gyuri intelmeit megfogadva délelőttre még beiktattuk a wieliczкаи sóbánya megtekintését. Ez a program kissé elhúzódott, de végül is egy páratlan látvány volt, amit mindenkinek csak ajánlani tudok. Az útikönyvben olvastam, hogy annak idején Balzac és Goethe is felkereste az itt található, sókristálytól csillogó termeket.

A bányába megszámlálhatatlan lépcsőfokon mentünk le, ami úgy tíz percig tarthatott. A séta a mélyben maga is ritka élményt adott. Az első látnivaló a Szent Antal kápolna volt, aztán a Kinga kápolna következett. Ez a terem 10 méter magas, 14 méter széles és 55 méter hosszú. A föld alatt – a különböző termeken áthaladva – mintegy három kilométert tettünk meg.

Láthattuk, hogy a bánya néhány termét – a különleges mikroklíma miatt – asztmások gyógykezelésére is használják. Nagyon érdekes volt a túraútvonal végén található múzeum is. Az egész program úgy két-három óra hosszat tartott, és az élmény felejthetetlen volt. A végén azért nem bántuk, amikor felvonóval indulhattunk vissza a felszín felé.

Nekünk Évával már a második napon elfogyott a zlotyink, de volt nálunk ötven amerikai dollár, amit feketén át akartunk cserélni. Erre végül is Zakopánében került sor. Ez a művelet elég rizikósnak bizonyult. Mindenütt téглаemberek lesték, hol mi történik. Egy ősz hajú, magas, sovány fiatalember sétálgatott újsággal a zsebében a lanovka előtti főútvonalnál, és alig feltűnően látszott, hogy valamilyen akcióra vár. Végül is lesz, ami lesz, megszólítottam. Szerencsém volt, nem rendőr volt az illető. Megegyeztünk a cserearányban, becseréltük a pénzt, és ki-ki ment tovább a maga útján.

Táborhelyünket is áttettük Zakopánéba, mert itt találtunk egy nagyon szép fekvésű kempinget, amely egy magaslaton – vagy talán inkább egy fennsíkon – épült. Innen gyönyörű panoráma nyílt a vidékre. Végigjártuk az egész várost. Láttunk gurálokat (hegyi embereket) nemzeti viseletben. Vásároltunk is tőlük fafaragásokat, díszdobozokat, asztalterítőket. Minden nagyon olcsó volt. Végigjártuk egyik reggel a lányaink miatt az úgynevezett KGST piacot is. Ez olyasmi volt, mint nálunk az Ecseri. Itt is minden olcsó volt, minden nagyon megérte a pénzét, a bőr retikülök, derékszíjak, kis bőr mokaszinok, gyapjú kötött pulóverek, divatos bársony nyakkendő és mi-minden.

De Zakopánében mégis a legnagyobb élményünk a halálfélelem volt. Nem tudtam, hogy viharban a lanovka – így hívják a libegőt – milyen félelmetes tud lenni. Ott fenn, ezeröttszáz méter felett már az örök hó birodalma van. A rossz idő miatt késő délutánra egészen besötétedett, de mi még elértük az utolsó járatot. Az egész lanovka olyan volt, mintha egy ócska, döcögős villamosban utaznánk ég és föld között. Menet közben kissé meg-megállt, ilyenkor csak a vihar miatti nagy kilengéseket észleltük. Sápadtan néztünk egymásra, hogy kellett ez nekünk? A hó sűrű nagy pelyhekben hullott. Lenéztem a lanovkából, alattunk meredek szakadékok. Csak abban reménykedtünk, hogy a drótkötél biztosan nem szakad el. Félúton megállt a lanovka, itt ugyanis volt egy megálló a csúcs előtt. Itt kiszálltunk, mert közölték velünk, hogy a vihar miatt túl veszélyes lenne felmenni a csúcsra.

Ilyen közelinek még nem éreztem a halált, mint akkor. Alig vártuk, hogy visszaérjünk az ulica Kosciuszki-hoz, az autót ugyanis ott hagytuk. Halálos fáradtan estünk be a kocsiba. Pisti jól vezetett, biztos kezekben volt a volán. Nyugodtan rábízhattuk magunkat.

A kempingben kényelmesen laktunk. A konzerveket fel tudtuk melegíteni, jólesett a töltött káposzta barna kenyérrel is. A hetvenes évek vége felé Lengyelországban az ételmiszer választék nem volt széleskörű. A sörön, vajon, sajton és zsemlén kívül nem is nagyon vettünk ételmiszert.

Az ötödik napon továbbutaztunk Csehországba. A határátkelésnél problémáink adódtak, mert amit a KGST piacon vettünk, az szinte mind tiltott listás volt a lengyel vámon. Semmit nem vettek el a lengyel vámosság, csak büntetést kellett fizetnünk, és így már nem is volt olyan olcsó. Akkor magyar pénzben számítva olyan ezer forint körül fizettünk büntetést, és mivel zlotyink már nem volt, ezért a cseh koronánk egy részét kellett feláldozni.

Túljutva ezen a kellemetlen epizódon, Lőcsét vettük célba. Még a déli harangszó előtt odaértünk, és találtunk egy nagyon kellemes kempinget a város közelében. Hamar felvertük a sátrunkat. Ez egy négy-személyes, kényelmes sátor volt, válaszfallal, kis előszobával, ahová a bőröndöket le lehetett rakni. A sátrat cipzárral, lakattal ugyan, de le lehetett zárni.

A kempingtábor a hegyek lábánál, a völgykatlanban, a patak mentén helyezkedett el. A melléte lévő hegy tetején kápolna. A hegyet Mária hegynek hívták, hogy is hívhatták volna másként. Elhatároztuk, hogy délután megmásszuk, és ha lehet, betérünk a kápolnába is.

Amikor befizettük a kempingbe a helypénzt, kiderült, hogy a táborvezető-helyettes, ez az alacsony, barátságos, kerek arcú, fehérhajú öregúr, jól beszél magyarul. Meg is invitált minket az étterembe, ami a kempinghez tartozott. Előkerült egy sovány, magas pincér, fekete nadrágban, fehér zakóban, csokornyakkendőben, enyhén dülöngélve. Felvette a rendelést, ő csak csehül beszélt. Knédli valamilyen szósszal, amit az étlapon találtunk. Ekkor belépett a terembe a magyarul beszélő táborvezető-helyettes és közbeszólt.

– Mindent vissza! Ezek magyarok, nem látod? – rivallt a pincérre cseh nyelven. – A rendelés mindenkinek sült csirke, burgonyakörettel, vegyes vágott savanyú és egy-egy korsó pilseni sör.

Ez jól hangzott. Amíg az ételt feltálalták, Pisti kiderítette, hogy mitől is dülöngél a mi pincérünk. A paprikapálinka volt az az ital-különlegesség, aminek a jóember nem tudott ellenállni. Két rendelés között a gallérja mögé csúsztatott egy-egy stampedlival. Ezt mi is megkóstoltuk Pistivel még ebéd előtt, és valóban nagyon jó aperitifnek bizonyult. Majdnem lángra gyújtotta a torkomat.

A kiváló pálinka csak fokozta étvágyunkat. A csirkét finom ropogós pirosra megsütötték, minden nagyon jó volt, és a krigli pilseni is illett hozzá. Jól esett végre fehér asztal mellett kényelmesen étkezni. Rendeltünk még presszókávét, és a cigaretta füstjébe burkolóztunk.

Kis pihenő után nekivágtunk a hegy megmászásának. Fiatalon vállaltuk a meredek domboldalt. Egy jó órát tartott, mire felértünk a csúcsra. Ki is melegedtünk a késő őszi napsütésben, így aztán jólesett beülni a kápolnába egy kis merengésre, imára. A lefele út már könnyebben ment, mert inkább a kevésbé meredek szerpentin utat választottuk. Az estét olvasgatással, beszélgetéssel töltöttük és korán lepihentünk.

Másnap bementünk Lőcsére. Akkor Szlovákia még nem volt külön állam. Az egész ország együtt jó, rendezett képet mutatott, az életszínvonal is magasabb volt, mint amilyennek mi azt korábban gondoltuk. A kellemes belvárosi séta kapcsán megtekintettük a híres lőcsei városházát. A főter jellegzetessége a szégyenketrec, amelyet szívesen fotóznak a látogatók. A Szent Jakab templom az egykori Magyarország egyik legszebb, román stílusból gótikussá átalakított temploma volt, amely majd száz évig épült. A benne lévő szárnyas oltár a középkori faszobrászat leghíresebb alkotásai közé tartozik.

A városnak sok híres szülötte van, úgymint Lőcsei Pál mester-faszobrász, idősebb Markó Károly festőművész, Centner János orvos. Itt játszódik Mikszáth Kálmán A fekete város című regénye, amit a képernyőről is jól ismerünk. A város híres gimnáziumát a jezsuiták alapították.

Eltelve a sok információtól, és belefáradva a sok sétába, alaposan megéhezünk. Pisti a séta vége felé felfedezett egy friss áruval teli hentesüzletet. Aznap kaphattak árut, mert fél sertések lógtak a kampón, még belsőségeket is lehetett kapni. Pisti megvett néhány szívet és már indulunk is haza a kempingbe. Kuktát is vittünk magunkkal, így a szívekből jól befűszerezve, paprikázva, vegetázva rövid időn belül ízletes pörköltet készített. Lányaink pedig friss, ropogós fehérkenyeret szereztek be a

péknél, még meleg volt a kenyér, amikor megvették. A táborban voltak fából ácsolt asztalok és padok, ahol szépen megterítettünk és kényelmesen elfogyasztottuk koradélutáni ebédünket. Éva főzött egy jó kávé. Akkoriban még mind a négyen dohányoztunk, és nagy egyetértésben jóízűen cigarettáztgattunk a cseverészés mellett. Elmerengve gyönyörködtünk a táj szépségeiben, a fák leveleinek színe már ezer színben pompázott. A sokszínű zöld mellett megjelentek a sárgák és a bordó színek is. Mellettünk a közelben csendesesen csörgedezett a kis patak.

Pár nap volt csupán, mégis mintha mindegyikünket kicserélték volna. Túrázni tehát érdemes! A turistáskodás az emberi boldogság egyik kútforrása. Mi, ameddig tudunk, megyünk!

Budapest, 2008. október

Darvas Iván: A Macska új cipője

Milánói kaland

A barátom rávett, hogy vegyünk részt az idei XYLEXPO Nemzetközi Faipari Vásáron, melyet májusban Milánóban rendeznek. Végül is szép út, a magam részéről többször is megtettem. Aktív menedzser koromban rendszeresen jártunk faipari vásárokra kollegáimmal, de akkor nem egyedül kellett levezetni az egész utat. Miután mikrovállalkozásunk volt nejemmel, Évával, együtt vállaltuk a faipari vásáron való részvételt. A Disa-Cattinair SAS cég, amely cégnek akkor dolgoztunk, jó néven vette a megjelenést. Összesen háromnaposra terveztük az utat, de négy lett belőle, s hogy hogyan, azt tisztelt Olvasóm, most leírom.

Eredetileg úgy terveztük, hogy Treviso felé megyünk, majd Padován át Vicenzába, Veronában alszunk, és csak másnap reggel utazunk tovább Milánóba. Észak-Olaszország fejlett iparral rendelkezik. Nem véletlen, hogy a legtöbb faipari cég is itt található. Géza barátom, aki jól beszél olaszul és jó olasz kapcsolatai vannak, megadta egy jól bevált szálloda telefonszámát, ott előre lefoglaltuk a szobánkat. Nem szeretek bizonytalanul utazni. Könnyen oda is találtunk.

Az út egyébként nagyon szép volt. Hatalmas sötétzöld fenyőerdők, Tarviziónál tiroli jellegű, alpesi tetős házak, takaros porták. Később szurdokok között vezetett az út.

A szállodában igazán színvonalas, igényes szobát kaptunk. Aki sokat utazott, az tudja, hogy külföldön nagyon szerényen kell étkezni. Célszerű egyszerű ételeket választani, amelyeket sokan fogyasztanak, részben a költségek miatt, másrészt azért, hogy biztosan frissen kapjuk. Olaszországban ilyen a paradicsomos spagetti, parmezán sajttal bőven meghintve. Most is ezt ettük. Italként sört rendeltem. A pincér húzogatta a vállát a német nyelv használata miatt, no meg azért, mert Itáliában sört rendelni Isten elleni halálos vétkeknek számít. Mindezek ellenére végül is kihozták a rendelésünket. A vacsorát egy kis jól eső séta követte.

Másnap a gyors reggeli után összepakoltunk, és irány Milánó. Úgy másfél-kétórányi út állt előttünk. Akkoriban a kereskedő cégünknek egy praktikus, kényelmes, bordó Ford kombija volt, szerettem.

Amikor beértünk Milánóba, nálam azonnal működésbe lépett a „zabszem reakció”. A városban – Signor Riva korábbi olasz gépészmérnök partnerem szerint – nyolc-kilencmillió ember zsúfolódik össze. Hatalmas a forgalom, a motorizáció iszonyatos méreteket öltött. A nyolcsávós utak ellenére teljes volt a telítettség, mindenütt kismotorosok, rengeteg autó, a legtöbb Fiat vagy Alfa Rómeó. Úgy éreztem magam, mintha Budapesten egy időpillanatban megháromszorozódott volna a forgalom. Ez a zsúfoltság tehát még előttünk állt. Csak a Centrum és a Fierra táblákat figyeltük. A gyönyörű épületekből szinte semmit sem láttam, annyira kellett figyelni vezetés közben. Nejem igazán csillagos ötöst érdemelt navigációból, figyelte a térképet, és rendre tájékoztatott, hogy jó felé megyek-e. Akkor GPS még csak nagyon keveseknek volt. Nekünk nem.

Amikor már nagyon közel voltunk a vásár területéhez, kiszálltam és kérdezősködtem, hogy hol van a Fierra főbejárata. Öt-hat embert is megkérdeztem németül, de az olaszok nem kedvelik ezt a nyelvet, nem is nagyon beszélik. Az ő nyelvüket pedig én nem értem. Végül szerencsémre egy idősebb zsidó hölgy jött velem szemben, ő természetesen tudott németül és barátságosan útbaigazított.

Ezt a nemzetközi vásárt kétevente rendezik Milánóban, a köztes időben pedig Hannoverben. Ennek Ligna Hannover a neve. (Nálunk korábban Sopron adott otthont a faipari és erdészeti gépvásároknak. Ettől az évtől Budapest lesz a házigazda, mert a vásár kinőtte az egyetemi kisvárost.)

Az olasz vásár ma már gigantikus méreteket kezd ölteni. Ami faipari gép elképzelhető – szárítók, fűrészipari gépek és gépsorok, komplett gyárok, ládaüzemek, parketta gépsorok, bútoripari berendezések gépek és gépsorok, felületkezelő gépek, stb. –, valamint szerszámok, porelszívó berendezések mind-mind megtalálhatók. Az utóbbiban voltunk érdekeltek mi is. Mostanában már komplett új technológiák, licencek, gyártmányok is kiállításra kerülnek. Komplett gépsorokat is lehet vásárolni. Hatalmas a kínálat. Itt is kínálati piac alakult ki.

József barátom és munkatársam, akivel a Disa-Cattinairnak dolgoztunk, pörgött a standon, pezsgett, mint a friss pezsgő, és igyekezett minden, a standunk előtt elhaladó magyar kliensnek vagy kliensjelölt-

nek eladni. Ő akkor is el tud adni, ha a vevő még teljesen bizonytalan a dolgában. Igazi jó kereskedelmi menedzser, franciául perfekt, de beszél nemcsak németül, hanem angolul is. Én csak akkor tudok eladni, ha a vevő már egészen biztosan tudja jó okkal, hogy minket akar. Magyarországon már több mint húsz kliensünk van. Ez nagyipari berendezésekben nem kevés, e mögött bizony sok munka van. Az általunk képviselt cég korábban francia volt, de mára már átcsőszott egy nemzetközi monopólium, a Danthermfiltration SAS kezébe, amelynek Dániában van a központja. Ipari porelszívó berendezéseket gyárt, és fő, nemzetközileg védett szabadalmunk a Cyklofilter szűrőberendezés, de kiállításra kerültek szóró automaták is. Természetesen megnéztük az ismerős cégeket: az olasz Nardit és a német Hildebrandot a szárítóival, az olasz Costát a faipari gépeivel és gépsoraival, a spanyol Barberant a felületkezelő gépeivel, a dán Sadolint a lakkjaival, a svéd Casco Nobelt a ragasztóival, a Primultinit a rönkhasító szalagfűrészével. Találkoztam régi partnereimmel, Esbach úrral és Olesen úrral, Signor Rivaval. Ma már mind nyugdíjasok, velem együtt.

Délutánra halálosan fáradtak voltunk. Elhajtottunk a szálláshelyünkre, de az odaérkezés sem ment problémamentesen. Felajánlottam akkori főnökünknek, Eriknek, hogy elvisszük őt is, de amikor a kocsimhoz értünk, kiderült, hogy a jobb első kerekét kiszúrták. Valószínűleg egy ott lakónak nem tetszett, hogy odaparkoltam. Defektszerelés, azaz kerékcseré következett. Előadtam én, fehér ingben, fekete nadrágban, nyakkendőben. A nyakkendőt ugyan levehettem, de így is megizzadtam, mire elkészültem. Kezem csupa kosz lett, de a szerelés sikerült.

József ment elől Citroenjével, és mutatta az utat. Emlékszem, késő délután volt, naplemente, mert igencsak a szemembe sütött a nap. Alig-alig láttam valamit ebből a szép városból, mert állandóan a forgalomra kellett koncentrálni. Végül hazaértünk a szállodához, elszállásoltunk, majd frissítő zuhany után találkoztunk a csapattal a recepciónál. Tibor és neje is eljöttek, ő Horvátország képviselője, és Lorenzo, az olasz képviselő.

Cégünk vezetése egy vacsorára hívott meg bennünket a város központjába, hogy végre lássunk is valamit Olaszországból. Percek alatt gyalog a már kivilágított Milánói Dómhoz értünk. Lélegzetelállító látvány ez a márványhegy a csipkés tornyaival. A Föld harmadik legna-

gyobb temploma. A katolicizmus egyik fellelővára volt. A Dóm téren óriási szökőkút áll. A közelben található a 3000 férőhelyes, klasszicista Milánói Scala. A legjobb hangoknak ad otthont. A Scalával szemben található a Palazzo Marino, ez ma városháza. A Dóm teret körülvevő díszes épületek – a káprázatos kirakatok mellett – számos kis éttermecskét, borozót, rejtene. Itt betértünk végre egy gyors vacsorára, a finom olasz vörösbort mellé lazagnát kaptunk. Jó volt.

A hely inkább egy színvonalas drága borozó volt, mint étterem. Az olaszos temperamentumból is kaptunk ízelítőt, mert az egyik közeli étterem teraszán egy jellegzetesen olasz, feketehajú férfi nagyon kellemes hangon énekelte a „Sorrentónál kék a tenger” című dalt.

Az olasz vörösbortokról valóban csak felsőfokban lehet beszélni. Az italokat talpas, öblös, vékonyfalú üvegpoharakban kínálták, amelyekkel nem csak jól lehetett koccintani, hanem jól kihozták a borok aromáját is. Kellemesen elbeszélgettünk, viccelődtünk, nevetgélünk, magunkba szívtuk ennek a népnek a könnyedségét.

Még éjjel előtt igyekeztünk a hotelszobánkba hazatérni, mert másnap kemény nap várt ránk: délelőtt munka a standon, délután pedig a hazautazás. Egész este Éva is jól érezte magát, csak akkor kedvetlenedett el, amikor meglátta a szállodai szobában a körülbelül nyolcvan centiméter széles ágyat, ahol kettőnknek kellett volna aludni. Tévedésből – talán megszokásból – a cégünk titkárnője egyágyas szobát rendelt nekem, pedig jeleztem, hogy nejem is jön. Barátom önzetlenül felajánlotta az ő szobáját, ahol az ágy negyven centiméterrel szélesebb volt. Ezen már élére fekve elfértünk.

A költözködéskor a fekete aktatáskám véletlenül József szobájában maradt. Ebben volt a rádiótelefon-töltő, a névjegykártyatartó az egész névjegygyűjteménnyel, a jegyzeteim stb. Ennek a másnapi takarításnál lába kélt, pedig óvatosságból a fotel mögé dugtam, pontosan azért, hogy ne legyen szem előtt. Úgy látszik, a takarító személyzetem mégsem tudtam kifogni.

Másnap még dolgoztunk. Én igyekeztem a standunk elé terelgetni mindazokat a fontos szakembereket, akiket jól ismertem, és akik vagy már a vevőink voltak, vagy reméltük, hogy azzá fognak válni.

Dél felé haraptunk még valamit a vásárban, majd elköszöntünk az ismerősöktől. A végleges távozás előtt még útba ejtettük a WC-t. A fekete kis Fordos mappám valahogyan a nejem kezébe került, csak a slusszkulcs volt nálam. A dolgok végeztével hazaindultunk.

Előző este még bementem egy diszkrét imára egy katolikus templomba, és kértem a Szűzanyát, hogy segítsen utamon, segítsen karcolás nélkül kijutnom a túlzsúfolt városból. A templom belseje szép volt, meghitt, belül égtek a gyertyák. Mária meg is hallgatta imámat, és néhány óra elteltével már Padovánál gurultunk.

A zenehallgatás közben megkértem Évát, hogy lassan készítse elő az útleveleket. Abban a pillanatban egy picit elsápadt, szája megremegett. Nyitogatta a kesztyűtartót, ahol a Fordos mappám helye van, de nem volt ott. Ő tudta, sejtette, hogy hol maradt, de nem is merte mondani. A kritikus helyzetekben nem szoktam kiabálni, veszekedni, mert mindenki hibázhat, és a vita úgysem segít. Szó nélkül lehajtottam a sztrádáról következő lejárónál, és ismét Milánót vettem célba. Ha akkor rendőr igazoltat, bizony nagy slamasztikában lettem volna, se útlevél, se jogosítvány, se forgalmi engedély. De nem állított meg senki. Mellesleg fél Európát beutóztam menedzser kollegáimmal, de soha nem molesztáltak a rendőrök. Úgy látszik ez magyar specialitás, hogy érezzük, hogy itthon vagyunk.

Jól tekertünk, még vásárlás előtt visszaértünk. Nejem elfutott a WC-re, s mivel nem találta a mappát ott, ahol hagyta – a mosdó felett, a tükör alatt lévő polcon –, azonnal átment az értékmegőrzőbe. Szerencsénkre a hölgy, aki a WC-t takarította, leadta a fontos mappát, amiben mindkettőnk útlevele, a jogosítványom és a forgalmi engedély voltak. Egy keresztkérdés után, ahol anyám nevét pécézték ki (– Aranyoszi? – Szi, szenyorína!) átadták a nyugalunkat helyreállító fontos mappát. Nejem megjutalmazta a hölgyet, és sűrű grácie, grácie mellett elhagytuk a talált tárgyak osztályát.

Nem is jó rágondolni, mi lett volna, ha nem kerül elő a mappa! „Kényszernyaralás” a rendőrségen, könyörgések a követség felé, és a többi és a többi, nem is ragozom. De az iratok előkerültek! Délután hat óra magasságában járhattunk, amikor hullafáradtan, de lelkileg mégis vasaltan ismét célba vettük Tarviziót.

Most azonban nem úsztam meg karcolás nélkül, az imám kétszeri sikeres kitörésre már nem vonatkozott. Megint csúcsforgalom a köbön, és az egyik hatalmas, körforgalomszerű csomópontban, ahol még dugók is kialakultak a lámpa ellenére, megtörtént a baj. A mellettem jobbra lévő sávban egy fiatal anyuka a rendetlen gyermekét adjusztálta, és köz-

ben behúzta a Fiatja bal elejét az én szép Fordom jobb elejébe. Ezután a zöld lámpánál úgy elviharzott, mintha mi sem történt volna. Végül is olyan túl nagy tragédia nem történt, csak éppen bosszantó volt.

Útközben megbeszéltük Évikével, hogy ha Veronában van hely az ismerős szállodában, akkor ott éjszakázunk. Előzőleg jó borravalót adtam, kaptunk helyet. Igaz, csak a nagyon színvonalas lakosztály volt üres, ami természetesen drágább volt, de megérte. Ismét vacsora a hotelben, melyet vörösborral kezdtünk, majd finom húsos tortellínit ettünk. A parmezán sajt erre is illett, ami az egyik kedvencem. Az olaszok valóban sok tésztát esznek. Nem is rossz!

Másnap már nyugodtan utazhattunk hazafelé. A Tarvi-zióban vásárolt bőrkabátokat is gond nélkül sikerült áthozni a határon. A kalandos út végül is jól végződött. „Minden jó, ha a vége jó!”

Számomra a legnagyobb tanulság az volt, hogy nem szabad kritikus helyzetekben elveszíteni a fejünket, hanem jó vadászkutya módjára kell megkeresni az elveszett tárgyakat. Az vessen ránk követ, aki még soha semmit nem hagyott el.

És még egy tanulság: az ilyen kiruccanások a hosszantartó házasságokra is jótékony hatással vannak, mindenféle szempontból!

Barcs, 2008. május

Darvas Iván: Boldogasszony

Velencei kirándulás

Édes kettesben Horvátországban, Lanternán nyaraltunk nejemmel. Jó időt fogtunk ki, bár már utószezonban jártunk. A szállodából ablakunk a tengerre nézett. Ezt akkoriban még tíz német márkával el lehetett intézni. Apartmanunk teraszáról gyönyörködhattunk az Adria kékjében. A nap huszonnégy órájában érzékeltük a tenger közelségét, hallottuk morajlását, éreztük a víz tiszta, sós illatát. A gyógyító erejű levegőt jó mélyen belélegeztük. Bőrünk magába fogadta a kora őszi, kellemesen meleg napsugarakat. Szeptemberben már nincs nagy hőség, így szinte egész nap a parton feküdtünk, napoztunk. A tenger felől állandóan enyhe szél fújt. Ahol mi laktunk, a tengerpart meredek, sziklás volt, a fürdés kissé körülményes, azonnal ellepte az embert a víz. A tengerbe valóssággal bele kellett ugrani. Van a szigetnek olyan része is, ahol sekély a víz, és a kisgyermekes családok itt fürdőztek.

A partra csak szivacsággal volt érdemes lesétálni, ha az ember kényelmesen akart olvasgatni vagy keresztretjétnyezni. Az édes semmittevésben magyar egyetemisták segítettek nekünk, mert az ő szemeszterük csak szeptember közepén kezdődött. Jókat fürödtünk. Az Adria kellemes vize lehűtötte felhevült bőrünket. Pár nap alatt szép barnák lettünk.

Délben Éva gyorsan összecsapott valamilyen jó házas ebédet az apartmanban. Mindig ügyes szakácsnő volt. Én a tojásos lecsót egy hétig is meg tudnám enni, de persze volt más étel is. A hűtőszekrényt tele-raktuk hazaival. Ez az apartman legnagyobb előnye. Volt rizses hús kovászos uborkával, még palacsintára is sor került. A háziasszonyokat már sok előre készített leves is segíti a főzésben. Délután kávézás, cigi a teraszon, majd egy jó alvás. A tenger száz méterre volt az apartmantól. Mivel a délszláv háború idején voltunk lenn, alig akadt vendég. Mi, bátrabbak, jól jártunk. Maribor felé könnyen megközelítettük az Isztriát, a szlovén Alpok lábánál autóztunk végig biztonságosan. Nem nézegettük az órákat, hogy milyen gyorsan érünk le a szigetre, hanem gyönyörködtünk a tájban. Arrafelé amúgy is ritkábban jártunk.

Az üdülősziget előző évben készült el, teljesen kiépítették tenisz-

pályákkal, sétányokkal, hangulatos éttermekkel, sétáló utakkal, kandeláberekkel. A félszigetet csak egy keskeny földnyelv köti össze a szárazfölddel. Esténként végigsétáltunk a parton, és beültünk egy finom, hideg fehér fröccsre az étterembe. Ennek is a tengerre nézett a terasza. Néhányszor ott is vacsoráztunk. Szeretjük a tengeri halételeket. Gyerityafény mellett még jobban esett az étel. Az étterem árai elérhetőek voltak.

A félsziget másik végében, egy másik szállodában felfedeztük Juliát és Tibit. Ők is barcsiak. Kellemesen elbeszélgettünk, és elhatároztuk, hogy elmegyünk valamilyen nagyobb kirándulásra. Tibi már az előző napokban felderítette, hogy a félsziget előtt áll meg a buszjárat, amely bevisz minket Porecsbe, onnan pedig szárnyashajóval átjuthatunk Velencébe.

Így is tettünk. Az utazási irodában előre megváltottuk jegyeinket. Az autóbusz szinte percre pontosan állt meg a Hotel Marina előtt. Negyedóra alatt Porecsben voltunk. Porecs Isztria egyik legnagyobb kikötője. A kikötőben a Marinarka előtt elhaladva már láttuk a gyönyörű, karcsú testű, hófehér magas hajót, amelyet a legmodernebb híradástechnikai eszközökkel szereltek fel. A hajó nem csak szép, hanem bizalomgerjesztő is volt, mondom ezt tekintettel arra, hogy a tenger kissé viharosnak mutatkozott.

Beszálltunk a hajóba, kényelmes, jó helyet kaptunk. A szárnyashajón büfét is igénybe lehetett venni. A matrózok olaszul, németül és horvátul is beszéltek. Csinos, világoskék csíkos matrózing volt rajtuk, sötétkék nadrággal. Mi elöl ültünk, és azt a keveset, amit a viharos tengerből látni lehetett, jól láttuk. A szárnyashajó óránként 60-70 kilométeres sebességgel haladt, és az utat körülbelül két óra alatt tette meg Porecstől Velencéig.

Tíz órára már Velencében voltunk. Velencét, az Adria királynőjét a tenger felől megközelíteni sokkal szebb, mint a szárazföldről. Már messziről látni lehet a Doge Palotát, a Szent Márk Bazilika kupoláit és a Piazzettát. Kiszálltunk a hajóból, miközben a matrózok közölték velünk, hogy a visszautazás pontosan tizenhét órákor lesz.

Volt időnk tehát bőven megcsodálni Itália talán egyik legszebb városát. Első utunk a Szent Márk térre, a Szent Márk Bazilikához veze-

tett. Tibor a háromnegyedes rövidnadrágjában nem jutott volna be az aranybazilika belsejébe, ha hosszú esőkabátommal nem tudok segíteni neki. A bazilika, ez a korát meghazudtoló építészeti remekmű is cölöpökön áll. A padozata már olyan hullámos, mintha csak a tengeren járnánk. Megcsodáltuk a majd ezer évvel ezelőtt épült kupolákat, elmormoltunk egy halk hálaimát, hogy ide is eljuthattunk, és már haladtunk is tovább. A Szent Márk tér szelíd galambjai évszázadok óta elbűvölik a turistákat. Kézből eszik a kenyeret. Még a vállunkra is rászálltak.

Közösen kitaláltuk, hogy jó lenne gondolázni egyet, ha már itt vagyunk. Beszédbe elegyedtem az egyik fekete nadrágos, kék-fehér matróztrikóba öltözött, fekete kalapos gondolással. Szerencsémre jól beszélt németül. Meg akart győzni arról, hogy kétszáz nyugatnémet márkába fog kerülni egy nagykör a gondolával. Rövid időn belül én győztem meg őt arról, hogy kisebb körök is kell, hogy legyenek. Erre leengedett húsz márkát. Beszálltunk a karcsú, fekete gondolába, ami kívülről labilisnak tűnik, de belülről azonban nagyon is biztonságos. Szép volt, mert piros bőrülései jól harmonizáltak a fekete hajótesttel, és kényelmes volt hatunknak is. A mi emberünk ugyan nem énekelt, de a mellettünk elhaladó gondolákban énekeltek az evezősök, és így igazi velencei hangulat kerített hatalmába bennünket.

Evezősünk magas, barna bőrű, fekete hajú fiú volt, és a lagúnákban haladva elmesélte, hogy melyik ház kié volt. Így haladtunk el a híres tengerész és felfedező, Marco Polo háza előtt. Megmutatta azt is, hol lakott Casanova. Sok turista gondolázott. Főként ázsiaiak, akik mindent lefényképeztek. Néhány felvételt mi is készítettünk. A kis köröcske alig tartott fél órát, mégis nagy élmény volt. Elvarázsolva szálltunk ki a gondolából. Aki ide eljut, ezt nem szabad kihagynia.

Az idő rohant. Különváltunk útitársainktól, hogy szabadabban folytathassuk további felfedező utunkat. Velencében gyönyörű kirakatok vannak, amelyek szebbnél szebb holmikat kínálnak. Sok a Karnevál hangulatát idéző kirakat, bennük álarcok, legyezők, báli ruhák, kis- és nagyesztélyik, különböző ruhaköltemények. Olyan ruhadarab, amit úgy hétköznapra is lehetne hordani, kevés volt. A fürdőruhák is álomszépek voltak, de az áruk is olyan „álomszerű” volt. Nagy nehezen a nejemnek találtunk egy olyan fürdőruhát, amelyre ő is azt mondta, hogy ez végre

tetszik. A alapszíne olajzöld volt, ó-arany szálakkal díszítve, amelyet igazán csak a napfényben lehetett látni. Kriszti lányunk karneváli legyezőt választott, bár ennek itthon nagy gyakorlati hasznát nem láthatta. Szabolcs fiúunk tengerészsapkát kapott, magunkat pedig egy festménnyel laptuk meg, amelynek az árát száz márkáról lealkudtam hatvanra. Azt sem lehetett otthagyni!

Később elsétáltunk még az aranyművesek hídjára. Csak bámultuk ezt a színpompás nyüzsgő életet. Milyen más világ! Nem mulasztottuk el megnézni a Doge-palotát sem, és nemcsak kívülről. A belépők drágák voltak, ennek ellenére nem szabadott kihagyni. Nem igaz, hogy mi magyarok csak vásárolni megyünk mindenhová.

Az út végére alaposan elfáradtunk. Beültünk egy hangulatos espresszó teraszára fagyaltozni, ahol isteni fagyit kaptunk. Fáradt lábainknak felüdülés volt ez a kis pihenés. Fizettünk, majd lassan vissza-indultunk a kikötőbe, mert közeledett hajónk indulásának időpontja.

A visszaút békésebb volt, a tenger is csillapodott valamelyest. A szárnyashajó hamar hazarepített minket. Mégis, mire Porecsbe visszaértünk, már a kivilágított kikötő fogadott minket.

Érdemes volt elmenni, megérte a sok fáradtság és költség is, mert életre szóló élményben volt részünk. Én korábban már sokszor jártam hivatalos olasz úton, de ez egészen más volt, mert itt a kikapcsolódásé volt a főszerep.

Egy másik alkalommal Lanternáról – a Limszki Fjordot megkerülve – Rovinjba mentünk kirándulni. Rovinj az Isztria gyöngyszeme. Sikátoros utcái, hangulatos, mediterrán házai felejthetetlen élményt adnak. Számtalan lépcsőjén felsétáltunk a várba, ahonnan korabeli ágyúcsövek néznek a tenger felé. A támadás mindig a tenger felől érkezett. A várból pazar panoráma tárul a látogató elé. Az Adria kékjét kis fehér szigetcskéék teszik változatossá, rajtuk pálmafák békés zöldje nyugtatja a szemet. Rovinj kikötője is nagyon hangulatos. Az egész város a „festők álma”.

Nekünk, magyaroknak az Adria nagyon közel áll a szívünkhöz. Könnyen elérhető a számunkra, és a horvátok vendégszerető, jó szomszédaink. Köztük mindig otthonosan érezzük magunkat. Ezért aztán alig érünk haza egy-egy nyaralásból, szívünk máris visszavágyik, s kezdjük tervezni a következő nyaralást.

Barcs, 2008. május

A mosoly

Idén korán jött a húsvét, március végén. Édesanyámmal igyekeztünk egy szomorú haláleset után le Barcsra. Nagybátyámat temettük, az örök vidám, csupa szeretet embert, a mozdonyvezetőt! Gyermekkorom egyik példaképét. Szép kort élt meg, nyolcvan fölött már nem lehet a bábát okolni.

Gyásszal szívünkben a Váci úton haladtunk, mert a rakpartot lezárták. Itt, lámpához érve várakoznunk kellett egy kis ideig. Autók sűrű sora hömpölygött ki a fővárosból. Sokan talán a rokonokhoz vagy épp a nyaralójukba igyekeztek. JÖNAHÚSVÉT!

Vegyes érzelmekkel várakoztam a lámpánál, amikor megjelent három érettségi előtt álló grácia, és tűzpiros ruháskájukban, csuklyával fejükön nagy feltűnést keltettek. Sorban odalépdeltek az autósokhoz, és beadtak valamit az ablakon. Eleinte azt gondoltam, hogy a munkanélküliek lapját árulják, és azonnal kikészítettem némi készpénzt. Pontosabban egy darab érmét. Egyszer csak odalibbent egy angyal az én kocsimhoz, s a lehúzott ablakon át benyújtott egy autó reklámot, Mitsubishi Colt. Nagyon meglepődtem.

Közben az idő valószínűleg haladhatott, mert a lámpa szokása ellenére gyorsan zöldre váltott. A kocsisor elindult. A gráciák tőlünk háttal távolodtak, én dobogó szívvel néztem utánuk. Még egy pillantás a tűzpiros ruháskákra, ekkor a középső leány megfordult, és olyan mennyei mosolyt küldött felém barna loknis haja alól...(!), csuklyáját ledobva..., vagy talán lecsúszott? –, amilyen mosolyról csak álmodni lehet. Ez a mosoly nem az érmének szólt, hanem a gesztusnak, mely szerint értékeltém a munkájukat.

Ebben a mosolyban benne volt a két nem közötti pillanatnyi BÉKE.

Benne volt, hogy szimpatikus vagy.

Benne volt, hogy KELLEMES ÜNNEPET.

Benne volt, hogy szép napot kívánok.

Benne volt, hogy ez a mosoly kísérjen utadon.

Benne volt, hogy járj szerencsével.

Benne volt, hogy ezt GRÁTISZ küldjük Neked.

Benne volt a fiatalság.

Benne volt a TAVASZ illata.

Benne volt egy pillanatnyi Boldogság.

Igen, egy pillanatra boldoggá tett a mosoly. Ezt a pillanatot őrzöm. Magammal hoztam egész utamon, pontosabban végigkísért, és remélem, még elkísér sokáig.

Legyetek ti is mind boldogok, akik még nem felejtettetek el mosolyogni!

Barcs, 2005. március 28.

Boldogságsziget

Kaposvártól néhány kilométerre él egy kedves iparos család, akikkel korábban üzleti kapcsolatban is álltam, a családfőt barátomnak is nevezhetem. Rendszeresen látogattam őket, és így bepillantást nyerhettem abba a boldogságszigetbe, amelyet ez a bölcs emberpár kialakított magának és családjának.

Gondolkodásmódjuk talán egy kicsit székelyes észjárásra vall. Úgy hiszem, mindannyian tanulhatunk belőle. A falujuk is egy picit mintha Erdély egy szeletkéje volna: madárfüttytől hangos erdőszél, ahol városi zajok, gőzök és gázok ismeretlen fogalomnak számítanak. Már odaérve legelőször is illik egy jót beszippantani ebből a békességes anyaföld szagú, erdőillatú levegőből. Mélyet lélegezni és benntartani kissé, hogy élvezzük mi is a természetnek ezt az adományát.

A házigazdát hűséges komondorai értesítik érkezésünkről. Legutóbb édesanyámat vittem el hozzájuk, hogy láthassa azt a földi boldogságot, amelyet talán minden ember megteremthetne maga körül.

A gazda iparosember, de egy kicsit művészlélek is, fával dolgozik. Jozefusz ingben, mellényben fogad, hisz fát vágott még az előbb. Itt min-

den harmonikusan illeszkedik a természetbe. A természet erőit a gazda a maga hasznára igyekszik fordítani. A hosszú asztalosműhely néhány iparosembernek ad munkát. Szinte mindent képesek előállítani fából, amit a tisztelt megrendelő kér. Készítenek falépcsőket, gyermekjátékokat, dísz tárgyakat, bútort és sok mindent, ami fából készíthető. Minden termékük nagyon ízléses, gondosan elkészített munka.

Én most már csak saját részemre vásárolgatok bortartó prést, esztergált fatálapokat. Édesanyám gyertyatartót választott magának. A régi barátságra való tekintettel ajándékot is kaptunk tőlük unokáink részére. Marcipán nyuszifigurákat, mert Anna asszony cukrász, és még most is készít tortákra marcipán figurákat. Motoros figurát, menyasszonyt, vőlegényt, nyuszifigurákat, mivel húsvét közeledik.

Odaérteztünkkor kértem a gazdát, ne csak a műhelyeket mutassa meg, hanem az egész gazdaságot. A műhely bal oldalán hatalmas tároló szén, ahol a Jóisten szárítja a faanyagot. A műhely mögött a dolgozóknak öltöző, fürdő, ahogy illik. Leghátul a kazánház, ahol a fahulladékot eltüzelik, melegvízzel fűtenek, és ezzel látják el a fürdőt is. A kazánház mögött egy kis patakocská, inkább erecske csordogál, amelyet Jozefusz felduzzasztott, és így kialakult egy kis tavacska, amelyben még halak is élnek. Az egész telek úgy ötszáz méter hosszú lehet, és végig lejt a patak felé. Az összes csapadékvizet idevezetik, összegyűjtik. Ez egyben tűzvíz tározó is, hisz a famunkánál ez szükséges. A telek bal oldalán a friss zöld fűben békésen három csacsi játszadozik. Az egyik olyan barátságos, hogy hozzám baktatva a ballonkabátomat kezdi segíteni levenni. A nap egyre melegebben süt a boldogságszigetre. A gazda a közelben vállalt munkát, miután elkészült vele, csacsifogattal szállítja ki. Itt a faluban nem érdemes teherautózni. A kert végében bárányok legelnek: mind-egyiknek neve van. A legutóbb született kisbárány sötét-barna színűre sikeredett, és ezért a Csoki nevet kapta.

A gazda és asszonya reggeltől estig dolgoznak. Mindent kihasznál, amit a természet ad. A sok fizikai munka mellett az egészségük is kiváló. Bőrük színe szép barna a szabadban töltött sok időtől. Majd kicsattannak az egészségtől. Ahogyan egymásra néznek, abból az is lát-

szik, hogy még mindig szeretik egymást, pedig két felnőtt lányuk tanúskodik arról, nem tegnap kötöttek házasságot. Anna asszony közben talicskával friss szénát hoz a csacsiknak. Keze gyakorlattan forgatja a vilálat. A csacsik istállója is művészi munka. Kapujukon faragott napot ábrázoló relief látható, melyet az izzó napsugarakra emlékeztető színre pácoltak. A kert végében lábasjóság is akad. A házaspár áttessékel a lakóházba, ahol szinte minden a gazda keze munkája által készült: a bútorok és minden tárgy. Kellemes, kényelmes, nagy, többgenerációs ház, itt jól elférnek az öregmamával is. Az egyik lány már férjhez ment, ott megszületett az első unoka is. A másik leányzó még egyetemre jár.

Az egész olyan, mint egy mesevilág. Árad belőle a nyugalom, a biztonság, a szeretet. Sokszor behunyam a szemem, és látom magam előtt azt a harmóniát, amire itt találtam. A munka nagyon jó dolog az ember számára, ekkora ház körül mindig van tennivaló. Jozefusz már a jövő évi fát hasogatja, így annak lesz ideje kiszáradni. Az ember avégből születik a földre, hogy egy kicsit átalakítsa, maga képére formálja a körülötte lévő világot, valahol otthon legyen benne, Tudjon boldogan, derűsen, életörömmel élni. Ez a házaspár nem kesereg. Nem szid senkit, hanem élvezi munkája gyümölcsét, és azon fáradozik, hogy egy kicsit még jobban tudjanak élni, és harmóniában legyenek az őket körülvevő világgal. Boldogságsziget. Igen, így nevezem ezt a helyet, és mindig nagy örömmel megyek hozzájuk látogatóba.

Elbúcsúzunk a házaspártól és az öregmamától.

Isten áldjon meg benneteket, amiért ilyen szépen tudtok élni!

Barcs, 2005. Március

Tavaszi

Valamennyivel éjfél után felébredtem. Hallottam, hogy erős szél van odakinn. Felkeltem és kimentem pipilni. Bekaptam egy szem keksz, majd a konyhában teát főztem. Láttam az ablakon át, hogy a kertünkben a nagy tuja-fákat csak úgy csavargatja a szél. Integgetnek, bólogatnak a nagy fák, mintha csak a telet búcsúztatnák.

Ha iszom egy kicsit, mindig megnyugszom, és vissza tudok aludni. Ránézve a konyhai naptárra, látom, hogy már március van. Közben eleredt az eső, viharos erővel verik az erős esőcseppek az ablakot, csak úgy kopog. Mintha még jég is volna benne. Szép kis tavaszi bemutatkozás. A szomszédos házakon csillognak a cserepek a lámpa fényében.

Kortyolom a teát, jól esik. Forró, mézes tea, citrommal. Erdei gyümölcsből főztem. Ezt szeretem a legjobban. A hecsedli sem rossz, de abba mindig belekeverik a hibiszkuszt is, és úgy én már nem csípem. Egy hete kínlódom az influenzával. Az eső egykedvűen kopogtat az ablakon.

A csendet a tűzoltóautó szirénája töri meg. A nagy viharban valahol biztosan leszakadt a villamosvezeték. Az éjszakai ügyelet biztosan elhárítja a hibát. Az E-On-t sokan nem szeretik, pedig a helyzete magaslatán áll, csak hát fizetni mi nem szeretünk. Most az ég is megdörrent, igazi tavaszi vihar szalad át a város felett.

Lekapcsolom a villanyt és visszafekszem. Az órát hallgatom: tik-tak, tik-tak, tik-tak. Nem nézem, hogy mennyi az idő, csak hallgatom a fülemnek kedves zenét. Bekapcsolom a CD-t, és nagyon halkán hallgatom a Kék Duna keringőt. Vitathatatlan, hogy ez a mű Strauss mester legszebb művei közül való. Igazi gyöngyszem a zeneirodalomban. Nem véletlen, hogy a nagy bálók nyitótáncaként gyakran Straussnak ezt a művét választják. Igen, Bécs. Bécs ma is Európa igazi kulturális központja. Impressziót ma is lehet kapni ebben a városban.

Behunyom szemem előtt hirtelen bevillannak a Valéta-bál képei. Sopronban, a Liszt Ferenc Művelődési Központban pörögnek, forognak a nagyesztélyis, szép dekoltázsú, karcsúlábú hölgyek, délceg, csokornyakkendő, frakkos urak oldalán. A fekete lakkcipők siklanak az intarziás parketten. A tükrök megszázezszorozzák a fényt. A zenekar elegánsan játszik. Csillognak a hatalmas üvegcsillárok. A szép ékszerekre rácsodálkoznak a szemek.

Igen, élvezni a mát, élvezni a pillanatot, ezt kell megtanulni, hogy boldogok lehessünk. Nem baj, hogy nem alszom. A vihar elvonult. Lecsendesedett, csak a zenét hallok továbbra is a fülemben, pedig már lekapcsoltam a zenetornyt.

Bőjt van. Egy újabb húsvétra készülünk. Új tavasz. Új erő. Új lendület. Igen, ez kell! Öreg szívem, szolgálj még egy kicsit! Rendbe kell tenni a házat, szépen kitakarítani az udvart is. El kell tüntetni a tél nyomait, hallgatni a madarak friss dallamait, trilláit. Nyugodj meg szívem, még nincs vége az útnak. A vándor tovább halad. Képek futnak át előttem. Új tájak, új városok, új emberek, új ismeretségek, új lendület.

Akarni kell! Igen, akarni kell élni, akarni kell alkotni, akarni kell egészségesnek lenni, akarni kell szépen élni!

Nagyon kell akarni a boldogságot!

Barcs, 2008. március

Darvas Iván: Boldogság I.

Grappa

Olaszországban sokszor jártam, nemcsak magánemberként, hanem hivatalos úton is. Az egyik, a faiparban jól ismert olasz cég, viszonylag jó gépeket gyártott, elfogadható áron, ezért a piaci szemléletet érvényesítve, vásárolgattunk tőlük egyedi gépeket. Ennél a cégnél mintegy harminc százalékkal olcsóbban jutottunk a legkorszerűbb technikát képviselő gépekhez, és tudtuk azt, hogy napjainkban a technikai fejlődés annyira felgyorsult, hogy a gépek előbb amortizálódnak erkölcsileg, mint fizikailag. Ez egyébként nagy ellentmondás a gazdaságban, mert alig-alig térül meg egy gép vagy gépsor, és már elavulttá is válik. Biztos, hogy tíz évnél előbb le kell cserélni őket. Ma már szinte ötvenként kell behozni egy gép vagy gépsor árát, ami természetesen a termékek magas árában realizálódik.

Jelen esetben, amikor háromhengeres, felsőelrendezésű csiszológépet mentem venni cégünknek, Géza, a mérnök kollégám jött velem, aki régen külkeres volt és jól beszél olaszul is. Ennek a cégnek volt kizárólagos magyarországi képviselője. Fiatalabb mérnök kollégám, Tamás jött még velünk, aki akkor a panelparketta üzemet vezette. Szép utunk volt lefelé, és mivel csak hárman utaztunk, kényelmesen elfértünk a Fiatban.

A tárgyalásunk eredményes volt. El tudtuk érni, hogy az eredeti árajánlat alapján szállítsák a nagyobb, kétszázötven milliméteres henger helyett háromszázas csiszológépet, és a megajánlott szállítási határidőt is két héttel előrebb tudtuk hozni. A beszélgetés hol olaszul, hol németül folyt. Signor Riva jól beszélt németül is, különösen a szakszavakat szerettem, ha németül tisztáztuk. Rugalmas, jó partner volt. Középmagas, intelligens arcú, kissé kopaszodó, magas homlokú, szakállas férfi volt. Törekeny testalkatú, fegyelmezett, igazi menedzser típusú, jó gépésmérnök. Jól tudta, hogy mit miért kérünk, vagy teszünk. Professzionális szinten értett a faipari gépekhez. Mint kereskedő is igyekezett korrektül eljárni.

A sikeres tárgyalás után Signor Riva megmutatta a hatalmas gépgyárat, amely többezer négyzetméternyi daruzott csarnokból állt. Ez

egy zártkörű, családi vállalkozás tulajdona volt. A daruzott csarnokokban történtek a gépösszeszerelések, amelyeket számítógépes tervezés után szerelésvezetők irányítottak. Egyszerre húsz-huszonöt nagygépet szereltek össze csarnokonként. Számítógép irányítású alkatrészraktárakat üzemeltettek. A gépszerelés előre megállapított határidőre és pénzösszegért történt. Voltak olyan szerelők, akik este is dolgoztak, tehát nem a nyolcórás munkarend betartatása volt a cél.

Az egyik gépnél a tulajdonos vitázott a gépszerelővel, olaszos temperamentummal. Azt gondoltam, biztosan kirúgják a szerelőt, de nem így történt. Későbbi látogatásom alkalmával láthattam, hogy a jó szakemberektől egy kis nézeteltérés miatt nem válnak meg.

Jól telt a napunk, és mivel éppen a faipari vásár idején jártunk kinn, egyúttal Tamással a vásárt is megnéztük. A kilencvenes évek közepén a Dráwaparkett KFT-nek még nem voltak piaci problémái. Fő célunk az volt a műszaki fejlesztéssel, hogy lépésről lépésre felújítsuk a gépsorunkat, gépegységeinként. Komplet új gépsorról nem álmodhattunk, mert ennek pénzügyi fedezetét nem tudtuk volna biztosítani.

A sikeres üzletkötéseket mindig reprezentációs vacsora követte. Signor Riva volt olyan kedves, hogy a mi szállodánk közelében, egy hangulatos étteremben szervezte a vacsorát, így nem kellett kocsiba ülnünk. Ez azért is előnyös volt, mert így megihattunk néhány pohár finom olasz bort is. Az olaszok eléggé egészségtelenül táplálkoznak. Szinte egyáltalán nem reggeliznek, isznak egy csésze erős kávét, csak úgy, minden nélkül. Majd rohannak dolgozni. A déli órákban bekapnak valami könnyű kis tésztát paradicsomos mártással, vagy tortellínit, esetleg lazagnat, isznak egy pohár bort, és dolgoznak tovább. A fő étkezés estére marad. Levest nem nagyon fogyasztanak, inkább a saláták kerülnek előtérbe valamilyen sztékkal és ismét tésztával. Itt is divat sajtot fogyasztani étkezés után úgy, mint Franciaországban. Az édes-szájúak süteményt is kaphatnak. Főként azért étkeznek estefelé, mert akkor van erre idő.

Az éttermek estére megtelnek jólöltözött emberekkel, akik hangulatos beszélgetéseket folytatnak gyertyafény mellett. Én akkor díszvendége voltam az olasz cégnek, és ezért nagyon elegáns kiszolgálásban volt részem. Magam részéről szívesen iszom valami aperitifet, pél-

dául száraz pezsgőt vagy Unicumot. Mivel elég kényes gyomrú vagyok, ezért halat kértem. Kihoztak három gyönyörű, friss tengeri halat jégben, amelyből a leggusztusosabbat kiválasztottam. A többiek nem voltak ilyen kényesek, és mertek húst fogyasztani. Marhabélszínt és szűzpecsenyét rendeltek.

Amíg elkészült az étel, beszélgettünk. Signor Riva elmondta, hogy már nagyok a gyerekei és egyetemre járnak. Szereti a családját, és ha tehetik, sokat vannak együtt. Együtt nyaralnak az olasz Riviérán. Csak addig akar dolgozni, ameddig elindítják a gyerekeket az úgynevezett önálló családi életben. Beszélgetés közben borozgattunk. Gézáéknak is két gyermekük volt, ők is jól tanultak. Egyik fiú, másik leány. Tamáséknál két fiú volt. Nekünk is egy fiúnk és egy leányunk van. Azóta a gyerekek mind egyetemmet végeztek.

Közben elkészült a vacsora is, éreztük az ételek különleges, kellemes illatát. Az én halamat például tökmagolajban sütötték meg, és néhány szem egész tökmag is került díszítésnek. Köretnek én a rizst szeretem, mert ez is kíméli a gyomrot, és kedvencem, a káposztasaláta is illik hozzá. Vörösboroztunk. A vörösbortól nagyon jól lehet olyan idegen nyelveken is megszólalni, amelyeken eddig nem beszéltünk.

Végül odaült asztalunkhoz az étterem tulajdonosa, ő is bekapcsolódott a beszélgetésbe, amikor már látta, hogy befejeztük a vacsorát. Udvariasan megkérdezte, hogyan ízlettek az ételek. Ez valószínűleg így illik ott, ahol a vendéget jól ismerik. Mintegy megköszönik, hogy az ő éttermét részesítettük előnyben. Azonnal rendelte is a grappát, ami olasz pálinkaféle specialitás. Igaz signor Riva kézzel-lábbal tiltakozott ellene, mert józan életű menedzser, de nem úsztuk meg. Öt centiliteres stampeklikben hozták a grappát. Koccintani kellett és egy hajtóra meginni. Ez megtette a hatást. Enyhén spicces állapotban kerültünk szállodai szobáinkba.

Emlékeztetőül mi is kaptunk egy-egy üveg grappát. A jó dolgokat ugyanis nem szabad túl gyorsan elfelejteni, mert ezekből kevesebb van az életben, mint a kellemetlenekből.

Fonyód-Bélatelep, 2008. augusztus

IV. FEJEZET

HORGÁSZ NOVELLÁK

Életem nagy szenvedélye, a horgászat
(Rinyaszentkirály, 2006)

Márnázás az Ipolyon

Úgy majd tíz éves lehettem, amikor édesanyámmal keresztszüleim rokonainál Szlovákiában, az Ipolyságon töltöttünk egy hetet. Nagy szó volt az akkor, kérem, mert hát külföld az külföld. Abban az időben nem lehetett olyan könnyedén utazgatni, mint manapság.

Lajos bácsi és Ancsi néni nagyon kedves, vendégszerető emberek voltak. Kicsit olyan felvidéki akcentussal beszéltek a magyart, pedig Ipolyság igencsak közel van a magyar határhoz. A délelőtt legtöbbször vásárlással telt. Akkoriban igen jól lehetett Szlovákiában vásárolni. Tréningruhákat, expandert, sportszereket, campingcikkeket, de leginkább tanszereket, ceruzát, elefántradírt, körzőt, vonalzókészleteket stb. mindent, ami az iskolakezdéshez kellett. Persze, amit megérté volna áthozni, azt tiltották a vámszabályok. De azért tudok olyan emberekről, akik nagy bátran elefántradírt, valamint KOH-I-NOOR ceruzát is mertek hazahozni.

Jól teltek a napok, mert nem terhelték feladatok, szünidő volt, ha csak azt nem számítjuk munkának, hogy naponta légpuskával úgy száz sörétet el kellett lövöldöznöm. Lajos bácsi villanyszerelő volt, és a kőkerítés falába becsavarta nekem a kiégett villanykörtéket, hogy célpon-tul szolgáljanak. Még WC-re is puskával mentem.

– Gáborkám, te csak lődözz! – mondta Lajos bácsi – Van itt töltény dögivel.

Anti bácsi, a másik rokon is lejött Lajos bácsiékhoz munka után, mert volt egy közös szenvedélyük, a horgászat. A közös horgászatot persze időben meg kellett beszélni.

- Akkor sajtot te hozzá, Anti!
- Sörről gondoskodj, Lajos!
- Hét óra magasságában jövök.

Jött is, és nagy öröömre levonultunk az Ipolyhoz. A kis folyó, amely helyenként csak tíz-tizenkét méter széles, igen-igen sebes folyású. A vize kavarog, fodrozódik, telis-tele van forgókkal, hordalékos és sötét, szinte zöldesbarna. A két partoldalon nagy fűzfák voltak, lengették leveleiket, tövükben jól el lehetett helyezkedni. Külön-külön vonul-

tunk. Anti bácsi nekem is adott egy jó erős nádbotot márkás Tokoz-Rex peremfutó orsóval. Saját készítésű nádbotján a vezetőgyűrűk nem egészen álltak zsinórba, de mégis mind olyan remek volt! Felcsaliztunk finom, félkemény, illatos sajttal. Olyan gusztusos volt a csali, hogy legszívesebben én is bekaptam volna. Fenekező felszereléssel horgásztunk, és akkora ólommal, hogy egy barmot agyon lehetett volna ütni vele. Az erős sodrástól így is járt a bot vége.

Anti bácsi magamra hagyott egy jó nagy téliszalámis kenyérrel, hogy ha a halak nem esznek, akkor egyek én. Én is ettem, de hál' istennek a halak is ettek. Alighogy bedolgoztam a nagy szalámis kenyeret, igencsak remegni kezdett a bot vége. Bevágтам neki, és már tekerhettem is ki életem első márnáját. Nagyon tetszett a karcsú, ezüstös, pikkelyes hal, elegáns kis bajuszkával, érdekes ívelt szájával. Le tudtam venni a horogról. Úgy szorítottam két kézzel, hogy meg ne szökjön, és szaladtam vele Anti bácsihoz, aki igen megdicsért, és biztatott, hogy hozzam a testvéreit is. Természetesen ők is fogtak, mert valahogy akkoriban még gyerekjáték volt halat fogni, ma már lassan művészet. Azokkal a szerelésekkel a mai érettségizett halakat képtelenség lenne horogvégre kapni.

Szép csendesen elhorgászgattunk a naplementében, a márnák pedig szaporodtak a szákban. Nem jöttek túl nagy példányok, olyan hetven, nyolcvan dekásak lehettek, de igazán élményszámba ment a fogásuk. A két rokon igen jól megvolt a vízparton, megiszogatták a jó kis szlovák söröcskéjüket, és nem úgy festettek, mintha valamiért is oly nagyon el lennének keseredve. Ezt, úgy gondolom, minden gyerek megérzi. A feszültséget soha nem a nép egyszerű fiai gerjesztik a nemzetiségek között. Ez a politikusok játékszere, és akkor veszik elő, ha valami más valódi problémáról akarják elterelni a figyelmet. A rokonok egyébként magyarnak vallották magukat, de nem panaszkodtak sorsukra. Erről ennyit és nem többet, mert végül is horgászatról van szó.

Ezután egyetlen este sem hagytak otthon, hanem naponta vizitáltuk az Ipolyt. Este locsolás után szedtük meg a kertben a másnapi kukacadagot. A kukacok a locsolás után feljöttek a talaj felszínére, és úgy kellett odakapni értük, olyan sebesen, mint a villám, különben visszahúzódtak járatukba. A márna kukaccsokorra is igen jól evett. Aki jól ismeri a márnát, tudja, hogy csak a sebes vizeket kedveli, kizárólag

folyóvízben található. A Dráván is sok márnát fognak mind a mai napig. A márna nagyon szálkás, egyébként igen finom húsú hal. Természetesen Lajos bácsi és Anti bácsi nemcsak a horgászatban, hanem a hal elkészítésében is jeleskedtek. A márnát alaposan megtisztították, és éles késsel nyolc-tízmilliméterenként jól beirdalták, így már igen sok szálkát összevágtak. Azután jól besózták, és csupán sima lisztben meghempergették.

Ezek a halak valóban tepsi méretesek voltak. Figyeltem, mestereim miként dolgoznak. A tepsi aljába rácsot helyeztek, majd két egész vajat tettek bele, hogy olvadjon. Amikor a vaj felforrósodott, ráhelyezték a halakat a rácsra. Jól átsütötték őket. Fenséges csemege vált belőlük. Minden kitűnően sikerült.

Idehaza édesapámnak bemutattam új szakácstudományomat. A hazahozott szlovák márna magyar vajban is remek ízűre sült.

Barcs, 1993

A nagy keszegezések

A dévérkeszeg hazánk egyik jellegzetes hala, szinte mindenhol fellelhető. Horgászata rendkívül szórakoztató. Keszegezés közben nem lehet unatkozni. Keszegezni Csaba szomszédunktól tanultam meg, aki rendszeresen járt az Ó-Drávára.

Keszegre etetni kell, ezért a kukorica-búza tápkeverék mindig ott állt a nyúlól mellett egy ötliteres kannában. Munka után ki-ki elvégezte legfontosabb teendőit, de az eszünk már a horgászatot járt. A piros kukac megszedése természetesen az én feladatom volt, szerencsére bőven találtam belőle a szemetes mellett. Vasvillával megforgattam a kukac-tenyészetet, és percek alatt tele voltak a befőttesüvegek első osztályú csalival. Horgászbót szerencsére nem kellett vinni, mivel a bungalóból a partoldalba átfúrtunk egy nagy üreget, ahová eternitsőben el tudtuk zárni a nádbotokat. Kismotorral mentünk ki. Motorozás közben jólesett a szellő, mert bizony akkoriban is tudtak nagy melegek lenni. Még öt óra felé is tikkasztó volt a hőség. Ma egy kicsit kényesebbek lettünk, a hőséget is nehezebben viseljük.

Leérve a vízpartra a legelső rítus mindig az etetés volt. Csaba beetetett, marékszámba szórta be az „illatos” anyagot, jelezvén a halaknak, hogy megjöttünk. Csak úgy locsogott befelé a sok jó kaja, kenyérmaradék, búza-kukorica keverék. Nyugodtan ráértünk tenni-venni, mert egy jó fél órának el kellett telnie az első kapásokig. Kikészítettük a horgászbotokat: ezeken húszas zsinór, toll-úszó, pici sörétólmó és közepes keszegező horog volt. Főként az öblös, aranyszínű horgok váltak be. A tollat szelepgumival erősítettük fel a zsinórra, így könnyen lehetett állítani a mindenkori vízmélységnek megfelelően. Piros kukaccal felszalagtunk, előzőleg belőve a vízmélységet. A tollak félferdén álltak a vízben, a csali a mederfenéken volt. Igen jól bejáratott horgászhelyünkön otthonosan éreztük magunkat, minden kézhez idomult. Manapság úgy mondanák, olyan ember léptékű volt. Kis sámlikon ültünk, magunk mellé készítve még a kéztörlő rongyot is. A sámlikra a nagyobb kényelem miatt szivacsot sem felejtettünk el felragasztani. Még volt kis időnk a kapásokig. A Ferenctelepen vásárolt hideg Balatoni világos sörünket halkán csúsztattuk le a torkunkon, mintha ezzel sem akarnánk a halakat elriasztani, kluty-kluty-kluty. Rágyújtottunk még egy-egy Fecske cigarettára, és csendesen vártunk. Volt időnk mindenre, ráértünk hallgatni a harkály kopogását, a madarak énekét. A csendbe beleilleszkedett a jugó asszonyok rikácsolása is, akik a túloldali tanyáról jöttek a vízre ruhát mosni. Haltartók, szákok a vízben voltak. Öblös szájú, nagy mély hálók ezek. Azért vannak így kialakítva, hogy könnyen beléjük lehessen dobni a halat. Elgyönyörködtünk még egy kicsit a vízben, ahogy kanyarodik az Ó-Dráva patkó alakban, a kecsesen hajladozó nádszálakban, a csillogó víztükörben, a hatalmas ősfákban. Most úgy éreztük, ez a természet valamilyen ősnegyugalmat őriz. Tudtuk, hogy néhány perc múlva a gyönyörködésre, elmélkedésre már nem lesz idő. Még rágyújtottunk egy utolsó Fecskére is, de végigszívni már nem tudtuk.

A víz tetején, a folyással ellentétes irányból megjelentek az első apró buborékok. Mintha elkezdett volna forni a víz. Megjöttek – mondta halkán Csaba –, és már feküdt is föl a bal szélső finom kis tollúszó a víz tetejére. Csaba még kivárt egy pillanatig, amíg remegni nem kezdett a toll a víz színén, majd bedöccentett. Megvolt az első dévérkeszeg, jó félkilós példány. Rücskös dévérnek nevezte őket, mert olyan durva volt a pénzük. – Ezek már idősebb példányok – mondta. Gyorsan levette a horogról a halat, bedobta a szákba, és már fűzte is fel a következő kukacot. Sutty, röpült be a finom szerelék, pontosan ugyanoda, ahol az előbb volt.

Alig tette le a botot, most a másik nádboton volt kapása. Ez először egy kicsit megbuktatta a tollat előre, majd utána fektette fel a víz színére. Újra bevágás, újra egy szép dévér. Aztán én következtem. A víz csak úgy pezsgett, ahol a halak megtalálták az élelmet. Az én tollúszóm is hamarosan hanyatt vágta magát. Nem teketóriáztam, bevágtam neki, és már az én szákom sem volt üres. Még fel sem tűztem a kukacot a horogra, amikor a másik tollúszó is felfeküdt a vízre. Bepöccintettem neki, és már meg is volt a második. Most egy kis szünet következett, a locsogástól kissé megriadtak a keszegek, így volt időnk újra rendesen felcsalizni a horgászbótot. Újabb etetésre került sor, majd egy kis várakozás, amíg az etetőanyag illatát szétvitte a víz, és újabb dévérkeszeg rajok jelentkeztek. Bekapcsoltuk a zsebrádiót, akkoriban még zene is volt a rádióban, nemcsak politika. Valószínűleg a keszegeket sem zavarta a zene, mert rövidesen jelentkezett a második kapáshullám. Úgy törték ránk, mint a sáskák a vetésre. Borult az első úszó, Csaba már fárasztotta is. Az egyiket jobb kézzel tartotta, a másinak ballal bevágott, majd kivette a jobbkezezt, és átadta horogtalanításra, míg ő a balkezessel foglalkozott. Amíg így csendesen küszködünk a horgok kivételével, újabb kapás volt a harmadik boton. Csaba belerúgott a botba, így a bevágás meg volt oldva, és ráadásul még rajta is volt a hal. Persze szépen összetekerte a zsinórt a negyedik boton lévő zsinórral. Ez csak azért kellett, hogy ne menjen minden simán. Kibogoztuk a zsinórokat. Újabb felcsalizás és újabb rövid várakozás. A dévérek közé néha keveredett ezüstkárász is. Ez a fajta igazán sportosan védekezik. A nagyobb példányokat meg is kellett szákolni.

Ahogy esteledett, a haltartók egyre jobban megteltek hallal. A szűnyogok csípni kezdtek, a sör megmelegedett, egyszóval minden jel arra mutatott, hogy ideje hazamenni. Még a jugók is elcsendesedtek, pedig ez nagy csoda. A nagy hőség alábbhagyott. Összeszedelőzködünk, mindent a helyére raktunk, hogy másnap újra megtaláljuk a holminkat. Még a stéget is lelocsoltuk tiszta vízzel, mert végül is rend a lelke mindennek.

A kis kétszemélyes Simson könnyedén vitt minket a poros úton hazafelé, pedig hat-nyolc kilóval mindig többet kellett visszafelé fuvaroznia. A keszeget itthon meg kellett pucolni, jól megmosni és beirdalni. Besózni kívül-belül. Paprikás, vegetás lisztben jól megforgatva, majd piros ropogósra kisütve nem is kellett jobb csemege: kovászos uborka, friss kenyér és végre újabb hideg sör.

TV-híradó közben már a másnapi horgászatot tervezgettük.

Barcs, 1995

Decemberi meglepetés

Négyen mentünk a decemberi friss hóban az öreg 408-as Moszkóval a Drávára horgászni. Apósom mindig ügyelt arra, hogy a kocsi tele legyen – akkor még nyíltabbak voltak az emberek. Bütyök, a tréfamester, csendes Miska és jómagam alig vártuk, hogy leérjünk a Téli-álló mögé. A Téli-álló mindig jó csukás terület hírében állt, szívesen látogatott hely volt. Köves partoldal, belül kikötő, ahol télen pihenhettek a drávai kishajók. A kikötő öble télire a halaknak is védelmet biztosított, itt húzódtak meg, vagy vermeltek el a halak. Az öböl felett reggeli köd lebegett.

A sikeresnek tartott horgászhelyek megközelítése nem volt egyszerű feladat, mert odafelé egy patakon is át kellett kelni, amelyen egy hevenyészett gerenda biztosította az átkelést. Elsőként én lépdeltam át a gerendán, majd sorban a többiek: Misi és Bütyök, végül apósom egyensúlyozott át nagy nehezen, kezében erős nádból készült csukázó botjával és a sok cókókjával. Zöld bélelt gumicsizmájában nehezen érezte a biztos lépéseket.

Mi megmosolyogtuk szegényt, hogy mekkora eseményt jelentett neki az átkelés. Azt mondta:

– Na, csak várjatok, lesztek még ti is topák egyszer!

A Dráva nem volt jeges, gyors sodrással haladt lefelé. Kis halunk volt bőven. Apósom egy jó tenyeres keszeget rakott az egyik nádbotjára, és egy stramm fehérdugós szerelés már benn is volt a kövezés mellett. A többiek inkább a belső, csendes kikötőrész felé vonzódtak. Én szívesebben maradtam a nyílt Dráván.

Bütyök azt javasolta, hogy a sodrásszélben horgásszak fenekező felszereléssel. Azt mondta, a piros kukacra télen is bármilyen hal megjöhethet. Ő csak tudta, hogy mit beszél, barcsi gyerek lévén jó horgász hírében állt.

Apósommal együtt átköltöztünk a Téli-álló belső részéhez. Nyugodtan magamra hagytak. Volt egy kedvenc felszerelésem: ABU bot orsóval. Nagyon érzékeny szerelés, huszonötös zsinórral. Erről a botról szinte soha sem ment el hal.

Feltűztem a kukacsokrot a horogra, és behajítottam a sodrás szélébe. A zsinórnak utána spannoltam, és engedtem egy kis hasat az utolsó másfél méteren. Aki sodrásban horgász, jól tudja, hogy a bot vége finoman mindig mozog. De a kapás, az egészen más.

Rágyújtottam és a cigaretta füstjében gyönyörködtem a varázslatos téli tájban. A túloldal akkor Jugoszlávia, ma Horvátország. A Dráva partján kopáran álltak a zúzmarás, téli álmukat alvó nagy fák. A friss hóban minden olyan tiszta volt. A vízparton elmúlik minden fáradtság, fájdalom, csak a természet csodálata marad, a csönd és a nyugalom. A Dráva gyors folyó, de neki is megvan a maga méltósága. Annyira nem siet, hogy ne lehetne eléggé gyönyörködni benne. Hömpölyög, kanyarog, bukdácsol, megy a maga egyenletes ritmusában.

De hirtelen mi történt? Egy villámgyors rávágás, odanyúltam a botomhoz, de a hal mintha ott is hagyta volna, majd ismét egy gyors rávágás, és már be is döccentettem neki. Jó ritmusban sikerült elcsípnem a kapást. Csodálatos érzés, amikor az ellenállás jelentkezik a bot végén, és csak találgatni lehet, hogy mi akadt a horogra, vajon mekkora lehet. Ez a hal elég sportosan védekezett, én márnára gondoltam. Legnagyobb meglepetésemre – ekkor még kezdő horgász voltam –, valami tengeriszörnyszerűt pillantottam meg a zsinór végén. Hegyes fejű, hosszúkás hal, a hátán és az úszóján fehér csíkok, a szája alul volt, teljesen kifordulva. Kicsit idegenkedtem tőle, néztem, hogy mit is fogtam. Végül is kioperáltam a horgot a szájából. Méretesnek bőven méretes volt, 49 centis. Nagyon szép formájú hal. Időközben rájöttem, hogy ez csak kecsege lehet. A kecsege – köztudomásúan – tengeri eredetű hal, és csak igen tiszta vízben él meg. Akkor még magas vízállású volt a folyó, és kevésbé volt szennyezett, mint manapság (ámbár kecsege, ha ritkán is, de most is előfordul benne).

Büszkén örködtem zsákmányom felett, és vártam a hatást. Most még szebbnek találtam a téli tájat. A természet bizonyította, hogy nemcsak a madarak nem alszanak téli álmot, hanem egynémely hal sem. Túloldalt fürödtek a vadkacsák, a part szélében hangoskodtak, néha felfelröppentek.

Közeledett az ebédidő és megjelentek a horgásztársaim is.

- Apósom megkérdezte:
- Na gyerek, mit fogtál?
- Kecsegét fogtam, papa!

Majd büszkén kiemeltem a szákomat a vízből, benne a szép hallal.

- Ti mit fogtatok? – kérdeztem Bütyöktől és Miskától.
- Mi is fogtunk egy-egy csukát – mondta Bütyök.
- Ma halvacsora lesz! – tette hozzá Miska.

Indulás előtt apósom még odaszólt hozzám:

– Gáborkám, vedd ki légy szíves a nádnyelemet a kövezés mellől!

Én gyanútlanul odamentem az erős bothoz, és egy mozdulattal akartam kirántani. A dugó mozdulatlanul állt. Ez volt a szerencsém, mert ez egyúttal a berántás is volt. A csuka ugyanis már ott lapult, szájában a kishallal. Szép, másfél kiló körüli csuka volt. Nem tudta elharapni a zsinórt, mert selyemzsinórelőként volt a horog és a kishal. Rövid forgatás után ez a hal is a kőpadra került.

Hazafelé jövet vidám volt a hangulat. Mindenki az élményeit mesélte, hogy miként kerültek horogra a csukák. Észrevétlenül értünk a patakhoz. Először Apósom ment át a maga bizonytalan módján, majd Miska, utána Bütyök egyensúlyozott havas csizmájában a farönkön, kezében haltartó szákja, botjai. Végül én következtem. A gerenda már jó síkos volt, én meg vigyázatlan. A sok szereléssel a kezemben addig kapálóztam, míg sikerült a vízbe csúsznom. A jéghideg decemberi patakvíz befolyt a csizmámba. Egy pillanatra megmerevedtem, majd kitört a nevetés. Kikászálódtam a vízből, kiöntöttem csizmámból a vizet és futás a Moszkvicsig. A kocsiban dideregtem, de a hangulat az továbbra is meleg maradt.

A Dráva Barcsnál (Gurdán Vilmos fotója)

Papa, a szákot!

Még egészen kezdő horgász voltam Barcsen, amikor egy alkalommal apósommal a Fekete-árokra mentünk horgászni. A hetvenes évek elején lehetett, vasárnap délután volt. A finom ebéd után még fokozni akartuk a kikapcsolódás örömeit, nekivágtunk a Fekete-árok toroknak. A Fekete-árok az Ó-Drávát köti össze az élő Drávával, s a torkolat mindig sokat ígérő horgászhelynek számított.

Kifelé menet nem nagyon siettünk, jó néhány horgászhelyet megtekintettünk. Ez a meredek partoldal miatt elég strapás dolog volt. Az árok mellett kukoricás húzódott, amelynek szélében még sampinyon gombát is találtunk. A gomba fehér kalapja alatt a szép rózsaszín lemezek mutatták, hogy éppen most szaporodhattak el ezek a puha, húsos testű növények. Szedtünk is belőlük egy jó nejlonszatyorra valót. Az ember vérében, ösztöneiben a gyűjtögetés is programozva van. Ismerem olyan horgászokat is, akik a hátizsákot is megtölték kukoricával, de ez ránk nem volt jellemző, hiszen mi horgászni mentünk.

– Na, Gábor, most már üres kézzel nem megyünk haza! – mondta az após.

Én valahogy mégis inkább már a Fekete-árok torokhoz szerettem volna kiérni. Ahogy bandukoltunk kifelé, megelőztek bennünket egy zöld színű terepjáróval. A fene egye meg, gondoltam, most már vége a horgászatunknak, mert hogy ezek is a torokhoz igyekeznek, az biztos.

Szerencsére a sors másként rendelkezett. Hamarosan vihar kerekedett, óriási szél támadt, fekete felhők tornyosultak, dörgött, villámlott. Talán egy negyedórát tartott a nyári zápor. Addig a fák alá bújtunk. A vihar amilyen gyorsan jött, el is távozott, s mi nem ijedtünk meg tőle. Az eső elállt. Úgy döntöttünk, maradunk.

A Fekete-árok olyan keskeny volt, hogy egy nagyobb bedőlt fán át lehetett menni a túloldalra. A toroknál forgott, örvénylett a víz, sötét színe nagy mélységeket sejtetett. A Fekete-ároknál elég széles a Dráva. Igazi vadregényes táj, bedőlt fákkal tarkítva mindkét parton. A vizet végig hatalmas ősfák szegélyezik. Hány és hány horgászélményt láttak már ezek a fák! Némelyik több mint száz éves volt.

Miközben pakolásztunk, a vihar lassan elvonult, és kiderült az ég. Sikerült néhány snecit is fogni, ami kezdetnek biztató volt. A későbbiekben nemegyszer tapasztaltam, hogy hiába vittem magammal kis kárászokat csalinak, mindig az volt a legjobb csali, amit abból a vízből fogtunk, ahol a ragadozó halra akartunk horgászni. Ezt persze akkor még nem tudtam, viszont engem a kezdők szerencséje segített.

Két fenekező szerelést is bepakoltunk. Kitámasztottuk a botokat az ágasra, és a többi már nem a mi dolgunk volt. A horgot mi legtöbbször a kishal hátába szúrtuk. Így él a kishal legtovább, és a ragadozó nem tudja letépni a horogról. A csalihal mozgása szinte egyáltalán nem korlátozott. A végólmától húsz-harminc centiméterre az első, fölötte fél méterre a második kishal.

Apósom nagyon szeretett cserkészni. Mindig végignézte a partoldalt, nincs-e lerakva csapóhorog? Felfedezte az egész környéket.

– Te csak maradj itt, és ha rázza a bot végét, vágjál be neki! Kiabálj, akkor jövök segíteni! – adta ki az utasítást.

– De ne menj messzire, Papa! – mondtam.

– Jó, jó, rögtön jövök – így apósom.

Azzal el is tűnt a bokrok között. Én meg vártam, türelmesen vártam. Az erős sodrás állandóan mozgatta a botok spiccét. Minden kezdő horgász azt hiszi, hogy ilyenkor kapása van, de erre már megtanítottak, a kapás olyan, mintha valaki hirtelen rávágná a bot végére. Nem lassan, hanem egymás után. Akkor is pontosan így történt. Mire a kezemet a bothoz készítettem, már húzta is a bot végét. Durr, bevágtam neki!

Akkoriban harmincöt-negyvenesnél gyengébb zsinórt fel sem tetünk a dobra, így lehetett keményebben is beavatkozni. Csodálatos érzés volt érezni a bot végén az ellenállást. A hal forgolódott, és nem nagyon akart közelebb jönni. Ekkor eszembe jutott az intés, és elkiáltottam magam:

– Papa, a szákot!

Jött az após, csak úgy csörtetett a bokrok között. Ügyesen lecsúszott mellém a meredek partoldalon, és már a kezében is volt a szák. Sikerült a halat egyre közelebb húznom, és pár perc múlva már a szákban volt a szép, kettőhatvanas süllő. Ekkor már Papa is kedvet kapott, letelepedett mellém kicsit figyelni a botokat. Mindketten éreztük, hogy lesz folytatás.

Én nekiláttam pecázni, hogy legyen még elég kishalunk. Nem múlt

el fél óra sem, amikor ismét megremegett a bot spicce, majd hajolt a Dráva felé. Papa résen volt, jó ütemben azonnal bevágott neki, és már tekerte is ki a sodrásból a jó másfélkilós süllőt. Jó érzés volt neki megszákolni, aztán beraktuk a haltartóba a másik mellé.

Nagy lelki nyugalommal horgásztunk tovább, mint a győztesek. Vártunk türelmesen, de folytatás nem volt. Nem mintha szégyenkezni kellett volna a két szép süllő miatt.

Hazafelé menet csak arra kértem apósomat, hogy ne mesélje el mindenkinek, hogy szákért kiabáltam. Ezt ünnepélyesen meg is ígérte, de magában már előre mosolygott.

Reggel, ahogy bementem a gyárba, Bütyök már messziről kiabált:
- Papa, Papa, a szákot!

Mindenkinek nem mesélte el apósom a történetet, csak éppen Bütyöknek. Olyan volt, mintha a hangosbemondóba mondták volna be.

Ma már szívesen venném, ha így fogadna Bütyök: Papa, a szákot!

Barcs, 2004

A fotón szeretett apósom, Szabó János okleveleket ad át egy magyar-horvát horgásztalálkozón. A mellette álló kisfiú az unokája, Sziklai Szabolcs.

Kánikulai süllők

Azt mondják, hogy a süllő hajnalban eszik a legjobban. Mások szerint a szürkület, az esti órák a legkedvezőbbek a süllőfogásra. Nem vitatom, hogy a hűvösebb víz, a hajnali órák általában a legjobbak, szinte minden hal szempontjából. Én mégis sokszor tapasztaltam, hogy a legmelegebb órákban is lehet jó kapás. Abban az úgynevezett rekkenő hőségben is, amikor szinte áll még a levegő is, levél se rezzen, harmincfokos meleg van és az ember állóhelyben is izzadni képes.

Gyakran megtettem azt, hogy a jó kapás időszakában már délután két órakor lemotoroztam a horgászhelyemre, csak azért, hogy elsőnek érkezsem a süllőfészekhez. Most is ekképpen cselekedtem. Mivel eddigi tapasztalatom azt mutatta, hogy a legtöbb idő kishal fogásával megy el, az előző napokban fogott keszegből otthon néhányat lefagyasztottam a hűtőszekrényben, s most ezekből vittem magammal bevetésre.

Tudom, azokat sem szokták „teljesen tisztának” tartani, akik a leggyatárohasztóbb hőségben horgászni mennek, pedig higgyék el, megéri! Ilyenkor senki nincs a vízben, zavartalan órák ezek. Azonnali lelki felüdülést jelentenek munka után, és mindig remélni kell. Persze halat csak az fog, aki ismeri a vizet, aki nagyon gyakran jár horgászni, ápolja és gondozza a horgászhelyét, és az sem árt, ha van hal a környéken.

Visszatérve a forró nyári horgászatra, nem egyszer jártam sikerrel fagyos halszelettel, amelynek a hűtőből kivéve még felolvadni sem volt ideje. Egyik alkalommal szintén így siettem le az Ó-drávai helyemhez. Kismotorral mentem, egy bottal, egy jó négyméteres teleszkóppal és a fagyasztott kishalakkal.

A vízpartot elérve én mindig már előre jól érzem magam, akár esik, akár fúj, akár tikkasztó a meleg. Most is harminc fok lehetett, igazi rekkenő hőség. Még a madarak is hallgattak. Állt a levegő, egy falevél sem mozdult. A nap már mögöttem járt, a nagy nyárfák adtak egy kis árnyat. Stégem jó öt méterre benyúlt a vízre, és előtte a túrbak, amit a horvát halászok neveznek így. Ez egy körülbelül három-négy méter átmérőjű, kör alakú építmény a víz alatt. Karók vannak letűzve, és közéjük ágak, vesszők vannak kirakva, körös-körbe. Olyan ez, mint egy nagy vesszőkosár a víz alatt. Bárki rakhat magának ilyet alacsony

vízállás mellett. Tapasztalni fogja, hogy a halak igen szívesen látogatják ezt a területet. Nemcsak süllőfészket alakítanak ki így, a csuka is szívesen üti itt fel a tanyáját, de rendszeres etetés mellett a ponty is felkeresi a túrbak környékét. A pontynak nem a túrbakba szórjuk a csalit, hanem az elé vagy mellé, mert különben kapás esetén nem lehet a halat kivenni.

De térjünk vissza a süllőkhöz. Helyemre érve a lehető legnagyobb csendben viselkedtem, szinte úgy lopakodtam a stégre. Egy idős barcsi horgásztól, Lajcsi bácsitól azt tanultam meg, hogy horgászni úgy kell, mintha lopni menne az ember. Ez bizony színigaz. Körülnéztem, a vízben van-e valamilyen jele a mozgásnak, és rövidesen tapasztaltam, hogy a túrbak közepén néha-néha megfodrozódott a víz. Ez árulkodott arról, hogy van remény, mozog a hal.

Szarvasagancsnyelű, cseh vadászbicskám igen jó szolgálatot tett az évek során, még ma is megvan, pedig eljegyzési ajándékként kaptam az apósomtól. Csak ilyen varázserejű késsel lehetett a jeges halat elvágni. Felszeleteltem a dévérkeszeget, és feltűztem a horogra egy bélyeg nagyságú szeletet. Fejem fölött besuhintottam, pont a túrbak közepébe. Még szinte le sem merült a jeges halszelet, már vitte is a süllő. Azonnal bevágtam neki. A túrbakban nem lehet sokat vacakolni, mert hamar elakadhat a hal. Azonnal tekerni kell az orsót és emelni kifelé, a hosszú bottal kormányozni, nem engedni, hogy alámerüljön.

Most is, mikor a túrbakból, az akadós ágakból kiemeltem, már tudtam, hogy az enyém. Olyan erős botom volt, hogy nem is kellett szákolni. Általában harmincötös teknősbéka zsinórt használtam, ami azért nem olyan könnyen szakadt el.

A stég mellett kivezettem, és egy lendítéssel kidobtam a partoldalra a halat. Talán nem a legelegánsabb megoldás, de sok esetben beválik. Ha ugyanis a hosszú bottal az ember elkezd vezetgetni meg szákolgatni a halat, az menet közben sokszor leakad. Ahogy partra dobtam a halat, gyorsan letettem a botot a stégre és irány a partoldal. Mielőbb el kell kapni a halat, nehogy visszavergődjön a vízbe.

A nagy melegben a kifogott süllő könnyen elpusztul, ezért azonnal ismét a vízbe kell visszatenni, és így őrizni. Ha már elpusztult, akkor a legjobb kibelezni, és így tárolni a víz alatt, védve a legyektől. Ha van kéznél só, ajánlott teljesen megpucolni és besózni, és a lehető leg-hűvösebb helyen tárolni.

Nagyon jó érzés töltött el, amikor már szinte az első öt percben megvolt a halam, nem azért, mintha türelmetlen ember volnék, de biztos, ami zihér.

Az első fogás után nincs pihenés, mert általában ilyenkor megjön a hal párja is. Aki ismeri ennek a szép és kényes hálnak a lélektanát, tudja, hogy a süllő nem él egyedül. Sőt általában csoportosan fordul elő. Ha tehát fogtunk egyet, sürgősen pakoljunk be, és a siker nem marad el.

Az első süllőm jó erős, kétkilós volt. Ekkora példányt már nem olyan egyszerű partra dobni, de legtöbbször sikerül, mint ez esetben is.

A fagyott hal tehát bevált, nem kellett az unalmas kishalfogással fáradozni. Ismét felcsalítottam és bedobtam a túrbak közepébe a horgomat. A szerelésem igen egyszerű volt. A végére egy süllőző musthad horog volt kötve, ezüstszerű. A horogra mindig kényes voltam, abból a legjobbat vettem. Fölötte egy gömb ólom, úgy tíz-tizenkét centiméterre, majd a saját készítésű úszó. Erre nem adtam ki pénzt, mert a víz alatti akadókban számos elakadásom volt, amikor a zsinórt horoggal, előkével együtt be kellett szakítani. Ez a csodaúszó úgy készült, hogy a mogyorófa vesszőből levágtam egy darabot, azt középen felhasítottam, félig ebbe fűztem a zsinórt, és a vesszőt összezárva átböktem egy kockára vágott hungarocell darabon. Ennél egyszerűbb és praktikusabb úszót el sem lehet képzelni. A fél öklömnyi hungarocell jól világított a víz színén, és nem jelentett nehézséget a süllőnek víz alá vinni. Az eresztésem úgy méterhúsz, méterötven volt, soha nem engedtem a mederfenéig, hogy mozgásban legyen a csali.

A második fogásra általában már egy kicsit többet kellett várni. Fél órán, egy órán belül az is megjött. Sokszor olyan egyformák voltak, mintha fényképezték volna őket. A legizgalmasabb volt maga a kapás, amikor a hal megtalálta a csalit, és elkezdte az orrával piszkálni. Ilyenkor az úszót csak meg-megremegtette a víz színén, de ez volt az első jel. Aztán elkezdte pumpálni, negyedig-félig lehúzogatni a dugót a víz alá. Ekkor a csali tulajdonképpen már a szájában volt, és elkezdte nyelni. Pumpálta egyre erőteljesebben. De ilyenkor még nem szabadott bevágni. Meg kellett várni, amíg az egész dugót a víz alá húzta és ott is tartotta, vagy elindult vele valamilyen irányba. Ekkor kellett keményen, határozottan bevágni, és csak emelni, emelni, hogy ne tudjon az ágak közé keveredni. Ezt tettem most is. Mikor már párban voltak a szákban, már csak egy feladat volt, megfogni a másnapi csalinak való, friss dévér-

keszeget. A helyemen mindig volt egy mogyoróvessző pecázó, tizenötös zsinórral, parányi dugóval és apró horoggal. Még apámtól örököltem huszonötös francia horgokat, alig tudtam őket felkötni a damilra. A két süllő birtokában nekiláttam piros kukaccal kishalazni.

A lapos keszegek kapásánál is pöcögött a dugó a víz színén. Szemes kukoricával etettem, hogy közelben tartsam a keszegeket is, és ugye a ponty sem ellensége a tejes kukoricának.

Sokan tudják azt is, hogy süllőre is lehet etetni. A maradék, előző napi elpusztult apróhalat összevágtam kockára és a túrbakba szórtam. Hat óra felé már nyugodtan jöhettem is haza, és még aznap este elkészült az egész család legkedvesebb csemegéje, a rántott süllő petrezselymes újkrumplival és fokhagymás uborkasalátával. Nejem is igazándiból csak ezt a halat szerette, megmondom őszintén, én is.

Abban az időben a gyárban – némi túlzással – csak süllőkirálynak neveztek a horgásztársaim. Rég volt, igaz sem volt talán.

Barcs, 1995

A horgászat szenvedélyét mindig is igyekeztem átadni a család tagjainak. A képen Szabolcs fiammal büszkélkedünk egy-egy három kilós ponttyal (2005)

Horgászat Vízáron

Robi bácsi elintézte nekünk a horgászatot a Vízügyi Igazgatóságnál, sőt ki is szállított minket motorcsónakkal egy csodálatos horgász-álmovilágot idéző drávai szigetre. Már maga az odautazás kész élményt jelentett, hiszen a hetvenes években nem volt nagyon gyakori lehetőség a szigorú határőrizet miatt drávai motorcsónakázásra. Mára már sétahajózni is lehet. Igaz, akkor a Dráva hazánk egyik halban leggazdagabb vize volt, amit mára már nem lehet elmondani.

Laci bácsi, feleségem cégének volt főkönyvelője jött velünk, aki régi nagy horgász hírében állt, és János barátom, akivel gyakran horgásztunk együtt. Átérve a szigetre egy ősvilág kellős közepén találtuk magunkat. Vízre nyúló ágak, vízbedőlt fák, ritkán látogatott parti ösvények fogadtak minket.

Odafelé kicsit furcsállottam, hogy Laci bácsi milyen vacak, régi üvegbotokat hozott horgászni, amikor már rég a teleszkópos volt a divat. Kezemben egy tízliteres kanna, tele kis ezüstkárásszal mint elmaradhatatlan csomag. Így alaposan felkészülve bandukoltunk a vízparton. A természet megragadó szépsége, az élővilág: lepkék, szitakötők, mindenféle énekesmadarak elvarázsoltak minket.

Azután lassan letelepedtünk, mindenki egy-egy bedőlt fa tövénél helyezkedett el.

Felcsalítottuk és felkínáltuk a csalihalakat a többieknek is. De visszautasították őket. Később kiderült, itt csak a saját vízben fogott kűszökkal lehetett operálni. Gyorsan telt az idő. Én ebéd előtt nem tudtam fogni valamirevaló halat. A társaságban megütötte a fületem, ahogy apósom evés előtt odaszól a halaknak, ha ti nem esztek, akkor eszünk mi. Ilyenkor mindig én kezdtem el a falatozást. A tarisznyámból szalonna, kolbász, finom friss kenyér, hagyma, paprika, paradicsom került elő. A szabad levegőn nagyon jólesett minden. Akkor még nem érdekelt a koleszterinszint. Egy üveg sör is lecsúszott utána. Ez mindig megnyugtató. Legalább éhesen-szomjasan nem megyek haza.

Délután felkerekedtem és megvizitáltam a többieket is. Bizony nemhiába. János ugyanúgy nem fogott semmit, ahogyan én sem. Bezzeg Laci bácsi. Ő kivágta a zsákot. Mire delet harangoztak, neki már három süllője volt. Ilyenkor mindig ottmaradtam kicsit ellesni a módszert szerencsés társamtól: Vajon én mit tettem rosszul? Ekkor jöttem rá, hogy a

pecázóval a Drávából fogott kishalra volt csak kapás. Ezenkívül Laci bácsi rövid üvegbotjával és nagy ólommal pontosan a fa mellé tud dobni. Zsinórja is volt legalább harmincötös. Hamarosan ismét kapása lett. A hal csak pumpálta, húzogatta a zsinórját, azután határozottan kifeszült a zsinór, és a hal megindult a sodrás irányába. Laci bácsi bevágott, és már tekerte is ki a negyediket. Elkértem tőle a pecázóját, hogy én is tudjak kishalat fogni a folyóból. Ez hamarosan sikerült is, és az első küsz rákerült az én horgomra, megadva az esélyt a süllőfogásra. A rövidebb teleszkópos botomra én is egy nagyobb ólmos szereléket készítettem. A siker nem maradt el. Rövidesen jelentkezett az első süllő, mely úgy másfél kilós lehetett. Ezt rövidesen két másik kiló, kilóhúsz körüli süllő követte. A módszer ragadós volt, mert János sem maradt hal nélkül. Igazi süllőtanyára bukkantunk. Mire délután hat óra felé jött értünk a motorcsónak, már mindegyikünknek megvolt a fogása.

Hazafelé talán még szebbnek tűnt a Dráva zöldeskék forgóival, erdős szigeteivel, meredek partjaival. Nem véletlen, hogy mára már igazi tájvédelmi övezetté vált ez a folyószakasz a Duna-Dráva Nemzeti Park részeként.

Barcs, 2006. június

A Dráva a babócsai magaspartnál (Sziklai Gábor fotója)

Horgásztalálkozó horvát barátainkkal Detkovácon

Negyedévszázados horgászbarátság köti össze a horvát virovíticai horgászokat a barcsi horgászokkal. Ennek a legszebb bizonyítéka volt az évről évre megrendezett tíz-tíz fős horgásztalálkozó – középpontjában a horgászversennyel –, amely főképpen a TVIN Faipari Kombinát és a Barcsi Fűrészüzem és Parkettagyár dolgozói között zajlott.

Kitüntetésnek számított bekerülni a csapatba. A hetvenes években még nem volt egyszerű dolog átjutni a Dráva túloldalára. Mi rendelkezünk olajzöld színű kishatárátlépési engedéllyel. Ezzel évente öt alkalommal léphettük át a határt. Most egy ilyen találkozót fogok leírni a tisztelt érdeklődő olvasóimnak.

A kitűzött napon korán reggel találkoztunk a hídnál. Nyár vége volt, így könnyebb horgászöltözet is megfelelt, de az elmaradhatatlan zöld színű horgászczipó rajtunk volt. A bevetés, az bevetés. A szükséges és elmaradhatatlan vámkezelések után horvát horgászbarátaink már vártak a híd túloldalán. Ahogy átértünk, illendően köszöntöttük egymást.

- Dobar Dan!

- Jó napot!

Majstor Borbas, Luka, a tolmács és Zdravko jöttek elénk. Többnyire az akkor még igen jó kocsinak számító Zastavával vagy Fiatokkal jártak. Mi Polskival, Zsigulival közlekedtünk. Azon nyomban át is ültettek közülünk egy-egy főt az ő kocsijaikba. Ott pedig rögvést rá kellett húzni a konyakos vagy amarós üvegeikre. A sofőrök nem ihattak, de mi igen. A határátkelőtől úgy tíz-tizenkét kilométerre Detkovácon építettek az Ó-Dráván horvát barátaink egy nagyon szép horgásztanyát. A horgászházban minden megvolt, ami főzéshez, sütéshez kellett, most oda igyekeztünk. Útközben beugrottunk a pekaricához friss kenyérért. Vettünk péksüteményeket is, ami nagyon ízletes náluk.

Amikor kiértünk a vízpartra, már ott várt az egész horvát csapat. Zdanko, Winter mérnök, Branko, Stanko, Slavics és egy félig magyar fiú, Sz. Janika, aki perfekt beszélt magyarul. Végigjárták velünk azokat a stégeket, amelyek az övéik voltak. Megmutatták, hogy honnan horgászhatunk, ugyanis ott is minden stégnek gazdája van éppen úgy, mint ná-

lunk. Az Ó-Dráva itt is gyönyörű, valóságos természeti kincs, kanyargós, élő nádasok övezik. Úgy ötven-hatvan méter széles lehet, akad benne hal bőven. A tanyával szemben lévő túloldalt erdő határolja. A vizet földút veszi körül, mögötte zöldellő kukoricatáblák. Az egész környék virágzó mezőgazdasági terület. A parton több stég mellett csónak, ahogy ők mondják: csamac volt kikötve. Ezekkel át lehetett jutni a túloldalra. Ott még csendesebb, árnyékosabb volt minden. Balra mögöttünk ligetes, erdős rész patakocskával, melyben jól lehet kishalat fogni. A flóra hasonló a mi vízpartjainkéhoz, a gyakori égerfák és fűzfák kevés keményfával elegyítve uralják a tájat. A keveset háborított területen ösvényekkel, csapásokkal, magas aljnövényzettel, erdei pajzsikával és más árnyékot kedvelő növényekkel találkozunk.

A horgászház mellett mindig mosolygó szakácsuk, Zdankó már sütötte tárcsán a kobaszicát és a bőrös karajszeleteket, melyeket az előzőleg jól befűszerezett olajos pácban puhított. Majd a piruló hússzeleteket egy nagy lapos kanállal bőségesen locsolgatta a vegetás szaftból. Mindennek olyan finom illata volt, hogy még most is itt érzem az orromban. Reggelire nyolc óra felé került sor. Előzőleg a horgászházban szépen megterítették az összetolt asztalokat, amelyből így egy nagy asztal kerekedett ki, ezt ültük körül padokon, székeken. Az asztalra fehér terítő is került. Reggelizős kistányérok, szalvéta, evőeszköz, pohár, ott volt minden, ahogy illik. Az asztal körül húsz fő is kényelmesen elfért. Stampedlit is kaptunk a röviditalhoz, mert pohárköszöntőt is mondtak. Erre természetesen mi is válaszoltunk. A rövidital után még éhesebbek lettünk, nem mintha azelőtt nem tudtunk volna enni. A finom, piros, ropogósra sült bőrös karajszeletekhez és debreceni nagyságú kolbászkákhoz friss kenyeret, péksüteményt, mustárt, ajvarát adtak. Még a nagyon erős pepperóni paprika sem hiányzott az asztalról. Aki ezt szereti, egye, javítja az emésztést.

A horvátok nagyon jó vendéglátók. Szomjunk oltására a gyengébb gyomrúak részére teát is főztek, de inkább Karlovacko Pívo vagy finom rizlingborból hosszúlépést adtak. A sört üvegből ittuk, így jobban esett, de nem mertünk sokat inni már reggel, hiszen még csak eztán jön a horgászat.

A cserekapcsolatban több éve résztvevő horgászok között már horgászpár barátságok alakultak ki. Nekem Szlavko volt a párom, aki

szintén faipari mérnök a bútorgyárban. Három fia van, a felesége színésznő. Mi németül is tudtunk egymással beszélgetni, így aztán sok mindent elmondtunk magunkról egymásnak. A társaság fő kedvence Luka volt, akit úgy Isten igazából mindenki ölelgetett, mert ő is mindig harsány örömmel fogadott minket. Luka hatalmas termetű volt, mint egy barnamedve. Haja rövidre nyírva, barna szeme mindig mosolygott. Ő a bútorgyár TMK-ban dolgozott. A nagy darab emberek legtöbbször barátságosak, mint ahogy ő is. Mikor elnevette magát, hangja enyhe mennydörgésre hasonlított.

A magyar csapatot apósom, a mi gyárunk nyugdíjas igazgatója vezette. Mindenki Jani bácsinak szólította. Középmagas, fekete hajú, barna bőrű, jó kedélyű ember volt, aki nagyon össze tudta tartani a társaságot. Régi, tapasztalt drávai horgász, aki ismerte a horgászat minden csínját-bínját. Jó vezető volt, akire fel lehetett nézni, és tanulni lehetett tőle emberséget, modort, viselkedést. A baráti kapcsolatok nagy építőmestere volt, olyan ember, akire mindig oda kellett figyelni, így volt ez nemcsak a gyárban, hanem a vízparton is. Szerette az embereket, és őt is szerettük. Ma már nincs közöttünk, mégis velünk van. Köztünk volt még utcaszomszédunk, „Göbi”, a bádogos, B. Jani, „Bigli”, a meós, N. Tibi, a tekercselő, az élezős P. Pista, M. Jancsi présmesterünk, K. Vili motorszerelőnk, gépészünk G. Pista, N. Zoli, a sofőr és dr. I. Karcsi, a főkönyvelőnk. A köszöntőbeszédnek után átadtuk ajándékainkat, ami jelen esetben halkiemelő háló, ólomtartó doboz felszerelve, tekercs damil, és egy üveg villányi oportó.

A reggeli után csónakokba ültünk, és így próbáltunk átkeveredni teljes horgászfelszereléssel a túloldalra, ahol a fák délelőtt árnyékot adnak. Ott, úgy mondták, egy kicsit mélyebb a víz, két és fél, három méter, ott nagyobb halak vannak. Tibi szokásához híven pergetett, nem is láttam soha másként horgászni. Legjobban a nagyméretű, körforgó villantókat kedvelte. Alig egy percet dobált, és máris megakasztott valami kapitális halat, ezt már a bot hajlásából is lehetett látni. Kiabált felénk.

- Gyerekek, gyertek, segítsetek, nem fogom tudni megszákolni!
- Csak maradj nyugodtan, Tibi, segítünk!
- Félek, hogy elmegy – mondta izgatottan.

A nagyhal többször kitört, és oldalirányba menekült. Azért nem

tudta jól kormányozni a halat, mert a hasa alatti úszójánál volt beakadva a hármashorog. Apósom óvatosan odavezetett, én pedig – a hal többszöri kirohanása után – mégiscsak megszákoltam. Akkor derült csak ki, hogy nem is ragadozó halat fogott, hanem egy kapitális tükörpontyot. Ezzel a hallal, melyről mérlegelés után megtudtuk, hogy ötezeröt száz grammot nyom, Tibi meg is nyerte a versenyt. Ezután nagyon „sport-szerűtlenül” összecsomagolta holmiját, és átadta magát a gasztronómiai élvezeteknek. Mi is fogtunk kisebb csukákat, mások keszegeket. Még egy kétkilós ponty is került horogra a nap folyamán, de Tibit nem tudtuk túlszárnyalni.

Déljőcskán elmúlt már, amikor ebédhez szólítottak bennünket.

– Decski, objed!

– Hodi, hodi!

Vendéglátóink halászlét főztek, ami egy kicsit másként volt fűszerezve, mint ahogyan mi megszoktuk, de azért finom volt. Közben a parázs mellett még forgatták nyárson a malacot, amely már megpuhult, csak a bőrének bepírosítása volt hátra. Ez úgy történik, hogy türelmesen, lassú tűznél forgatják ezt a fenséges étket, s közben sörrel locsolgatják. Az ebéd lassan átcsúszott uzsonnába, és az addigra ropogósra, pirosra sült malacot is feltálalták. A porhanyós sült hús olvadozott a szánkban. Finom friss kenyeret és vöröshagymát fogyasztottunk hozzá. A végén mi is meglocsoltuk sörrel.

Gépész Pista barátom a cigi mellett még nótára is rágyújtott, mi pedig követtük őt. Vegyesen énekeltük a horvát és a magyar nótákat. Ők az „Az a szép, az a szép, akinek a szeme kek” dalt szerették és tudták legjobban. Mi is kedveskedtünk az ő dalaikkal: „Jugoszlávia, Jugoszlávia”. Mindez a délszláv háború előtt játszódott. A kávézás közben elmondták a direktorok beszédeiket, méltatták a két gyár jó kapcsolatát, amely más területeken is megvalósult, például brigádtalálkozókon. A jó barátság a két város vezetőinek szintjén is működik mind a mai napig. A két nép barátságának jó gyakorlati példája volt ez a horgásztalálkozó is. Vendéglátóink igazgatója így beszélt:

- Az önök országa nagyon szép. Jó önökhöz menni, mert látni a fejlődést. Nálunk is jól élnek az emberek.

Akkoriban számunkra még nem voltak érzékelhetőek a belső ellentétek. A munkanélküliséget mi sem, ők sem – még hírből sem – ismertük. A tolmácsok fordították a dicsérő szavakat, ezt jó volt hallgatni. A horvát tolmács, B. Jani bácsi Opatija cigarettát szívott. Szép aranygyűrűs kezében elegánsan tartotta a cigarettát, és a világ legnagyobb nyugalmaival, szemét kissé lehunyva, nagy élvezettel szívta be a füstöt, majd egy pillanatig benntartotta, és azután békességgel kifújta. Hátrafésült hajú, zömök, középmagas ember volt. Túl az első szélütésen is megőrizte emberi méltóságát, higgadtságát, és úgy horgászott velünk, mintha semmi sem történt volna. Legtöbbször apósom horgászott mellette, és egymást segítette a két „Jani”. Segítették egymást horogkötésben. Idős ujjakkal egy picit nehezebben kötötték meg a horgot, de megkötötték. Hol csukázó dugó kellett, vagy éppen kishalért volt szükségük a horogra. Kishalat leggyakrabban én segítettem nekik fogni pecázóval.

Az évek során sokféle ajándékot kaptunk és vittünk. Mindig az vitt ajándékot, aki vendégségbe ment, mert a vendéglátás sokba került. Saját zsebpénzünkből dobtuk össze a költségekre a pénzt, ezenkívül valami kis segítséget a gyárak is adtak. Horgászkalapot, rá halakat ábrázoló jelvényeket, horgászszekeket bőrüléssel, hátizsákot, kishalas vödört, haltartó hálót, s ki tudja, mi mindent, kaptunk ajándékba. Mi is okos ajándékokkal igyekeztünk kedveskedni: horgászbottal, bottartóval, teknősbéka zsinórral, kapásjelzőkkel, villantókkal, horogtartó dobozokkal, össze-csukható horgászszekekkel.

A késő délutáni órákban azután hazaindultunk. Alig akartak elengedni minket. A búcsúzkodás mindig hosszúra sikeredett. Becihelődünk az autókba. A zsákmányt megpucolva, besózva hoztuk haza, nehogy megromoljon. Fáradtan, csatakosan, kissé talán már spiccesen is, de élményekkel teli csapatunk elindult hazafelé.

Asszonyaink ilyenkor nem mindig pusztival vártak otthon, de másnap a gyárban volt mit mesélni a kollégáknak.

Barcs, 2007. augusztus

Verőcei horgászvendégek a Kis-Bókon

Az évről évre megrendezett horgásztalálkozót mindig nagy készülődés előzte meg. A TVIN Verőcei Fakombinát horgászait vártuk mi, a barcsi Fűrészüzem és Parkettagyár dolgozói, horgászai.

A tízfős csapat színvonalas vendégül látása precíz előkészületeket igényelt. A jó hely biztosítása, megfelelő kiválasztása fontos volt a sikeres rendezés szempontjából. Mivel a Fűrészüzemnek nem volt húsz-huszonöt fő befogadására alkalmas horgásztanyája, így a TÖVÁLL építőipari cég horgásztanyáját kértük kölcsön. Ez a Kisbókon van, a bikaréti sarok közelében. Itt csendesebb, nyugodtabb a víz, kevesebb a horgász, és a telepítések is rendre itt történnek.

A versenyre meghívtuk Rauch urat is, aki abban az időben a TÖVÁLL igazgatója volt, és ekkorra már igencsak megkedvelte a horgászatot. Avatott horgász lett. A színvonalas horgásztanyán a vízellátás fűrt kútból történt. Főzéshez gázkályhákat és szabadtéri tűzhelyeket találtunk. Saját csónakokkal is rendelkezett a horgásztanya. A Kisbókra néző teraszos, nagyméretű faház nagyon hangulatos volt. A tanyát középkorú, egészséges égerfák, tölgyfák és fűzfák ölelték körül hangulatosan elrendeződve és kellemes árnyat biztosítva. A horgásztanyát vendégfogadásra is felszerelték: porcelán tányérok, alpakka evőeszközök és új pohárgarnitúrák, asztalok, padok, székek álltak rendelkezésükre. Aki foglalkozott már rendezvények szervezésével, az biztosan tudja, hogy milyen nagy kincs mindez. Az „átkos” rendszer utolsó évei voltak ezek, amikor még minden volt, és a dolgozók használhatták is a felszerelést. Áramfejlesztőt is kilátásba helyeztek, és ha még egy kicsit tovább marad a TÖVÁLL tulajdonában, akkor tán napelen is került volna az épületre.

Horvát barátaink előre jelezték telefonon, hogy szeretnének kisbárányt sütni nyáron a szabadban az ő szokásaiknak megfelelően. Főkönyvelő kollégámmal, Károllyal még a kisbárányt is előteremtettük. A homokszentgyörgyi tanyán vettünk egy pecsenyebárányt. A kerek húszesztendős találkozót ilyen komoly előkészületek előzték meg.

Halászlét mindig a saját magunk által fogott halból készítettünk. Akkoriban horgász még nem vett halat boltban. Ma már ez a szegény is elér minket. Nálunk a halászlét Pista barátom főzte. Nemcsak szeretett, hanem tudott is főzni. Csak saját fűszereire esküdött. Azt tudta, hogy milyen erős a paprikája, és mennyire élénkpiros a színe. Jól állt neki a kötény. Nyugodtan rábízhattuk magunkat. Segítője, aki szintén István volt, a keze alá dolgozott. A kisbárányt a horvát Luka áldozta fel szertartásosan, majd megnyúzta és megsütötte nyáron. A rengeteg holmit, ami a vendéglátáshoz kellett: tűzifát, tepsiket, italokat, ételalapanyagokat Zoli, a gyár sofőrije kisbusszal fuvarozta ki a horgásztanyára.

A malacot az Egervári pékségnél sütötték meg nekünk barátságból. Apósom, János bácsi, a gyár nyugdíjas igazgatója és Feri bácsi, a pékmester iskolatársak voltak a polgáriban. A pékségben mindjárt a friss, illatos, ropogósra sültt fehérkenyeret is megvettük, mert a halászlé csak friss kenyérral jó. A malacsütésért csak egy kis halászlékóstolót kértek cserébe, amit délben frissen főzve be is küldtünk Feri bácsinak, az idős pékmesternek.

Fogadásnál a mindenkori vezetők hivatalosan is üdvözölték a csapatokat. Akkoriban csapatkapitányunk Brankó volt, a TMK vezetője. Goran H. is nagy horgász volt, de a társaságot még a horgászatnál is jobban szerette. Részünkről jómagam mint a gyár akkori főmérnöke üdvözöltem a horvát sporttársakat. Mivel főkönyvelőnk, Károly perfekt beszél horvátul, a tolmácsolás könnyűszerrel megoldódott. Mielőtt nekiláttunk volna a horgászatnak, jól megreggeliztettük vendégeinket. Szakácsaink javaslatára nálunk a reggeli frissen sült hurka és kolbász volt mustárral és tormával, de adtunk fel hozzá kis nyáriszalámit, sajtot és tejszínes túrót is pirospaprikával meghintve. A reggeli ital világos sör volt. Rövid italnak „Cs” vitamint és más pálinkákat, illetve Lánchíd Brandyt adtunk.

Azután irány halat fogni. Voltak, akik pergettek csónakból. Mások önetetős felszereléssel pontyoztak és keszegeztek. A versenyre szeptember végén került sor, ezért már aktuális volt kishallal csukázni is. Magam részéről, mivel én főként ragadozó halra szeretek horgászni, csukáztam. Legtöbben azonban mindkét csapatból, csónakból vagy stégről pontyra horgásztak. A pontyok is intenzívebben esznek ősszel,

készülnek a nehéz évszakra. Ilyen esetben napijegyet vettünk a vendég-horgászoknak. A jegyet a barcsi horgász egyesület vezetősége kedvezményesen, ötvenszázalékos áron biztosította. Mindenki segítette valahol, valahogyan ezt a találkozót.

Vendégeink, mint mindig, most is kitétek magukért az ajándékozásban. A hátizsákba egy-egy üveg Cézár konyakot is belerejtettek a horogtartó dobozokon kívül. A horgászat során mindig úgy intéztük a dolgot, hogy lehetőleg a vendégek nyerjenek. Díszes oklevelet adtunk minden résztvevőnek, az első három helyezett pedig serleget és érmet kapott. Az oklevelet a horgászegyesület elnöke is aláírta, és lebélyegezte a barcsi HE bélyegzőjével.

Nálunk ebédre halászlé volt. Gyönyörű tűzvörös színben forrt a bográcsban a finom étel. A tejek, ikrák fenn úsztak a lé tetején. A halászléhez friss, ropogós fehér kenyeret adtunk. A halászlé jó csípősre sikeredett, magyaros ízű volt úgy, ahogy mi szeretjük. Egy-két kanál után kimelegedett az ember, ilyenkor még a feje búbja is izzad. A lé után a bagósok már rá is pöffentettek egy cigire, s úgy jó félóra múlva került csak sor a kisbárányra, amelyet Luka kívül ropogós pirosra sütött, belül pedig omlós volt, mint a vaj. A ropogós piros szint úgy érte el, hogy amikor már megsült a bárány, a sört felrázta, bepermetezte vele a barit, és még egy tíz percig tovább sütötte. A bárányt szintén fehérkenyérrel ettük és vöröshagymával, mert a bárány húsa egy kissé édeskes, ezért jó vele a hagyma, de a paprika és a paradicsom sem rontja el az ízt. Ebéd után mindenki szétszéledt, magával vitt egy-egy üveg sört, és küzdött tovább a győzelemért.

A versenyt a horvátoktól Szlavkó nyerte meg két és félkilós pontyával. Mellette még dévérkeszegeket is fogott, úgy két kilóra valót. Legtöbben keszegeket fogtak. Második a mi Pistánk lett kilóhuszas csukájával. A serleg tehát Szlavkóé lett, akinek a színültig töltött serlegből ki is kellett innia a bort. Én egy retúr-csukát fogtam, amit azonnal vissza is dobtam. Az eredményhirdetés után elcsipegettük a sült malacot, miközben egyre jobban és jobban beszéltünk horvátul, horvát barátaink pedig magyarul. Néhány láda sör és három karton bor is elfogyott közben. A szódából maradt másnapra is. A Kisbók évszázados fái bólogattak. A késő délutáni órákban a nádszálak már zizegtek, talán

fázni kezdtek. De mi nem fáztunk, a madárfütty sem zavarta a mi dalunkat; tudva lévő, minden horgászösszejövetel dalolással fejeződik be. Most W. mérnök még klaviszzen is játszott nótázásunkhoz. Barátaink jól érezték magukat, és mi is elégedetten állapítottuk meg, hogy sikeres volt a találkozó.

Lassan összeszedelőzködtünk. Horgászbotok, táskák, kishalas vödörök, szákok, kisszékek útra készen várták az indulást. Aki horgászik, az tudja, hogy egy jól felszerelt horgász majdnem úgy néz ki, mint egy amerikai tengerészgyalogos teljes menetfelszerelésben. Még tán gyalogsági ásót is visz, csak épen puskát nem hord magánál.

De az élmény feledteti a nehézségeket, és a barátság ismét erősebb lett. A barátság és a boldogság egymáshoz közelálló fogalmak. Érdemes a horgászatban is barátkozni.

Barcs, 2007. augusztus

TVIN-es horvát barátainkkal Ribhak-ban (1990)

A legnagyobbak persze elmentek

Minden horgásznak vannak olyan kalandjai is, amelyekre talán nem a legszívesebben emlékszik vissza, de elfelejteni sem tudja. Így vagyok én azzal a két „nem a legpozitívabban végződött” bevetésünkkel, amelyek tanulságként mégis a szíves olvasó elé kívánok tárni.

Az egyik alkalommal János barátommal készültünk szokott helyünkre süllőzni. Abban az időszakban villantóra is igen jó kapások voltak, így kishal beszerzésével nem kellett foglalkozni. Jánosnak volt egy vacak Pannónia motorja, amit szinte kizárólag a horgászat miatt tartott. Ezzel indultunk útnak. Én nagyon féltem a motoron, mert János útközben mindig magyarázott, és egy kézzel vezetett. Rászóltam, hogy figyeljen már előre, és fogja meg a kormányt. Erre ő mind a két kezével elengedte, és felhomályosított, hogy megy ez így is. Igen jól vezetett.

Hátunkon a botok, horgásztáskák, minden, ahogy illik. Jó három óra lehetett, mire kiértünk a vízre. Jancsi mindig rálopózott a stégre, óvatosan, mint a macska, és körülnézett. Azt szerettük a legjobban, ha háborítatlan volt a víz, akkor mindig lehetett kapást remélni. Most is levette hátáról a jó négy méteres teleszkópos botját, feltett rá egy nagyobb méretű körforgós Mepps villantót, és már dobta is a túrbak felé. Nagyon kellett vigyázni, hogy el ne akadjon, nem volt szabad túlságosan leengedni a villantót. Néhányat dobott, amikor egészen a part közelében, a bedőlt fa mellett hatalmas rablásra lettünk figyelmesek. Mintha egy gyerek ugrott volna a vízbe. Burjánzott, örvénylett utána még majd egy percig a víz. Kissé várakoztunk. Én be sem dobtam a horgomat, hanem már szinte előre érezve a dolgot, a merítő szákot készítettem elő. Szinte percekig némán vártunk, s akkor újra ugyanott hatalmas rablás volt. Nem a szokásos rablás tanúi lettünk. Azt gondoltam magamban, legalább jó volna látni ezt a kapitális halat, ez biztosan nem hétköznapi látvány. János elkezdett újra dobálni és nagyon lassan pergetni a villantót. A második, harmadik dobás után óriási rávágás. Jancsi keményen, jó ritmusban bevágott neki.

- Rajta van, rajta van, gyere gyorsan, kivezetem! – kiáltotta felém.
- Várj még vele, forgasd meg, fáraszd! – bízattam.
- Nem, gyere csak, szákold meg!

A hálnak szokatlan lehetett a kemény vezetés, és valahogy nem mutatott olyan ellenállást, mint ami elvárható lett volna tőle. Nyugodtan mondhatom, hogy egyáltalán nem volt kifárasztva. A hatalmas csuka, akkor már látni lehetett, feljött a stég mellett, megvolt az jó méteres is! Kéttenyérnyi szája kítátva, a villantó a szája sarkában. Helyet cseréltünk Jancsival, ő fellépett a stég magasabban fekvő bejárójára, így a zsinór felfelé feszült, a hal szájából az ég felé. Én a rövid nyelvű szákkal csak fekvő helyzetből tudtam „operálni”, és így a zsinórtól sem sikerülhetett azt ráhúzni a fejére, és a hatalmas, kiálló fogakban elakadt a szák eleje. Közben a stég szélét övező elkorhadt deszka is leszakadt támaszkodó bal kezem alatt. Ekkor a szák kiakadt a hal hatalmas fogaiból, és lesüllyedt a hal alá. Őkelme csukakirály pedig szép komótosan átlavírozott a stég lábai alatt. Egyáltalán nem sietett. Tudta, hogy most már ő a nyerő. A zsinór befeszült az andráskereszt deszkái közé, amelyek a stéglábakat kötötték össze. Paang! – egy csattanás és a tíz-tizenkét kiló közötti csuka méltóságteljesen, minden sietség nélkül eltávozott köreinkből. Mi pedig ott álltunk remegő lábakkal, és csak néztük egymást, mert ekkora csukával még nem volt dolgunk.

Ez a történet is azt példázza, hogy a hálnak igenis van esélye menekülésre, és azt is, hogy a nagy, tíz kiló körüli halakat nem lehet csak úgy véletlenszerűen megfogni, arra külön készülni kell. Erős bottal, legalább negyvenötös zsinórral, nagyméretű halkiemelő szákkal, és talán a nagyhalakat szerencsésebb csónakból megakasztani, nagyobb az esély a kifárasztásukra, mint a partról történő horgászat esetén. Jó, ha a féket is előzőleg beállítjuk az orsón. Ilyenkor az ember megállapíthatja magáról, hogy a horgászatban még mindig kezdő, amatőr, pancser.

* * *

Hasonlóan ezt példázza a második történet is, amely nem túl sokban tér el az előzőtől, ami az eredményt illeti.

Egy forró nyári délután szintén az Ó-Dráván töltöttük az időt. Augusztus lehetett, mert már pontyozni is igencsak érdemes volt, de a

süllőzést sem hagytuk abba. Friss csemegekukoricával is etettünk a stég elé, a túrbak mellé. Soha nem lehetett száz százalékra venni, hogy mire érdemes horgászni. Ez menet közben kiderült, megmutatta a víz: vagy rablások, vagy a folyómederben látható túrások jelezték, hogy éppen milyen halak mozognak a túrbak körül.

Néhány eredménytelen villantódobás után Jancsi nekiült pontyozni. Beetetett jócskán csemegekukoricával. Én nem nyugodtam bele a süllők hallgatásába, hanem elindultam lefelé a folyás irányába más, elhagyott túrbakokat keresni. Még ólomból is öntöttünk villantókat, hogy jó messzire be lehessen dobni. Abban az időben nem volt divat százezreket költeni a felszerelésre, de nem is kellett, mert hal volt bőven. A dobásokkal nem volt baj, messzire be tudtam dobni, de rávágásom nem volt. Még egy darabig küzdöttem, aztán lassan visszaindultam a helyünkre.

Ahogy visszaértem, valósággal csata utáni hangulat fogadott.

– Mi újság? – kérdeztem Jánost, aki ott ült a kis sámlin remegő lábakkal, és szinte szólni sem tudott. Lassan előadta a történeteket. Kukoricával horgászott a túrbak mellett, gyönyörű kapása volt, és a hal, valami fékezhetetlen kapitális példány, megindult Jugó, a mai Horvátország felé ellenállhatatlanul. Eltépte a negyvenes zsinórt, nem lehetett megállítani.

Azt tudni kell, hogy azért horgásztunk ilyen agresszíven, mert nagyon sok volt az akadó, és ha a hal bármit meg tudott kerülni, akkor nekünk semmi esélyünk nem volt. A stégünk előtt ugyanis balról is, jobbról is egy-egy bedőlt fa zárta le a teret. Itt voltak a süllőfészkek, mivelünk szemben a túrbak úgy nyolc-tíz méterre, ami a víz alatt telis-tele volt akadóval.

– Balfácán vagy – mondtam. – Majd én megmutatom, hogy kell pontyozni.

– Kíváncsi vagyok – válaszolta János.

A rövidebbik kettőhatvanas teleszkópos botomon nekem is negyvenes zsinór volt, erre felszereltem egy sikkos pontyozó úszót, és egy hármás méretű, vastag pontyozó horgot. Két szem kukoricát tűztem rá, és bedobtam a túrbak elé. A víz tükörsima volt, minden rezdülést látni

lehetett. Jancsi annyira el volt csüggedve, hogy be sem dobta a horgát. Ráettem újra a terepre, és vártunk. Ilyenkor elment egy-két cigaretta, hogy történjen valami.

Nem kellett túl sokat várni. Baloldról, folyással szemben apró buborékok jelentek meg. A ponty csendesen szedegette fel a kukoricát, és ahogy a nagykönyvben meg van írva, szépen odaért a horgomhoz.

Lélegzetünk is elállt. Még arra is volt időm, hogy felálljak előkészülni a bevágáshoz. A dugót egy pillanat alatt lehúzta a víz alá. Bevágtam, és meg is akadt. Ilyen súlyt még nem éreztem a botom végén. Azt mondják, hogy a nagy ponty elindul valamerre. De ez nem indult. Úgy gondoltam, hogy akkor elindítom én. Felleptem a mögöttem lévő magasabb bejárószintre, hogy kormányozni tudjam a halat. Pechemre, mert a zsinórom meglazult, a mozdulat kapcsán elvesztettem a kontaktust a hallal, és egyszerűen kiakadt a horog. A hal annyit mutatott magából, hogy egyet fordult, és csapott a farkával. A víz színén úgy két-tenyérnyi széles farkúszót láthattunk. Nem mondom, hogy hány kilós volt, mert sajnos pontosan nem tudhattam meg, de ez lett volna a legnagyobb pontyom, az biztos. Remegő lábakkal rogytam le a kisszékemre Jancsi mellé.

Ott ültünk némán majd félóráig, én sem tudtam megszólalni. Nem akartam elhinni, hogy ez megtörténhetett. A legtöbb vigaszt az adta, hogy Jancsi is így járt, őt pedig az vigasztalta, most már kénytelen vagyok elhinni, hogy ilyen kapitális halak is járnak erre. Későbbiekben sikerült itt szép pontyokat fognunk, de nem akkorákat, amilyeneket ügyefogyottan elengedtünk. Tapasztalt horgászok tudják, hogy több hibát is elkövettünk, de az vesse ránk az első követ, akivel hasonló még soha nem történt.

Barcs, 1995

Szilveszter az Ó-Dráván

Az év utolsó napján baráti körünknek szokása volt közös horgászattal búcsúztatni az évet. Lezárni egy sikeres horgászesztendőt, és ha lehet, újabb halfogással feltenni az i -re a pontot. Szeretném elmesélni, hogyan is történt egy ilyen pezsgődurrogatós évadzáró horgászat.

Öten indultunk el a havas tájon – Laci, Gyuri, Frici, Jenő és jómagam – a kora reggeli órákban az Ó-Dráva felé, amely jó csukázó víz hírében áll mind a mai napig. Abban az időben egy fehér ezerötös Ladám volt, így jól álcáztuk magunkat a havas tájban. Szerettem ezt az autót, mert téli gumikkal jól bírta a terepet. Tudtuk, semmi bajunk nem eshet. Az autót, ha netán elsüllyed, a mi erős csapatunk – enyhe túlzással – valószínű is kihozza a kátyús utakról. Elvégre is a kocsi van értünk, és nem fordítva. Ferenctelepnek vettük az utat, arrafelé volt az állásom egy kis fabungalóval. A stég jó masszív tölgyfadeszkából készült, mélyen benyúlt a víz fölé, és elég széles volt ahhoz, hogy két-három horgász is elférjen rajta. Meleg, de könnyű szélvédő ruhában öltöztünk, hogy ne fázzunk át. Öltözékünk legfontosabb darabja talán a surranó, ez a jó terepjáró cipő volt. Így aztán nem ijedtünk meg a mínuszoktól sem. Havazni nem havazott, s mi bátran vághattunk neki az útnak. Nem tudtam behajtani egészen a helyünkig. Leálltam a kocsival, kiszedtük cókókjainkat, és gyalog nekikezdtünk a hátralévő másfél kilométernek. Még hozzá hátizsákkal, horgászbottal, kishalas edényekkel. Laci volt a megbízott csapatvezető. Ő úgy látta, rövidebb az út, ha átvágunk a mezőn. Ebben nem tévedett. Az út rövidebbnek rövidebb volt, de sokkal nehezebb, mivel terepjáró cipőinkre több kiló sár tapadt. Ezt a többletterhet cipelve jutottunk ki a horgászhelyhez.

Frici volt közöttünk a legjobb horgász és egyben az állandó kishal felelős. Mindnyájan átmentettünk készletéből néhány kishalat, és már tűztük is fel horgainkra mint csalihalakat. A vízmélységet előre beállítottuk, és így azon módon repültek is az Ó-Dráva közepébe a felcsalizott csukázó szerelékek.

Gyuri rögvest a tűzrakásnak állt neki. Vittünk magunkkal némi száraz tűzifát, de a tűzrevaló javát kinn, a horgászhely körül gyűjtöttük

össze. A tűzalapot a száraz nádfejek letördelésével építettük fel. Erre tettük a magunkkal hozott hazai száraz tűzifát, gyújtóst, és amikor már jól ropogott a tűzünk, akkor a kint gyújtott kissé nedvesebb ágak is lángra kaptak. Jól ropogott a tűz, pattogtak az ágak. Jenő, a kinevezett szakácsunk csak erre várt. Már készítette is elő a karókat, és a közösbe dobott szalonnákból, kolbászokból szép gusztusos nyársakat készített elő a sütéshez. Hagyma is került a nyársakra. Legizgalmasabb mégis az a hatalmas, szép, húsos tokaszalonna volt, amit Jenő szakszerűen beirdalt, és így fűzött nyársra.

A szép piros fejű kapásjelzők szemet gyönyörködtetően villogtak a víz színén. Mi Lacival az én stégemen helyezkedtünk el, és Jenő is innen dobta be csalihalát. Ő azonban maradt a tűz mellett vigyázni a piruló szalonnákra, nyársakra. Frici tőlünk jobbra, a bedőlt nyárfa közelében próbálkozott valamiféle útonállót megakasztani. Ő mindig egy kicsit különvonultan horgászott. Titkait csak úgy lehetett ellesni. Az biztos, hogy egytizeddel vékonyabb zsinórral és kisebb horoggal próbálkozott, mint mi. Ő már abban az időben sem volt túl nagy barátja a hármashorognak. Azt az arra alkalmas hal úgyis benyeli a kishallal együtt – vélte. Professzorunk közepes méretű kishalakkal operált, mert azt a kisebb csuka is meg tudja ragadni, de ha nagy ragadozó jön, az sem probléma. Akkoriban még jó másfél méteres eresztéssel lehetett horgászni, sőt a sodrás közepén a vízmélység elérte a méter nyolcvanát is. A víz széle a hidegben hártvásodott ugyan, de azt láttuk, hogy a hal kiemelése nem lesz probléma, csak legyen kapás.

Gyuri tőlünk balra helyezkedett el a legközelebbi stégen, amely régen Csabáé volt. Csak akkor kezdtem kissé gyönyörködni a tájban is, mikor lassan már a tízóraihoz készülődtünk. A hatalmas fák ágain, amelyek az Ó-Drávát szegélyezik, fehérén csillogott a zúzmara. Az egész táj nyugalmat árasztott. Az ég felhőtlen, tiszta kék volt, de a levegő hideg. Látszott a leheletünk. A nádas zizegett. A gyengébb szélfuvalatok hatására bókolva hajladoztak a nádszálak, mint régi korok bálozó kisasszonykái. Néha előtűntek a nádszélekben a vadkacsák. Hápogtak kicsit, majd elcsendesedtek. Ismét helyreállt a teljes nyugalom.

Jenő forralt bort is készített. Én sofőr lévén, ezt csak illatában élvez-

hettem. A finom szegfűszeg és fahéj illata is étvágygerjesztő hatású. Hát még ha egy szelet citrom is került a borba!

A fiúk kortyolgattak, és viccelődünk egymással. A tűz lassan leparázslott, ekkor megkezdődhetett az igazi szalonnasütés. A szalonnáról lecsepegő zsírt a kenyereinkre mentettük. Sült szalonna szaga járta be a levegőt, mely már terhes volt a sült hagyma illatával. Én teázgattam. Épp hozzálattunk volna a falatozáshoz, amikor Laci kapásjelzője elkezdett táncolni. Megérezte, hogy szilveszter van. Táncolt, bukdácsol a víz színén, aztán alá-alámerült, végül egyre határozottabban maradt a víz alatt. A damil kifeszült, a hal pedig megindult Horvátország felé, disszidálni akart, de Laci nem engedte. Keményen bevágott neki, és már hajlott is a kétrészes, ragasztott bot. A hal nem jött túl könnyedén, ami jó jel volt. Én már készítettem a szákot. Végül megláttuk a krokodilpofáját. A horog jól akadt, nem kellett félnünk, hogy meglép. Megszakoltam a szép három kiló körüli csukát. Nagy volt az öröm, nem jöttünk hiába, nem megyünk haza üres kézzel!

Ezután végre megehattuk az üvegesre sült szalonnánkat a finoman becsepegtetett kenyérrel és a sült hagymával. A tokaszalonna kinyílt, mint a rózsa, a húsos része szép rózsaszínűvé vált. Jenő igazságosan elosztotta. Az ízletes étel után kortyoltak párat. Én akkortájt még cigarettáztam, és jólesett rágyújtani. Azt mondom, lehet, hogy a dohány káros, de sokkal kevésbé ártalmas, mint a mai drogok. Néhány pohár ital sem ártott senkinek. Ittak is a jó hangulat kedvéért.

Úgy negyedórán belül még Frici is fogott egy szép, két kiló körüli csukeszt. Megszakolta saját magának. Gyuri sem maradt le, ő egy másfeleset fogott, és kiemelte szákolás nélkül. Ahogy haladtunk a déli órák felé, úgy jöttek a kapások sorra. Hogy mikor jönnek, ez az, amire nincs recept. Jenő szakácsként, én pedig mint házigazda hal nélkül maradtunk, de azért jó volt a hangulat.

A déli harangszónál Frici kibontotta a pezsgőt. Nagyot durrant a BB-s üveg dugója, és már folyt is a hab a poharakba:

- Boldog Új Évet!
- Boldog Új Évet!
- Isten éltesen minket!
- Isten éltesse a horgászokat! Csinn! Csinn! – koccantak a poharak.
- Isten éltesse a halakat is!

Afrikai harcsák

Máté unokám már régóta nyúzott, hogy vigyem el őt Sellyére, az afrikai harcsás tóra horgászni, mert ott biztosan lehet halat fogni. Ő Imrével – aki unokám barátjának, Ádámnak az édesapja – és Bencével, unokatestvérével már többször is járt ott, és társaságuk mindig hallal tért haza.

Végül is engedtem az erőszaknak, és nem is bántam meg. Gyönyörű környezetben, százéves tölgyfákkal övezve, a gyógyfürdő közelében található a négy-ötezer négyzetméternyi harcsás tó. Nagyon fontos a víz hőmérséklete, mert legalább húszfokos víznek kell lennie ahhoz, hogy ezek a más földrésről származó ragadozók megéljenek. A tó mellett hatalmas ácsolt tölgyfa asztalok és pihenőpadok vannak.

A tógazdának, Sándornak – aki erdőmérnök kolléga – mindig sok dolga van, előtte jelezni kellett telefonon az érkezésünket.

Későn indultunk el Barcsról, így már tizenegy óra lett, mire a tóra értünk. Itt láttuk, hogy a tóba egy árkon át vezetik be a termálfürdő felesleges vizét, így biztosítják az afrikai harcsáknak a szükséges vízhőmérsékletet. A tóból a felesleges vizet a tó északnyugati oldalánál lévő árok vezeti el. A tavacska e szakaszán a legmélyebb a víz úgy négy-öt méteres lehet. Természetesen itt tanyáznak a legnagyobb harcsák.

Rajtunk kívül még egy család horgászott a tavon, összeismerkedtünk. Helyi lakosok voltak. Egy apa az általános iskolás lányával és fiával. Az apa egyébként Németországban dolgozik vendégmunkásként.

Mi legelőször is körüljártuk, felfedeztük a tavat. Középen van egy mélyen benyúló nagy, széles stég, nádassal övezve. A tóba pontyokat is telepített a gazda, és a nádszélekben pontykapásra is lehetett számítani. A halakat itt is ki kell fizetni, de ez már általában mindenhol így van. A tavat lekaszált, gondozott fű is övezi, nagyon kulturált az egész környezet.

Végül is a csónakkikötőnél helyezkedtünk el. Ez a hely nekem azért is tetszett, mert itt áramlott be a friss víz. A csónakkikötő egy széles fapodeszttel kialakított hely volt. Innen jól lehetett horgászni, és kényelmesen lehetett a halat fárasztani, továbbá a közelben volt még egy ácsolt tölgyfa asztal, padokkal. Máté unokám most is izgatottan várta, hogy a horga mielőbb a vízben legyen.

Afrikai harcsát békával lehet igazán fogni, de kedveli a szalonnát is. Békát nem sikerült fognunk, de felcsalítottuk botjainkat szalonnadara-bokkal és vártuk a kapást. Így hatvanhoz közeledve az ember már kiegyensúlyozottabb lesz, és mindennek megadja a módját. A horgászat közben mindig van időm a tájban is gyönyörködni. Az ősfák roskadoztak a sok makktól, nem csoda, hogy a mókusok is otthonra leltek itt. Néha lelefutott egy-egy szép, sötétbarna szörpamacs farkú, fürgé példány. Válogatott a hullott, érett makkból, majd mint a villám, fel a fára, és már el is tűnt a szemem elől. A madárdal nyugtatóan hatott lelkünkre. Aki ért hozzá, meg is tudja különböztetni az énekesmadarak hangját. Én csak a rigófüttyben vagyok biztos. Igazi pihentető környezet.

A szomszéd horgászcsaládnak már több harcsakapása is volt, de elkapkodták a bevágást. A leányzóval akart halat fogatni az apja. Végül fogott egy kisebb példányt, amelyet visszadobtak, majd elballagtak haza ebédre, mert már delet harangoztak.

Én is nekiláttam az ebédnek: lila hagyma, kolozsvári húsos szalonna, házi parasztkolbász, fehérkenyér, paprika, paradicsom. Az autózás miatt a sör helyett maradt az ásványvíz. Máté is csipegetett pár falatot, de ő nem túl nagy evő, és fél szemmel akkor is a dugóját leste. A tölgyfaasztalon asztalkendővel megterítve még jobban esett az ebéd. Az együttfalatozást az afrikai harcsák is megirigyelhették, mert egyszer csak Máté nagy bukfejes piros dugója eltűnt a víz alatt. Hál'Istennek nem tudott túl korán bevágni, mert amíg az asztaltól odaért a rövid kemény harcsázó botjához, eltelt jó pár másodperc. A negyvenes teknősbéka zsinórral nem kellett félni, hogy meglép ökelme.

Beütött neki, és már fárasztotta is az afrikai harcost. A harcsa nemigen akart a felszínre jönni. Hosszú percek múltak el, amíg fel tudta hozni, hogy megláthassuk, mekkora is valójában ez a hal. Én már készenlétben álltam a szákkal, és egy tőlem telhető gyors mozdulattal meg is szákkoltam. Szép, öt kiló körüli példány volt. Ezután kis csend lett, megijedhettek a halak a nagy locsogástól. Kissé el is húzódtunk balra a másik pad felé.

A kora délutáni órákban egy újabb társaság érkezett, ők elfoglalták a nagy stéget a tó közepén. Pontyozni kezdtek. Helyiek lehettek, mert etetett helyükön rövid időn belül pontyot szákkoltak. Kissé hangoskodtak, de ez minket már nem nagyon zavart. Harcsánkat betekertük egy

ruhadarabba, mert egyébként úgy kúszik a fűben, mint egy óriáskígyó.

A tógazda is előkerült. Ő akkoriban alpolgármester is volt helyben, mellénk ült a padra a nagy tölgy alá, és kicsit beszélgettünk, mint volt soproni diákok. Nálunk a közös Alma Mater sokat számít, a tegeződés magától értetődő. „A barátság szent s örök” – ahogyan a nóta mondja. Elmesélte, hogy a családjával erdőt is művelnek, állatokat is tartanak, ez a tó csak amolyan hobbi. Ő is szeret horgászni, ha teheti, csak erre bokros teendői miatt ritkán van lehetősége. Aki nagyon akar Magyarországon vállalkozni, az azért megtalálja a megoldást. Biztatott, hogy pontyozzák a nádas szélén. Meg is mutatta, ahová ő etetni szokott. Meg is kíséreltem a pontyozást, de ezzel nem volt szerencsém. Viszont jött még egy afrikai harcsa, ez most az én szalonnámra érdeklődött. Ezt Máté szakolta meg. A mérlegelésnél a két hal együtt nyolc kiló volt, kinyithattam a pénztárcámat. Viszont ebből már lehet halászlét főzni. Lassan hazafelé készülődtünk, hisz a nap már bejárta útját.

Az afrikai harcsa, ha még nem mondtam volna, tüdővel lélegzik. Bőre nagyon durva, csak megnyúzni lehet. Imitől megtudtam, hogy nyugodtan eltehetjük másnapra, mert hatalmas élet van bennük, alig lehet még így is majd agyoncsapni őket. A kádba vizet engedtünk, és eltettük magunkat másnapra. Reggel az egyik harcsát a zuhanyzóban találtuk, a másikat a kövön, a kád mellett. Úgy éltek, mintha mi sem történt volna. Nagyon sokat kibírnak. A halakat, miután mégiscsak fakalapáccsossal elkábítottam, a hintaállvány kampóira felakasztottam, a fejük körül éles késsel körülmetéltem, majd két kombinált fogóval téptem le a bőrüket. A húruk szép rózsaszín, alkalmas rántani, sütni, de halászlébe is kiváló.

Én leginkább halászlé formájában szeretem a halat, így a korábban fogott fehérhalból jó tartalmas alaplevet főztem, és ebben készítettem el az új csemegét. Az én receptem, hogy a halászlé alapba – nyolc-tíz főre számítva – négy-öt liter vízbe három-négy fej vöröshagymát, egy gerezd fokhagymát, egy szem krumplit, három-négy halászlékockát, kevés sót, erős hegyes zöldpaprikát, egy-két szem fehér húsos paprikát, két szem paradicsomot teszek, és ehhez jönnek még az alaplébe szánt fehérhalak, legalább másfél-két kilogramm. Ezt addig főzöm, amíg a halhús elválik a csonttól. A jól kimosott, előzőleg besózott halszeleteket félórát vörösborsban áztatom, hogy ne essenek szét a főzés során. Az alaplevet a jól

megfőtt halakkal átpasszírozom. A lepasszírozott lébe forrás közben teszem a piros paprikát – nekem a szegedi vált be –, mert a paprika színe és íze is fontos. A halászlét nem szabad túl erősre készíteni, gondolni kell a hölgyekre és az unokákra is. A forrásban lévő vízbe kell beletenni a halszeleteket és körülbelül tíz-tizenöt percig főzni. Aki erősen szereti, kaphat hozzá még „Erős Pistát”.

A halászléhez mindig gondoskodjunk friss fehérkenyérről és vörös borról. Mert ne felejtsük el, hogy a latin mondás is így mondja: *Meridictus piscis in tertia Aqua*, azaz: Átkozott a hal a harmadik vízben.

Barcs 2008. július

Máté unokám az afrikai harcsákkal (2004)

A tizkilós csuka története

Bence már ötödik osztályos, nyúlánk, mozgékony, barnaszemű fiúcska. Legfőbb szórakozása a horgászat, úgy, mint Máté unokaöccsének, aki szintén zenész. Komoly horgászfelszereléssel rendelkeznek mindketten, sőt még a horgászathoz illő ruházatba is öltöznek a bevetések alkalmával. Jól megértik egymást. Képesek a horgászatra órák hosszat készülni. Előkészítik a felszereléseket. Rám talán csak azért van szükségük, hogy a csaliról, az ebédről és az itálról se feledkezzünk meg.

Tavaly gyenge telünk volt, így szinte az egész téli szezonban lehetett horgászni. Decemberben elmentünk Szentkirályra csukázni. Igen jó csukázó víz hírében áll a rinyaszentkirályi horgásztó, de van benne ponty, amúr, keszeg és harcsa is. Többször jártunk sikerrel ezen a tavon, nagyképűen azt is mondhatnám, hogy tele a hűtőszekrény szentkirályi csukákkal. Ez azért nem teljesen igaz, mert van mellette afrikai harcsa is, no meg ezüstkárász.

Szerettem volna most már valamilyen kapitális halat fogni, mert szerény életem során sok halat fogtam, de igazán nagyokat nem. A nagyhalra külön rá kell készülni. Igaz, fogtam már ezen a tavon ötkilós csukát, de ezt nem tartják itt igazán nagynak, a nagyhal úgy hét kiló felett kezdődik. Mondhatom, hogy a három méteres, erős DAM botommal, DAM orsómmal, a negyvenes francia teknősbéka zsinórral jól felkészültem. A bot, az orsó, a zsinór, a dugó, a horog mind-mind fontos részletek, és nem mindig a hármas horog a nyerő. Idő előtt tönkreteszi a kishalat, és a csuka is gyanakvóbb lesz tőle.

Mielőtt elfoglaltuk volna horgászhelyünket, illendő módon bejelentkeztünk a tógazdánál, „Laci bácsinál”.

A fiúk ittak egy-egy üdítőt, én egy kávé, miközben kiváltottuk a napijegyét. A rinyaszentkirályi halastó tizenhárom hektár körüli vízfelület. Érkezéskor láttuk, kulturált parkolóhelyek vannak itt kialakítva, van kézmosó, WC.

A napijegyét az egyben büféként is működő faházban lehetett kiváltani. A faház két oldalán teraszos kialakítású volt a pihenőhely, asztalokkal, padokkal, itt étkezni is lehetett. Szabadban kialakított főzőhelyeket is láttunk.

A halastó keleti oldala erdővel van borítva, míg a többi része nádassal szegélyezett. Csónakból is lehet horgászni. Kedvenc horgászhelyünk a gáton volt, a nádas mellett, a zsilip közelében. Itt elég mély a víz, úgy másfél méter, és szinte mindig mozog a hal. Az enyhe szélről zizegett a száraz nádas, néha halászmadarak hallatták hangjukat. Vadlibákat is lehetett itt látni, gémekeket, sirályokat, de még hattyúk is feltűntek. A levegő tiszta volt, jólesett mélyeket szippantani belőle.

Mi persze főként a vizet lestük. A víz kissé fodrozódott az enyhe szélről, ez általában kedvező a kapás szempontjából. Kishalat a fiúk a lehalászott tó egy mélyedésében fogtak. Őseink vadász- és halászszenvedélye tombolt a fiúkban, hajtani a halat bárhol van is. Dagasztották a sarat kis csizmáikban, nadrágjuk is tiszta sár volt, de ez ilyenkor nem számít. A nagypapa pedig szabadabbra engedte a gyeplőt. Az általuk fogott kishalak között voltak jó gyermektenyérre való piroskák is. Köztudomású, hogy a csukának ez nagyon is ínyére való falat. A mozgékony kishalat kedveli a legjobban. Kikészítettük a part mellé az emelőszákot is, hogy kéznél legyen. Feltűztünk egy-egy kishalat, és bevetettük horgainkat. Gyönyörködtem, ahogy a kishal mozgatta a hosszú antennáját, piros végű dugómat. A fiúk úszói is jól mozogtak.

Az ifjú horgászokat igyekeztem rendre nevelni. Maguk körül a horgászhelyen rendet tartani. Precízen összepakolni a holmikat. Tisztelni a természetet. Nem szemetelni, a hulladékot külön nejlontáskában összegyűjteni, és a horgászat végeztével a gyűjtőbe dobni. A horgásztársaknak, sporttársaknak köszönni. A vízparton a kisdolgot el lehet intézni a bokrok mellett, fák tövében, de a nagydologért el kell sétálni a WC-re, amely itt a bejárat közelében van.

Akkor éppen énrám jött a nagydolog, talán a kávé meghajtott kissé. Megkértem a fiúkat, hogy figyeljék az én botomat is. Mögöttünk is horgásztak, szintén csukára. Elsiettem a megcélzott helyre, és miután néhány perc múlva megkönnyebbülten, komótosan ballagtam vissza horgászhelyünkhöz, a következők történtek.

Útközben a gáton minden horgásztárshoz szóltam néhány kedves szót, hogy milyen prima botjai vannak, milyen kényelmes a széke, még a söröspohárnak is van benne hely kialakítva, milyen jók az elektromos kapásjelzői. Ahogy közeledtem a horgászhelyhez, az egyik kolléga így szólt hozzám, szintén kedvesen:

- Na, Papa, amíg maga itt kakikált, addig a fiúk megfogták a tíz-kilósat.

Akkor néztem csak oda igazán, és látom, hogy Bencét és Mátét fényképezgeti Csaba, egy idősebb sporttárs, amint elegáns baseball sapkájukban a szákból kivett gyönyörű, kapitális, tízkilós csukát tartják a kezükben. A csuka mozgott, alig tudták kézben tartani, majd letették a földre, ahol vergődött a királyi példány. Egy percre gyönyörködünk hatalmas állkapcsaiban, amellyel oly könnyedén tudja megragadni a kishalat, csodáltuk ezüstösen csillogó, néha kékes acélban, helyenként aranyban játszó durva pikkelyeit. Szemet gyönyörködtetőek voltak pirosas oldalúszói, hatalmas, széles háta, tömör, erőteljes farka, amellyel csak egyet csap, és máris úgy halad, mint egy torpedó. Megmértem a hal hosszát is, pontosan nyolcvan centiméter volt. Miután a szabály azt írja elő, hogy hetven centiméter felett vissza kell engedni a halat a vízbe, így annak sorsa eldőlt.

– Hogy történt? – kérdeztem.

Bence elmondta, hogy nem sokat játszott a kishallal, valószínűleg azonnal elnyelte – egyben az egészet –, mert a dugót víz alá vitte, és többet nem is engedte fel.

– A te botodon volt a kapás, Gábor! Nem vacakoltam én sem vele, hanem jól bevágtam neki és megakadt. Nagyon keményen védekezett, több kitörése is volt, de pár perc alatt mégiscsak ki tudtam fárasztani az erős botoddal. Máté pedig ügyesen megszákolta.

Még néhány fotó, majd visszaengedtük a tóba a krokodilpofájút. A fiúk egy kicsit élénkebbek voltak, de nem remegett kezük-lábuk az izgalomtól. Avatott horgászok. Minden nagypapakorú horgász tudja, hogy az ő sikerük a mi sikerünk is egyben. Nem irigyeltem a fogást, szemfülesek voltak, jól vizsgáztak. Biztos vagyok benne, hogy még nagy horgász lesz belőlük. Akik már kisdobos korukban ilyen halakkal kezdik, nagyon sok élményben lehet még részük. Még én is reménykedem, hogy lesz szerencsém kapitális halakhoz.

Általában igyekszünk ebéd körül hazaindulni. De mielőtt összekapoltuk volna holminkat – kárpótlásként a visszadobottért – ugyancsak ezzel a bottal fogtam egy elhozható másfél kilós csukát. Máté is fogott még egy kilósat, de ezt tiroli fás felszereléssel.

Boldogan, az autóban viccelődve haladtunk hazafelé. A horgászat így kovácsolja barátsággá a kapcsolatokat, amely még a rokoni szálaknál is erősebb. Ami ma nagypapa-unoka viszony, sok helyütt átmegy barátságba, így van ez nálunk is. Minden természetben eltöltött óra nagy ajándék – testnek és léleknek egyaránt. Akik a természetben keresik a boldogságot, azok biztosan meg is találják.

Fonyód, 2007. augusztus

Máté (balról) és Bence Rinyaszentkirályon
a tízkilós kapitális csukával

A három csuka története

. Horgászni – ha az ember igazán halat akar fogni – egyedül kell. Gyakran vágtam neki jómagam is hosszú, fárasztó utaknak, sokszor rossz időjárási körülmények mellett és egyedül. Ilyenkor úgy éreztem, menni kell. Nem számít, hogy esik, vagy fú a szél, sár van vagy rekkenő hőség, ha feltámad az ősi ösztön, menni kell.

Egy borongós őszi napon, október derekán, így vágtam neki az Ó-Drávának, kedvenc horgászhelyemre törekedve. Óriási sár volt, így csak a nemrég vásárolt Verhovina motorommal tudtam kimenni. János barátom ezt a motort üzbég kecskének keresztelte el, kifejezve ezzel, hogy milyen ökör voltam, hogy megvettem. Szóval az üzbég kecskével vágtam neki, hátamon a póznák, oldalzsák, kishalas vödör, úgy rendesen felszerelve, ahogy illik, talán még gyalogsági ásó is lógott az oldalamon. Az Ó-Drávig úgy hét-nyolc kilométer az út, de milyen kátyús, az nem kifejezés. Egyszer csak egy nagy dagonyában a Verhovina felnyerített, kerekei kipörögtek, és én úgy repültem le róla, mint akit lerúgott a ló. Térdem felrepedt, kezemet is jól beütöttem. Mérgemben jól belerúgtam a motorba, és úgy, ahogy volt, otthagytam. Tudtam, hogy nem kell senkinek. Lelkesedésemet a bevetéshez ez az esemény csak tovább növelte. Nem szoktam megfutamodni, ezért nekivágtam gyalog. Az eső közben csendesen eleredt. Nem féltem az esőtől. Bőrkabát volt rajtam, még a nadrágom is bőrből volt. Nem tudtam átázni. Lassan lecsúszkáltam a helyemig. Az Ó-Dráva mellett végig fasor húzódik, és nyílnak a horgászhelyek kis kalyibákhoz, stégekhez

Mondanom sem kell, hogy lelket sem láttam lenni a vízparton. Akkoriban még a határszél megközelítése sem volt olyan egyszerű dolog. Be kellett iratkozni egy füzetbe: Ki jött? Anyja neve? Mikor jött? Miért jött? Hol született? stb. Szóval ki volt találva rendesen. A határhoz csak bizonyos kapukon lehetett lemenni, de nekem semmi nem számított. Ha menni kell, menni kell, ha írni kell, írni kell. Végül is lejutottam a vízpartra..

A túloldal Jugó, távolabb tanyák, a part mellett nádas. Az én helyem közelében pedig egy kis segítséggel pont oda dőlt egy hatalmas nyárfa,

ahova kellett. Szívesen tanyázott itt süllő, csuka. Tavasszal mindig a süllők uralták a területet, igazi süllőfészek volt. Én is süllőre mentem, de ehhez egy kicsit nagyok voltak a kishalaim. A fenekező botomat vettem be, mert elég erős szél fújt, hullámozott, fodrozódott a víz. Két horog volt rajta, inkább süllőző, mint csukázó horgok. Feltűztem a horogra a kishalat, és bevettem a bedőlt fa mellé úgy tíz méterre. Hasat engedtem a zsinórnak, és kényelmesen elfeküdtem a két bot mellett. Csak bámultam a fodrozódó vizet, a túloldalt, ahogy szél lengette a nádat. Az égbolt borult volt, de az eső elállt. Rágyújtottam, és a cigarettafüstben merengve néztem a tájat. Teljes volt a harmónia.

Félig szívtam csak el cigarettámat, amikor hirtelen pumpálni kezdte a zsinórt valami, ami sokkal határozottabbnak tűnt, mint a süllőkapás. Egyre keményebben pumpált, majd kifeszült a zsinór. Csak erre vártam. Bevágtam neki keményen, de a küzdelem nem tartott túl soká. Néhány perc múlva két kiló hatvanas csukát szákolhattam.

Az első hal után mindig igen jó érzések fognak el. Egy pillanat alatt átvillan az emberen, hogy nem kell zsákmány nélkül hazatérni. Érdekes volt lejönni. Ekkor még nem sejtettem, hogy folytatás is lesz. Újra felkishalaztam, s már röpiült is az előzőleg bevált helyre a csali. Abban a reményben, hogy azt végig tudom szívni, ismét rágyújtottam egy cigarettára. Ilyenkor az ember még türelmesebb, még nyugodtabb lesz, és szinte el sem tudja rontani a következő kapást, ha jön. És jött.

Nem múlt el öt perc, és ismét kapásom volt. Mohó kapásra készítettem kezemet a bothoz, és a lehető legjobbkor suhintottam be.

Ismét kemény védekezés, forgolódás a vízben, és néhány erőteljes kitörési kísérlet után egy szép, másfélkilós csukát szákolhattam. Betettem a drótszálal haltartó hálómbe a másik mellé, alig értek be ketten. Ekkor már vérszemet kaptam, és gyors újra csalizás után pontos dobás következett. Most már szinte biztos voltam benne, hogy még egyet kell fognom. Szinte szuggeráltam a kapást. Most egy kicsit tovább váratott magára a dolog, megettem szendvicsemet, és gyenge félóra múlva ismét erősen megrázkódott a bot vége. Hagytam, hadd nyelje. Egyszer csak leállt az egész dolog. Szidtam magam, mint a bokrot, hogy lehettem ilyen szerencsétlen balfék? Miért nem vágtam be neki időben? Biztosan levette a kishalat. Fél perc sem múlt el, újra járt a bot vége. Most már nem

vártam olyan soká. Bedöccentettem neki. Szerencsére jól akadt ez is. Hamarosan megszálkolhattam a harmadik csukát is. Most ért csak az igazi meglepetés. A mohó csuka mind a két kishalamat megette. Alig tudtam kiszedni a szájából a hármashorgot, úgy összegabalyította a zsinóromat. De most már mindegy volt. Hamarosan másik két társam mellé került. Csak félkörbe görnyedve fértek a drótkosárba. Úgy döntöttem, nem is maradok tovább. Hát ezt éreztem, ezért kellett énnekem annyira lemenni a vízre, még az időjárással is dacolva. Nem törődve bukással, lábfájással.

Hazafelé egy sporttársam kis Simsonával kihozott egészen az üzbég kecskéig. A kolléga is fogott két csukát. Legnagyobb meglepetésemre, csodák csodájára a Verhovina megemberelte magát, és néhány erőteljes rúgás után beindult. Vidáman pöfögtünk hazafelé abban a tudatban, hogy a nagy kalandokat nem tartóztathatja föl semmi, sem eső, sem szél, sem pocsolya. Ha menni kell, hát menni kell! Mert halat csak azok fognak, akik rendszeresen járnak horgászni, és jól ismerik a horgászhelyeket. Én abban az időben szinte naponta jártam, és bizony gyakorta fogtam is halat.

Barcs, 1995

Unokáim, Máté (középen) és Szabolcska (Rinyaszentkirály, 2006)

Boglári évadnyitó

Laci barátom családjának nagyon takaros kis nyaralója van Balatonbogláron. A nyaraló közvetlen a vízparton épült, még száz métert sem kell menni ahhoz, hogy csónakba szállhassunk.

A balatoni szezonnyitás a horgászatban mindig nagy eseménynek számított. Akkor éjfélkor oldották fel a tilalmat és mindenféle halra lehetett horgászni, még pontyra is. Laci meghívta a baráti társaságot, Fricit, Jenőt, Pistit és engem. Két autóval mentünk le, mert a sok horgászfelszerelés, botok, szákok, horgásztáskák, és élelem így is alig fért el. Etetőanyagot is vittünk, tartalékruha, tréningruha is kellett az ottalvás miatt és egyébként is elég hűvös idő volt június ellenére.

Szombat délelőtt értünk le a Balatonhoz, bepakoltunk a nyaralóhoz és azonnal elkezdtük felszereléseink összeállítását. Menet közben neki-láttunk egy korai ebédnek a hazaiból. Kiültünk a teraszra és meg is terítettünk, ahogy illik. Megtöltöttük a stampedliket jófajta szilvapálinkával. Mindenki hozott valami harapnivalót hazulról. Jenő és Frici családja minden évben vágta disznót, így ők igazi hazai ízeket hoztak: stifoldert, kolozsvári szalonnát, füstölt sonkát, mi Lacival sajtokat, turista szalámit, friss fehérkenyeret, lila hagymát, paprikát, paradicsomot. Jó alaposan befalatoztunk. Fehér fröccsöket iszogattunk utána. Hiába, éhgyomorra még horgászni sem lehet.

Volt időnk éjfélig, mert csak akkor oldódott a tilalom. A főzési lehetőséggel Laciéknak nem nagyon lehetett dicsekedni, mert villany-rezsóval oldották meg ezt a problémát. Nejem, Évike itthon előfőzte a pincepörköltet. Marhahúsból jó pörkölt alapot készített, nekem ott csak a burgonyát kellett belefőzni, kicsit beízesíteni, vegetázni, erős paprikázni és utána sózni. Eredetileg ez volt ebédre szánva, de olyan lassan ment a főzés, hogy uzsonna-vacsora lett belőle.

Amíg az étel főtt, lementünk a partra. Laci azzal „lepett meg” bennünket, hogy a stégje még a parton állt. Ő már vetkőzött is fürdönadrágra. Frici mondta, hogy neki nagyon fáj a térde. Én vetkőztem másodiknak, több jelentkező nem akadt. A tizennégy fokos vizet eleinte nagyon hidegnek találtuk, de később a lábunk szinte eljesen érzéketlenné vált. Bevittük Laciék stégjét úgy jó százötven-száznyolcvan mé-

terre a parttól. Még itt is csak felső combig ért a víz. A hullámok azonban meg-megcsiklandozták érzékeny pontjainkat, ahol a hőmérőnket hordtuk. Csodás élvezetben részesültünk.

Amikor kiértünk a vízből, Laci bedobta, hogy igazán bevihetnénk nyaralószomszédja, Gyula bácsi stégjét is. Szegény Gyula bácsi már nyolcvan éves, és nem tudja magának bevinni a horgász stégjét.

Ez még viccnek is rossz volt!

- Lacikám, igazad van! Most, hogy nem érezzük a lábainkat, bevihetjük azt is - mondtam.

- Gábor, te úszó voltál, ne nyafogj! - így Laci.

- Akkor ezt megbeszéltük.

Amikor kijöttünk a vízből, futni próbáltunk, hogy bemelegedjenek az izmaink, de ez nem volt jó ötlet. Majd forró vízben lezuhanyoztunk, de semmi élvezkedés a zuhany alatt, mert kicsi volt a bojler. Végül a bepálinkázás mellett döntöttünk. Ez biztosan helyreállítja a vérkeringést. Így is lett. Az ötven százalékos kisüsti minden vonatkozásban megtette a hatást.

Estefelé kicsit lefeküdtünk, úgymond előre pihentünk az éjféli bevetésre. Komolyan vettük a szabályokat, pedig a kutya sem hederített volna ránk, ha előbb elkezdünk horgászni. Tréningruhában leheveredtünk az ágyakra és megpróbáltunk aludni. Ez többé-kevésbé sikerült is. Kis idővel éjfél előtt megkezdtek a bepakolást a stégekre.

Úgy beszéltük meg, hogy Laci, Pisti és én a Laciék stégjéről, Frici és Jenő a Gyula bácsi stégjéről fog horgászni. Laci be is vezetett velünk műanyag csónakjával a stégek elé, ahol jól beetettük a pontyokat főtt kukoricával és egyéb száraz kenyérből készült etetőanyagokkal.

Néhány szép keszeget sikerült is fognunk, de ponty az nem jött. Viszont jött hajnali kettő körül olyan vihar, hogy azonnal ki kellett pakolnunk. Laci először kivitt engem és Pistit a partra, majd visszaevezett Jenőért és Friciért. Hatalmas, méteres hullámok kerekedtek. A kis háromszemélyes műanyag csónak nem bírta a terhelést. Kifelé félúton már annyi víz került bele, hogy minden hősies ellenállás dacára elsüllyedt. A fiúk kényszeredetten nevetve ültek az elsüllyedt csónakban, szorongatva horgászbotjaikat és horgásztáskájukat. Mindenki csurom víz lett. Ismét gyors zuhany, majd átöltözés, pálinkás beöntés következett. Ezt követően lefeküdtünk és elaludtunk.

Jenő fenn aludt az emeletes ágyon, megszokta a honvédségnél. Úgy horkolt, hogy még az ágy is berezonált. Pisti az én ágyam előtt egy gumimatracon versenyt horkolt vele. Hajnalban, amikor kinn volt dolgom, átestem Pistin, amit nem igazán vett jó néven. Frici, a fő-fő-horgász tudatosan kialudta magát, mire kivilágosodott. Körülnézett a parton és jó hírrel jött vissza. Gyerekek, piros kukacra partközelsben volt kapásom, és szép lapátos dévérkeszeget fogtam.

Mi is felcihelődtünk és kipróbáltuk, igazat mond-e? Valóban az egész éjszakai vihar, hullámozás, a bakonyi főszeél átverte a halakat a déli part felé, és a partszeélben kifáradt, hatalmas lapátos dévérek fáradtan, éhesen keresgéltek a partszeeli kövezés előtt. Itt is jól beetettünk. Meg is lett az eredménye. Magam részéről megpróbáltam a piros kukac alá egy csemegekukoricát is feltűzni, majd a horog hegyét is egy szem csemegekukoricával takartam el. Jóképu szendvics lett belőle. Az erős hullámozás miatt két kapásjelző karikát kellett felszerelni. Jól eloszlottunk a boglári szabad strand partján, ahol ötünkön kívül senki sem volt. Mögöttünk hatalmas platánfák nyújtottak némi védelmet a szemerkélő eső ellen. Mindegyikünk igyekezett gyarapítani a közös zsákmányt. A haltartóba hamarosam méretes tükrös pontyok is kerültek. Olyan mohón kaptak a halak, hogy nemegyszer mindkét horgon keszegek rugdalóztak, amikor kihúztuk a szereléseket a vízből.

Frici a zsákmányt méricskéli

Szemben a Badacsony kalapja ködben úszott, de alig volt időnk a tájban gyönyörködni. Majdnem egész délelőtt horgásztunk. A horgászat végén Frici - mint az ösközösségben lehetett valamikor - elosztotta a zsákmányt. Erre az jogosította fel, hogy ő fogta a legtöbb halat. Mindenkinnek jutott egy bőséges családi halászlére való adag hal. Pontyot és keszeget is rakott mindegyikünknek.

Délben még megettük a maradék pincepörköltet, kovászos uborkával, fehérkenyérrel, de a bor helyett már csak ásványvizet ittunk, mert spiccesen mégsem illik hazatérni a horgászatból. Laci búcsúzóul még főzött egy jó eszpresszó kávé. Fáradtan, másnaposan, de élményekkel telve ültünk a kocsiba. Útközben Laci, aki kimondatlanul elfogadott vezéregyéniség volt közöttünk - amolyan első az egyenlők közül - megállapította: - Gyerekek, a foglalkozás elérte célját. Lelkileg kipihentük magunkat. Dicséretosztásra még haza is érünk!

A vasárnap délutánt már ki-ki a saját családjában tölthette el, mert így van ez rendjén.

Barcs 2008. június

A hetes amúr

Nagyon sokáig nem tudtam nagy halat fogni, az ötkilós bűvös határt nem tudtam túllépni. Viszonylag sok halat fogtam, de igazán nagyot, amit keményen kellett volna fárasztani percekken keresztül, olyat nem. Évtizedekig maradtak az Ó-drávai szakállas rekordok. Voltak nagyok, amelyek elmentek.

Igazán rendes nagy halakat Rinyaszentkirályon kezdtem el fogdosni. A profi horgászok szemében tudom, hogy ez sem nagy ügy, de hát amatőr pancser kezdőknek is kell lenni.

Régi vágyam volt már amúrt fogni, mert ez eleddig valahogy ki-maradt az életemből. Amúrt fogni - a nagy horgászok is tudják -, egyáltalán nem olyan könnyű feladat. Néhány kisebb példányt fogtam ugyan Szentlászlón, szintén intenzív tóban, cukorborsóval csalizva, de ezek nem voltak kapitális példányok. Az én szívem pedig kapitális halra vágyott. Nem baj, ha vissza kell engedni, csak készüljön végre valami sztárfotó egy szép hallal, mielőtt még kiöregednék a hobbi sportomból.

Az ilyen halért ugyanis meg kell küzdeni, aki már fogott ilyent, az tudja, hogy a nagy halak megrikatják az orsót rendesen. Keményen kell tartani a botot.

Az amúr növényevő hal. Mint tudjuk, nádasainkat megtizedeli, de most már nekünk kell megtizedelni őket.

Nyár vége volt. Már túl voltam a klubomban ingyen fogható ponty kvótámon, de a halak nagyon ettek. Félig főtt kukoricával etettünk, hogy ott tartsuk a halakat, szép két-háromkilós pontyok jöttek. Szombati nap volt, emlékszem, mert másnap házi versenyre készültünk a tavon. Verőfényes napsütéses idő, enyhe szellő borzolgatta a vizet, minden ideális.

A gáton jó néhányan horgásztunk, én egészen az elején, a büfé közelében. Mellettem Attila a fiával, Markóval, bal oldalamon Feri, de azért volt köztünk tisztas távolság. Attila igazi profi, szinte akkor fog halat, amikor akar. Már előre felcsigázott, mert mondta, hogy erősebb horgot, nagyobb ólmot tegyek fel a kétrészes botomra, mert ő már fogott amúrt az előző napokban. Botot is erősebbet választottam, kétrészes, ragasztott bot volt, ebben a szezonban vettem. A zsinórom pedig sárga színű, márkás negyvenes francia zsinór, teknősbéka. A fétet nem felejtettem el meglazítani. Mindent úgy készítettem, hogy nekem is legyen esélyem, ne csak a hálnak.

Közben kollégáim fogtak szép pontyokat, de visszadobták, mert már tele volt a hűtő. Feri egyedül a szép félkilós lapos keszegeket tartotta meg, mondván ez kell a halászlébe. Felszabadultan, könnyedén horgásztunk, megittunk egy-egy sört. Laci, a tógazda németjuhász kutyája, Max még meg-meglátogatott minket, hátha kap valami harapnivalót, nem mintha nem kapna eleget, de a kutyák már csak ilyenek.

Úgy tizenegy óra magasságában megjött a várva várt kapásom. A nagyhal felvágta a piros kapásjelző karikámat, és ahogy illik, úgy is tartotta. Nem lehetett elrontani a bevágást. Feszült a zsinór és meghajlott a bot, a hal azonnal ki akart törni. Ekkor éreztem, hogy végre komoly halat akasztottam. A peremorsóm felsírt, és jó néhány méter zsinórt lefejtett a dobról a még diszkréten megbúvó zsákmányjelölt. Én folyamatosan igyekeztem visszamenteni a zsinórt a dobra. A hal sem adta magát könnyen, minden erőfeszitésem ellenére többször keményen ki-

tört. Nyikorgott, sírt az orsóm. A fék jól működött. Ez a küzdelem több mint tíz percig tartott.

- Ez amúr lesz! – jelentette ki Feri.
- Gyere, segítsd megszákolni! – kértem Attilát.
- Fáraszd még! Nagy erő van még benne! – válaszolta izgatottan.
- Legalább gyere közelebb hozzám, nem szeretném elengedni!
- Ha meglátja a szákot, még jobban megvadul!

Ez így is lett, mert amikor partközelsébe sikerült hoznom és a hal meglátott minket, ismét megvadult, oldalára fordult és megpróbált mindkét oldalon a nádas mellé keveredni. Attilának nagyon jó kézi csomózású kiemelő szákja volt. Több nagy hal vesztett rajta már. Meghúztam kissé a fékemet, az utolsó felvonás következett.

Akinek már jó néhány nagy hala elment, az megérti azt a dilemmát, miszerint nem szabad túlerőltetni sem, de engedni sem szákolás előtt a halat. Végül is egy összehangolt akciónk során Attila az oldalára fordult, erejét és a figyelmét vesztett halra ráhúzta a szákot, és egy mozdulattal szakszerűen ki is emelte a vízből. Nélküle nem lett volna enyém a zsákmány.

A parton kivettem a kovácsolt japán horgomat az amúrból. Ezt a mérlegelés követte. Józsi mérlege hétezer-négyszáznegyven grammot mutatott. Ez lett az új egyéni rekordom.

Legnagyobb szerencsémre akkor érkezett meg Laci, a tógazda, lefotózta a halat, és most következett volna a legkeserűbb pillanat, visszaengedni őt a vízbe. Laci látta rajtam, hogy nehezen veszek búcsút a nagyhaltól.

- El szeretnéd vinni?
- Igen, nagyon szeretném megtartani ezt a halat.
- Akkor, ha akarsz, befizeted a Józsinál, és minden rendben.
- Örömmel – mondtam.

Össze is csomagoltam a holmimat, még ittunk egyet, mert akkor még a kisüveg sört tolerálták. Sajnáltam, hogy egyik unokám sem volt pont most velem, amikor rekord hal akadt a horgomra.

Délre haza is értem, és nekiláthattam a nagyhal feldolgozásának. A gerincét csak kisbárddal tudtam elvágni. Gyönyörű, kéttenyényi szeletek kerültek ki belőle. Végül is ismét vízbe került a hal, mert halászlét főztem belőle, csak ez után tudtam meg, hogy milyen nagyon

finom az amúrszelet a halászlében. Természetesen itthon volt törpeharcsám és keszegem az alaplébe, és pontyszeleteim is voltak. A halászléből keveset nem lehet főzni, ilyenkor a vendégeken kívül befutok egy kis körutat is. Nejem kiteszi kis tálakba, és barátainknak, szomszédainknak is jut egy kis kóstoló. Mert én is olyan hiú vagyok, mint a legtöbb horgász: szeretem – még ha lé formájában is – dicsérik a halamat.

Én csak akkor eszem, ha már széthordtam a kóstolókat. Nejem tésztát szokott főzni a halászlé utáni csemegének, igazi túrós csuszát, sok tejfellel és pörccel a tetején. Úgy szól a mondás: „Átkozott a hal a harmadik vízben”. Meg is kell tehát locsolni jófajta borral. Én legújabbban a rosé borokat kedvelem félszáraz, vagy száraz kivitelben. Azt hiszem, nem vagyok egyedül.

Barcs, 2008. április

Teljesült a régi álom, íme a kapitális amúr!

TARTALOMJEGYZÉK

I. FEJEZET

BOLDOG KAMASZKOR	3
Esti séták Siófokon	4
Emberré nevelés	9
Sapa tanár úr	15
Építőtábor	18
Kempingezések Fonyódon	21

II. FEJEZET

SOPRON, SOPRON, SÁROS SOPRON!	25
Kalandozásaim a matematika körül	27
<i>Dr. Kisignác matematikaprofesszor (Náci bácsi) emlékére</i>	
Az ábrázoló geometria rejtelsei	32
<i>Dr. Gunda Mihály professzor úr emlékére</i>	
A diploma sarokpontjai	34
<i>Dr. Szabó Dénes professzor úr emlékére</i>	
Az építészet szépségei	39
<i>Dr. Kubinszky Mihály építéstan docens</i>	
Diáktársaim - Felejthetetlen történetek	44

III. FEJEZET

FELNŐTTKORI ÉLMÉNYEK, UTAZÁSOK	48
Lengyelországi kis körút	49
Milánói kaland	56
Velencei kirándulás	62
A mosoly	66
Boldogságsgiget	67
Tavaszi	70
Grappa	72

IV. FEJEZET

HORGÁSZNOVELLÁK	75
Márnázás az Ipolyon	76
A nagy keszegezések	78
Decemberi meglepetés	81
Papa, a szákot!	84
Kánikulai süllők	87
Horgászat Vízváron	91
Horgásztalálkozó horvát barátainkkal Detkovácon	93
Verőcei horgászvendégek a Kis-Bókon	98
A legnagyobbak persze elmentek	102
Szilveszter az Ó-Dráván	106
Afrikai harcsák	109
A tízkilós csuka története	113
A három csuka története	117
Boglári évadnyitó	120
A hetes amúr	123

KÉPEK JEGYZÉKE

DARVAS IVÁN GRAFIKÁI

Angyal (a borítón)	
Macska a kapu előtt	3
Balatoni hangulat	8
Macska az Életfa előtt	17
Macska-vár	31
A kastély teraszán	43
Szemek tükrében	48
A Macska új cipője	55
Boldogasszony	61
Boldogság	71

Teljeskörű banki szolgáltatások

Betétek

DRÁVAMENTI

Takarékszövetkezet

Bank - ahol a pénz nem folyik el!

Kirendeltségeink:

Barcs, Csurgó, Kaposvár, Babócsa, Csokonyavisonta, Darány, Homokszentgyörgy, Lakócsa, Szulok, Vízvár, Berzence, Gyékényes, Porrog, Somogyudvarhely, Zákány

Hitelek

Gyors, rugalmas ügyintézés

BARCS COOP Zrt.

7570 BARCS

Semmelweis u. 1. Pf.: 64

Számlaszám: K&H 10403222-32210105-00000000

Adószám: 14123355-2-14

Cégjegyzékszám: Cg. 14-10-300248

Somogy Megyei Bíróság, mint Cégbíróság

Telefon: Elnök- vezérigazgató/ Titkárság: 82/463-138

Kereskedelem, hálózat irányítás: 82/463-006

82/463-022

82/565-333

Könyvelés: 82/463-036

Pénzügy: 82/463-086

Munkaügy: 82/565-012

Fax: 82/462-093

www.barccoop.hu

e-mail: kozpont@barccoop.hu

SZIKLAI ÉS TÁRSAI BT.

Faiparos és Barkács Kereskedések

Barcs, Barátság u. 2.

Nagyatád, Piac tér üzletsor

Minden, ami asztalosipar...

- Bútor és épületasztalos szerelvények
- Beépíthető konyhai készülékek
- Faipari gépek és szerszámok
- Felületkezelő- és ragasztóanyagok
- Lambériák, barkács lécek, laminált padlók
- Lap- és lemezárak
- Munkavédelmi ruházat és felszerelés

Bútorgyártás, bútorlap- szabászat ipari porelszívás, szárító- berendezések

Tel.: 82-461-577 Fax: 82-565-084

E-mail.: Info@sziklaifaipar.hu www.sziklaifaipar.hu

Ajánlom ezt a könyvet unokáimnak, Szonjának, Szabolcsnak és Máténak, valamint fiamnak és lányomnak sok szeretettel, továbbá mindazon kedves Olvasóknak, akik az élet forgatagában megfáradva majdan erőt kívánnak meríteni valamilyen tiszta, politikától és gyűlölködéstől mentes forrásból. Remélem, hogy ezek a novellák néhány perc nyugalmat fognak adni a mindennapok zűrzavaros, feleslegesen túlpörgetett világában.

Sziklai Gábor